

ความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครู
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

สุพรรณิ จันทร์สำโรง

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
เมษายน 2564
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ ได้พิจารณา
งานนิพนธ์ของ สุพรรณิ จันทร์สำโรง ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สถาพร พงษ์พิบูล)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร.ภรดี อนันต์นาวี)

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สถาพร พงษ์พิบูล)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ภรดี อนันต์นาวี)

..... กรรมการ
(ดร.ชนวิน ทองแพง)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.สญา ชีระวิชิตระกูล)
วันที่ 16 เดือน เมษายน พ.ศ. 2564

กิตติกรรมประกาศ

งานฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาให้คำปรึกษาและช่วยแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สถาพร พงษ์พิบูล อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก งานนิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นาวิ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม และดร.ชนวิน ทองแพง กรรมการสอบปากเปล่างานนิพนธ์ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษาค้นคว้าความรู้ และประสบการณ์อย่างกว้างขวางในการทำงานนิพนธ์ครั้งนี้จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ทักษะ ข้อคิด ข้อปฏิบัติ และ มวลประสบการณ์ต่าง ๆ อันทรงคุณค่าตลอดระยะเวลาที่ผู้วิจัยกำลังศึกษาและดำเนินการ ทำงานนิพนธ์จนสำเร็จ

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรง ของแบบสอบถาม รวมทั้งแสดงความคิดเห็นและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะ อันเป็นประโยชน์ต่องานนิพนธ์

ขอขอบพระคุณบิดา มารดา และครอบครัวอันเป็นที่รัก กัลยาณมิตรทุกท่าน คณะครู จากสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลบุรี เขต 1 ที่เป็นส่วนหนึ่งในการส่งเสริม สนับสนุน ให้กำลังใจ และเป็นแรงใจสำคัญทุกด้าน ทำให้ผู้วิจัยสามารถทำงานวิจัยสำเร็จ ได้ด้วยดี คุณค่า และประโยชน์ของงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูคุณเวทิตาแด่บุพการี บุรพคณาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ทำให้ข้าเจ้าเป็นผู้มีการศึกษา และประสบความสำเร็จในการศึกษาตามความมุ่งหมายทุกประการ

สุพรรณิ จันท์สำโรง

58990106: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: ความพึงพอใจ/ การจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครู/ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

สุพรรณิ จันทรสำโรง: ความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 (THE SATISFACTION OF TEACHERS TOWARD EDUCATIONAL ENVIRONMENT AT WORKPLACE IN SCHOOLS UNDER THE CHONBURY PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1) คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์: สถาพร พุทธพิบูล, ปร.ด., ภารดี อนันต์นาวี, กศ.ด. 109 หน้า. ปี พ.ศ. 2564.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามเพศ ประสบการณ์สอน และระดับชั้นที่สอน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 302 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบค่าที (t -test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. ความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามเพศ และประสบการณ์สอน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3. ความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามระดับชั้นที่สอน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

58990106: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; M.Ed.

(EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEY WORD: SATISFACTION/ TEACHERS WORKING ENVIRONMENT/ CHONBURI
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

SUPANNEE JANSAMRONG: THE SATISFACTION OF TEACHERS TOWARD
EDUCATIONAL ENVIRONMENT AT WORKPLACE IN SCHOOLS UNDER THE
CHONBURI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1. ADVISORY
COMMITTEE: SATAPORN PRUETIKIL, Ph.D., PARADEE ANANNAWEE, Ed.D. 109 P. 2021.

The objectives of this study were to study and compare the satisfaction of teachers toward educational environment at workplace in schools under the Chonburi Primary Educational Service Area Office 1, classified by gender, teaching experience, and level of the teaching.

The sample were 302 teachers in Chonburi Primary Educational Service Area Office 1, Academic year: 2016. The instrument was 5 levels rating scale questionnaire. The statistics for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, *t* - test and One - way analysis of variance.

The results of this study were as follows.

1. The teachers' satisfaction toward teachers' working environment in Chonburi Primary Educational Service Area Office 1 in overall and each aspect were at a high level.

2. The teachers' satisfaction toward working environment in school's in Chonburi Primary Educational Service Area Office 1 classified by gender and teaching experience, The overall and each aspect were not statistically significant different.

3. Teachers' satisfaction toward working environment in schools in Chonburi Primary Educational Service Area Office 1, classified by level of the teaching, in the overall and each aspect were statistically significant, different at .05 level.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
คำถามการวิจัย.....	3
สมมติฐานของการวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
สภาพทั่วไปของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1.....	8
หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน.....	13
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ.....	16
สภาพแวดล้อมในการทำงาน.....	23
ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย.....	40
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	42

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย..... 55
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง..... 55
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล..... 56
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 57
	การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล..... 58
	การวิเคราะห์ข้อมูล..... 58
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล..... 59
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 61
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล..... 61
	นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 61
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 62
5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ..... 83
	สรุป..... 83
	อภิปรายผล..... 85
	ข้อเสนอแนะ..... 93
	บรรณานุกรม..... 94
	ภาคผนวก..... 101
	ภาคผนวก ก..... 102
	ภาคผนวก ข..... 106
	ประวัติย่อของผู้วิจัย..... 109

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย..... 56
2	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ ประสบการณ์สอน และระดับชั้นที่สอน..... 62
3	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของความพึงพอใจต่อ การจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้าน..... 64
4	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของความพึงพอใจต่อ การจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านอาคารสถานที่..... 64
5	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของความพึงพอใจต่อ การจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน..... 66
6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของความพึงพอใจต่อ การจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการให้บริการผู้เรียน..... 67
7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของความพึงพอใจต่อ การจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการจัดการศึกษา เพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน..... 68
8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับของความพึงพอใจต่อ การจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน..... 70
9	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับของความพึงพอใจต่อ การจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน..... 71

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า	
10	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับของความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามเพศ.....	72
11	เปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามเพศ.....	73
12	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับของความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์สอน.....	74
13	เปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครู โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์สอน.....	75
14	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามระดับชั้นที่สอน.....	76
15	การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามระดับชั้นที่สอน โดยรวมและรายด้าน.....	77
16	การทดสอบความแตกต่างรายคู่ ความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยรวม.....	79
17	การทดสอบความแตกต่างรายคู่ ความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	79

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
18 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ ความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงาน ของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการให้บริการผู้เรียน.....	80
19 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ ความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงาน ของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน.....	81
20 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ ความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงาน ของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน.....	81
21 ตรวจสอบความเที่ยงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของแบบทดสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ....	107
22 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ.....	108

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นรากฐานที่จะทำให้มนุษย์สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนให้ดำเนินชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข สามารถเกื้อหนุนการพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้านของประเทศ การเตรียมความพร้อมของคนให้มีความสามารถในการเผชิญกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างรวดเร็ว ในยุคปัจจุบันการศึกษาและสถานศึกษายังดำเนินงานในระบบการบริหารจัดการ กระบวนการเรียนการสอนตามแนวทางปฏิรูปทางการศึกษาไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงซึ่งอาจจะเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงผู้นำทางการบริหารทางการศึกษา ตลอดจนนโยบายทางการศึกษาอยู่ตลอด แต่สถานศึกษาทุกแห่งได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอน โดยยึดหลักการจัดการศึกษาจะต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด โดยกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามธรรมชาติ และเต็มศักยภาพในรูปแบบต่าง ๆ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 มาตรา 6 ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข (สำนักงานปฏิรูปทางการศึกษา, 2545, หน้า 9)

สภาพแวดล้อมในสถานศึกษามีความสำคัญต่อผู้เรียนเป็นอย่างมาก ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเจริญงอกงาม โดยเฉพาะเรื่องอาคารเรียน อาคารประกอบ บริเวณ สถานที่ บุคคล และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่อยู่รอบ ๆ ตัวผู้เรียน มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้เรียน ก่อให้เกิดการเรียนรู้ เพราะสภาพแวดล้อมทุกอย่างมีอิทธิพลเหนือจิตใจและพฤติกรรมของผู้เรียน เป็นการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการทำกิจกรรมการเรียนการสอน การทำงานของทุกคนในสถานศึกษา สร้างเสริมบรรยากาศในการเรียนการสอนให้เกิดผลสำเร็จทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพตามเป้าหมาย (สุธาวิรินทร์ บุญเกิด, 2550, หน้า 1)

กระทรวงศึกษาธิการได้บรรจุเนื้อหาเรื่องสภาวะแวดล้อมไว้ในหลักสูตร โดยมุ่งเน้นปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงของสังคม ตลอดจนการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มุ่งให้ผู้เรียนรู้ถึงสภาพปัญหา กระบวนการแก้ปัญหา และ

สามารถนำประสบการณ์ไปใช้ประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต ซึ่งบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีของโรงเรียน มีส่วนในการส่งเสริมความคิดจิตใจ และคุณธรรมที่พึงประสงค์ (กรมวิชาการ, 2542, อ้างถึงใน นันทน์ภัส หัตถะปะนิตย์, 2558 หน้า 1)

อุทัย บุญประเสริฐ(2538,หน้า75) ได้กล่าวว่า ผลงานสุดยอดที่แท้จริงของโรงเรียน คือ โรงเรียนที่เต็มไปด้วยสภาพแวดล้อม บรรยากาศ กิจกรรม และโอกาส ตลอดจนสิ่งที่ส่งเสริมสนับสนุนชักนำให้เด็กได้มีประสบการณ์เกิดความรู้และพัฒนาตนเอง

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2559 มีจำนวน 82 โรงเรียน มีจำนวนครู 1,478 คน และจำนวนนักเรียน 24,253 คน มุ่งเน้นการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และมีมาตรฐานสูงอย่างต่อเนื่องตลอดมา พร้อมทั้งมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามนโยบายรัฐบาล เพื่อให้โรงเรียนเป็น โรงเรียนที่อบอุ่น น่าอยู่ น่าศึกษา และครูต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ นักเรียนสามารถเรียนรู้นำความรู้ไปใช้ ในการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมและการสร้างสภาพแวดล้อมใหม่ การจัดการศึกษาของโรงเรียนในด้านการจัดการเรียน ด้านการเรียนการสอน ด้านการบริหาร ด้านอาคารสถานที่ และด้านการจัดกิจกรรม มีอิสระในการจัดและอยู่ภายใต้กฎระเบียบของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการเป็นหลัก

การจัดสิ่งแวดล้อมและความเป็นอยู่ต่าง ๆ ของโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะจึงเป็นสิ่งจำเป็นมากประการหนึ่งของการจัดการศึกษาและการที่โรงเรียนจะดำเนินการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เหมาะสมเพื่อให้ครูได้รับการพัฒนาบุคลิกภาพและศักยภาพได้เต็มที่ บางโรงเรียนอาจประสบปัญหาและอุปสรรคหลายประการ อาทิ เช่น ปัญหาด้านความสะอาด ความเพียงพอของห้องห้องน้ำห้องส้วม ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน เป็นต้น

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นข้าราชการครูซึ่งทำหน้าที่สอนและส่งเสริมกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียน จึงศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยทำการสำรวจความพึงพอใจของครูจากองค์ประกอบของการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน 6 ด้าน คือ สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมด้านการจัดการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมด้านการให้บริการผู้เรียน สภาพแวดล้อมด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน สภาพแวดล้อมด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน และสภาพแวดล้อมด้านสังคมกลุ่มเพื่อนซึ่ง ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อฝ่ายบริหารได้นำไปวิเคราะห์การวางแผนการจัดการศึกษา กำหนดนโยบาย และรวมทั้งใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงด้านอาคารสถานที่ ด้านการบริหาร และเป็นประโยชน์ต่อครูในด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลบุรี เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลบุรี เขต 1 จำแนกตามเพศ ประสบการณ์สอน และระดับชั้นที่สอน

คำถามการวิจัย

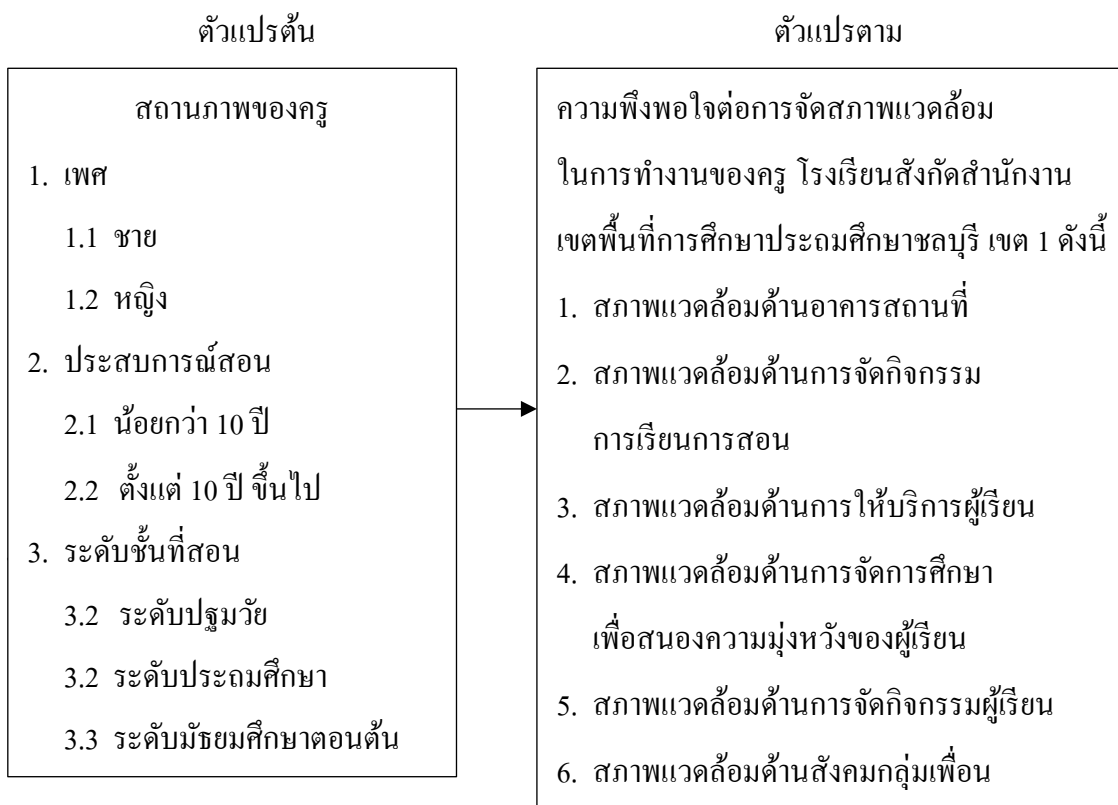
1. ความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลบุรี เขต 1 อยู่ในระดับใด
2. เปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลบุรี เขต 1 จำแนกตามเพศ ประสบการณ์สอน และระดับชั้นที่สอน แตกต่างหรือไม่

สมมติฐานของการวิจัย

ความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลบุรี เขต 1 จำแนกตามเพศ ประสบการณ์สอน และระดับชั้นที่สอน แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเรื่องความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนจากแนวคิดของ Astin (1985, pp. 147 - 150) โดยจำแนกสภาพแวดล้อมออกเป็น 6 ด้าน คือ 1) สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ 2) สภาพแวดล้อมด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3) สภาพแวดล้อมด้านการให้บริการผู้เรียน 4) สภาพแวดล้อมด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน 5) สภาพแวดล้อมด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน 6) สภาพแวดล้อมด้านสังคมกลุ่มเพื่อน ซึ่งการศึกษาค้นคว้าได้ทำการศึกษากับครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลบุรี เขต 1 โดยจำแนกตาม เพศ ประสบการณ์สอน และระดับชั้นที่สอน ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ให้สอดคล้องกับความพึงพอใจของครู
2. นำผลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาสภาพแวดล้อมในการทำงานของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ให้ดียิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ตามแนวคิดของ Astin (1985, pp. 147 - 150) โดยจำแนกสภาพแวดล้อมออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่

1. สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่
2. สภาพแวดล้อมด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
3. สภาพแวดล้อมด้านการให้บริการผู้เรียน
4. สภาพแวดล้อมด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน
5. สภาพแวดล้อมด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน
6. สภาพแวดล้อมด้านสังคมกลุ่มเพื่อน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 1,478 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2559 โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie and Morgan (1970, pp. 607 - 610) ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาทั้งสิ้น จำนวน 302 คน โดยทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น

3.1.1 เพศ

3.1.1.1 ชาย

3.1.1.2 หญิง

3.1.2 ประสบการณ์สอน

3.1.2.1 น้อยกว่า 10 ปี

3.1.2.2 ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป

3.1.3 ระดับชั้นที่สอน

3.1.3.1 ระดับปฐมวัย

3.1.3.2 ระดับประถมศึกษา

3.1.3.3 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมภายในการทำงานของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ดังนี้

3.2.1 สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่

3.2.2 สภาพแวดล้อมด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3.2.3 สภาพแวดล้อมด้านการให้บริการผู้เรียน

3.2.4 สภาพแวดล้อมด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน

3.2.5 สภาพแวดล้อมด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน

3.2.6 สภาพแวดล้อมด้านสังคมกลุ่มเพื่อน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงาน หมายถึง ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้สึกรู้สึก เจตคติและประสบการณ์ต่อการจัดสภาพแวดล้อมภายในการทำงานของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ซึ่งสามารถวัดได้ โดยการตอบแบบสอบถามของครู

2. การจัดสภาพแวดล้อม หมายถึง การดำเนินงานหรือปรับปรุงสภาพแวดล้อมในโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นวัตถุ สิ่งของ รวมทั้งสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ มีการจัดให้เหมาะสมกับสภาพการทำงานของครูใน 6 ด้าน คือ

2.1 สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ หมายถึง สภาพแวดล้อมโดยธรรมชาติหรือมนุษย์สร้างขึ้น บริเวณสภาพพื้นที่ของสถานที่ตั้งลักษณะของอาคารเรียน ห้องเรียน โต๊ะเก้าอี้

2.2 สภาพแวดล้อมด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนการสอน และการสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอน

2.3 สภาพแวดล้อมด้านการให้บริการผู้เรียน หมายถึง ลักษณะสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่จัดให้นักเรียนได้รับความสะดวก ปลอดภัย และสุขสบาย

2.3.1 สภาพแวดล้อมด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่จัดขึ้นเป็นธรรมชาติให้ผู้เรียนรู้จักคิด ค้นคว้า แสวงหาแก้ปัญหาได้เหมาะสม มีบรรยากาศการเรียนที่น่าสนใจ ทำท่าย อยากรู้อยากเห็น และเกิดความสนุกสนาน รักที่จะเรียนรู้ตลอดชีพ รู้จักและรักการทำงานเป็นทีม

2.3.2 สภาพแวดล้อมด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน หมายถึง ลักษณะกิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้เรียนได้เข้าร่วมมีการวางแผนร่วมกันเพื่อเป็นการพัฒนาบุคลิกภาพและค่านิยม เป็นการจัดประสบการณ์เพิ่มนอกเหนือจากประสบการณ์ที่เรียน

2.3.3 สภาพแวดล้อมด้านสังคมกลุ่มเพื่อน หมายถึง การคบเพื่อนของผู้เรียน การปรับตัวอยู่ร่วมกัน ความร่วมมือในกลุ่มเพื่อน และการใช้เวลาว่าง การแสดงออกอย่างสร้างสรรค์

3. ครู หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 แบ่งตามระดับชั้นการศึกษาที่ทำการสอน ได้แก่ ระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

4. โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 หมายถึง สถานที่จัดการเรียนการสอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 หมายถึง หน่วยงานทางการศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดแบ่งขึ้น เพื่อจัดระบบและกระจายอำนาจการจัดการศึกษาในประเทศไทยให้ครอบคลุมมากขึ้น โดยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งอยู่ที่อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

6. เพศ หมายถึง ครูเพศชาย และครูเพศหญิงที่ทำหน้าที่จัดการเรียนการสอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

7. ประสบการณ์สอน หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติการสอนของครูในสถานศึกษา ตั้งแต่เริ่มบรรจุแต่งตั้งหรือช่วงเวลาที่ดำรงตำแหน่งจนถึงปัจจุบัน

7.1 ประสบการณ์สอนน้อยกว่า 10 ปี หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติงานด้านการสอนของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ที่มีระยเวลาน้อยกว่า 10 ปี

7.2 ประสบการณ์สอนตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติงานด้านการสอนของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ที่มีระยะเวลาตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป

8. ระดับชั้นที่สอน หมายถึง ระดับชั้นที่ครูได้จัดการเรียนการสอนอยู่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต แบ่งออกได้เป็น 3 ระดับ คือ

8.1 ระดับปฐมวัย หมายถึง ครูที่ทำการสอนชั้นอนุบาล 1 หรืออนุบาล 2 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

8.2 ระดับประถมศึกษา หมายถึง ครูที่ทำการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

8.3 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หมายถึง ครูที่ทำการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีที่ 1 - 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนการดำเนินการวิจัย ดังรายละเอียดตามลำดับต่อไปนี้

1. สภาพทั่วไปของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1
2. หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมของ โรงเรียน
3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ
4. สภาพแวดล้อมในการทำงาน
5. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สภาพทั่วไปของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

การจัดตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เกิดจากการที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายทางการศึกษาที่เกิดขึ้นตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายทางการศึกษาที่เกิดขึ้นตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ประกอบกับพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 กำหนดให้การบริหารและการจัดการขั้นพื้นฐาน ให้ยึดเขตพื้นที่การศึกษาโดยคำนึงถึงปริมาณสถานศึกษา จำนวนประชากร วัฒนธรรม และความเหมาะสมด้านอื่น และให้มีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อทำหน้าที่ในการดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นหน่วยงานที่อยู่ใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

สถานที่ตั้ง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ตั้งอยู่เลขที่ 162/6 หมู่ 2 ถนนพระยาสุริยง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครไปทางทิศตะวันออก ตามทางหลวงแผ่นดิน สายบางนา - ตราด ประมาณ 80 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 1,273 ตารางกิโลเมตร

ภูมิประเทศ

ทิศเหนือ ติดต่อกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

อำเภอพานทอง อำเภอนนทบุรี อำเภอบ่อทอง และอำเภอเกาะจันทร์

ทิศใต้ติดต่อกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 อำเภอศรีราชา

อำเภอบางละมุง อำเภอสัตหีบ และอำเภอเกาะสีชัง

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอนนทบุรีและอำเภอบ่อทอง

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอศรีราชาและอ่าวไทย

โครงสร้างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

แบ่งส่วนราชการสำนักงานเขต ดังต่อไปนี้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1, 2559)

1. กลุ่มอำนวยการ

- 1.1 งานสารบรรณสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
- 1.2 งานช่วยอำนวยการ
- 1.3 งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม
- 1.4 งานยานพาหนะ
- 1.5 งานการจัดระบบบริหาร
- 1.6 งานการประสานงาน
- 1.7 งานเลือกตั้งและสรรหากรรมการและอนุกรรมการ
- 1.8 งานประชาสัมพันธ์
- 1.9 งานสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา

2. กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์

- 2.1 งานธุรการ
- 2.2 งานบริหารการเงิน
- 2.3 งานบริหารการบัญชี
- 2.4 งานบริหารพัสดุ
- 2.5 งานบริหารสินทรัพย์

3. กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา

- 3.1 งานธุรการ
- 3.2 งานประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

หลักสูตรการศึกษาก่อนประถมศึกษา (หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย) และหลักสูตรการศึกษาพิเศษ

3.3 งานศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาหลักสูตรการสอนและกระบวนการเรียนรู้
ของผู้เรียน

3.4 งานวิจัย พัฒนา ส่งเสริม ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลเกี่ยวกับ
การวัดและประเมินผลการจัดการศึกษา

3.5 งานวิจัย พัฒนา ส่งเสริม มาตรฐานการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา
ประเมิน ติดตาม และตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

3.6 งานนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

3.7 งานศึกษาวิเคราะห์ วิจัย พัฒนา ส่งเสริมและพัฒนาสื่อ นวัตกรรม
และเทคโนโลยีทางการศึกษา

3.8 งานเลขานุการคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และ
นิเทศการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา

4. กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา

4.1 งานธุรการ

4.2 ส่งเสริมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในรูปแบบการศึกษาในระบบ
การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

4.3 ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของบุคคล ครอบครัว
องค์กร ชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน ศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น

4.4 ประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษา
สอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษา

4.5 ส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถ
พิเศษ

4.6 ส่งเสริมงานการแนะแนว สุขภาพอนามัย กีฬาและนันทนาการ ลูกเสือ
ยุวกาชาด เนตรนารี ผู้บำเพ็ญประโยชน์ นักศึกษาวิชาทหาร ประชาธิปไตย วินัยนักเรียน
การพิทักษ์สิทธิเด็กเยาวชนและงานกิจการนักเรียน

4.7 ส่งเสริมสนับสนุนการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

4.8 ส่งเสริมกิจกรรมพิเศษและงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

4.9 ประสานการป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้สารเสพติดและส่งเสริมป้องกัน
แก้ไข และคุ้มครองความประพฤตินักเรียนนักศึกษา รวมทั้งระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

4.10 ประสาน ส่งเสริมการศึกษากับการศาสนาและการวัฒนธรรม

4.11 ส่งเสริมแหล่งการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อมทางการศึกษาและภูมิปัญญาท้องถิ่น

4.12 ประสานและส่งเสริมการศึกษาให้มีบทบาทในการสร้างความเข้มแข็งของ

ชุมชน

5. กลุ่มบริหารงานบุคคล

5.1 งานธุรการ

5.2 งานวิเคราะห์วางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง

5.3 งานสรรหาบรรจุแต่งตั้ง 34 กระบวนงาน

5.4 งานบำเหน็จความชอบถือจ่าย 10 กระบวนงาน

5.5 งานทะเบียนประวัติ

5.6 งานพัฒนาบุคลากร

5.7 งานวินัยและนิติการ

5.8 งานให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีหรือเลื่อนวิทยฐานะ

5.9 การปรับระดับชั้นงานลูกจ้างประจำ

5.10 การจัดทำรายงานการบริหารงานบุคคล

6. กลุ่มนโยบายและแผน

6.1 งานธุรการ

6.2 งานนโยบายและแผน

6.3 งานวิเคราะห์งบประมาณ

6.4 งานติดตามประเมินผลและรายงาน

6.5 งานข้อมูลสารสนเทศ

7. กลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

8. กลุ่มส่งเสริมการศึกษาทางไกล เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

9. หน่วยตรวจสอบภายใน

9.1 งานธุรการและสารสนเทศ

9.2 งานตรวจสอบภายใน สพป./ สถานศึกษา

9.3 งานบริหารงานตรวจสอบ

บทบาทหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้

การกำกับ ดูแล ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553 มาตรา 33 การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ให้ยึดเขตพื้นที่การศึกษา โดยแบ่งเป็นเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา และกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา พ.ศ. 2546 และประกาศ กระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แบ่งส่วนราชการภายในเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา พ.ศ. 2553 ลงวันที่ 13 กันยายน พ.ศ. 2553 และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2553 ลงวันที่ 28 ตุลาคม พ.ศ. 2553 กำหนดให้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีอำนาจหน้าที่ ดังนี้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1, 2559)

1. จัดทำนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการของท้องถิ่น
2. วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษา และหน่วยงาน ในเขตพื้นที่การศึกษา และแจ้งจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้นรับทราบและกำกับ ตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว
3. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา
4. กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และในเขตพื้นที่การศึกษา
5. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่ การศึกษา
6. ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการจัดและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
7. จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และประเมินผลสถานศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา
8. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาของเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา
9. ดำเนินการและประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา
10. ประสาน ส่งเสริมการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการ และคณะทำงาน ด้านการศึกษา
11. ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กร หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะสำนักงานผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในเขตพื้นที่การศึกษ

12. ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการภายในเขตพื้นที่การศึกษาที่มีได้ระบุให้เป็นหน้าที่ของผู้ใดโดยเฉพาะ หรือปฏิบัติงานอื่นตามที่มอบหมาย

ข้อมูลด้านการจัดการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 มีเขตพื้นที่รับผิดชอบ 3 อำเภอ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1, 2559) ดังนี้

อำเภอเมือง มีเขตพื้นที่รับผิดชอบ 18 ตำบล 107 หมู่บ้าน เทศบาลเมือง 4 แห่ง ได้แก่ เทศบาลเมืองชลบุรี เทศบาลเมืองแสนสุข เทศบาลเมืองบ้านสวน เทศบาลเมืองอ่างศิลา เทศบาลตำบล 8 แห่ง ได้แก่ เทศบาลตำบลคลองตำหรุ เทศบาลตำบลบางทราย เทศบาลตำบลนาป่า เทศบาลตำบลดอนหัวฬ่อ เทศบาลตำบลหนองไม้แดง เทศบาลตำบลห้วยกะปิ เทศบาลตำบลเสม็ด เทศบาลตำบลเหมือง องค์การบริหารส่วนตำบล 4 แห่ง ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองรี องค์การบริหารส่วนตำบลหนองขำคอก องค์การบริหารส่วนตำบลคลองตำหรุ องค์การบริหารส่วนตำบลสำนักบก

อำเภอบ้านบึง มีเขตพื้นที่รับผิดชอบ 8 ตำบล 52 หมู่บ้าน เทศบาลเมือง 1 แห่ง ได้แก่ เทศบาลเมืองบ้านบึง เทศบาลตำบล 5 แห่ง ได้แก่ เทศบาลตำบลหนองไผ่แก้ว เทศบาลตำบลหัวคูญแจ เทศบาลตำบลหนองขาก เทศบาลตำบลหนองขี้ซาก เทศบาลตำบลบ้านบึง องค์การบริหารส่วนตำบล 5 แห่ง ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลคลองกீว องค์การบริหารส่วนตำบลมาบไผ่ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบอนแดง องค์การบริหารส่วนตำบลหนองอิรุณ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองไผ่แก้ว

อำเภอหนองใหญ่มีเขตพื้นที่รับผิดชอบ 5 ตำบล 24 หมู่บ้าน เทศบาลตำบล 1 แห่ง ได้แก่ เทศบาลตำบลหนองใหญ่ องค์การบริหารส่วนตำบล 4 แห่ง ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลคลองพลู องค์การบริหารส่วนตำบลหนองเสือช้าง องค์การบริหารส่วนตำบลห้างสูง องค์การบริหารส่วนตำบลเขาชก

หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียน

ความหมายของสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

วิชาญ สุวรรณวงษ์ (2549, หน้า 12) ได้ให้ความหมายไว้ว่า สภาพแวดล้อมในโรงเรียน หมายถึง องค์ประกอบต่าง ๆ ภายในโรงเรียน ที่จะส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในทุก ๆ ด้าน ได้แก่ สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่สวยงาม ร่มรื่นเป็นระเบียบ และมีบรรยากาศดี มีความปลอดภัย มีวัสดุอุปกรณ์เสริมสร้างพัฒนาการและเสริมการเรียนรู้ อย่างหลากหลาย มีสิ่งช่วยให้เกิดการเรียนรู้ และไม่มีมลภาวะ

อรพันธุ์ ประสิทธิ์รัตน์ (2545, หน้า 54 - 55) ได้ให้ความหมายสภาพแวดล้อมไว้ว่า หมายถึง สภาพสภาวะ หรือสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบๆ ที่มีอยู่ตามธรรมชาติหรืออาจเป็นสิ่งที่ถูกจัดทำสร้างขึ้น อาจเป็นสิ่งที่มีชีวิตหรือไม่มีชีวิต เป็นรูปธรรมที่มองเห็นได้หรือเป็นนามธรรมที่ไม่สามารถมองเห็นได้ อยู่ในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียน ซึ่งมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการเรียนรู้ของผู้เรียน และได้ชี้แจงเพิ่มเติมว่า พฤติกรรมของผู้เรียนจะเป็นอย่างไรนั้นเกี่ยวข้องกับหรือได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมเป็นส่วนใหญ่ การจัดสภาพแวดล้อมที่ดีที่เหมาะสมกับวัยและระดับของผู้เรียนจะเป็นสิ่งที่พึงพอใจในการเรียนทำให้เกิดสมาธิและปัญญานงลักษณ์ มีจรูญสม (2546, หน้า 1) ได้กล่าวไว้ว่า สภาพสิ่งแวดล้อมหมายถึง สิ่งที่มีอยู่โดยรอบหรือปะปนกันของสภาพแวดล้อมภายนอกและภายใน ที่มีผลกระทบต่อสิ่งที่มีชีวิต สิ่งที่อยู่โดยรอบนี้จะมีผลกระทบต่อสิ่งที่มีชีวิตนั้นมิใช่เพียงที่เป็นรูปธรรมเท่านั้น วัฒนธรรมความเชื่อ ค่านิยม ฯลฯ ก็มีผลผูกพัน ความรู้สึกนึกคิดและกิจกรรมของมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนตาย ซึ่งเรียกว่า เป็นสภาพสิ่งแวดล้อมที่เป็นนามธรรมด้วย ดังนั้น สภาพสิ่งแวดล้อมของมนุษย์จึงต้องรวมทั้งสภาพสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและสภาพสิ่งแวดล้อมทางสังคมเข้าไว้ด้วยกัน

ปฏิคม พงษ์ประเสริฐ (2550, หน้า 19) ได้กล่าวไว้ว่า สภาพแวดล้อมในโรงเรียน หมายถึง องค์ประกอบต่าง ๆ ภายในโรงเรียนที่จะส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองในทุก ๆ ด้าน ได้แก่ สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่สวยงามร่มรื่น เป็นระเบียบและมีบรรยากาศดี มีความปลอดภัย มีวัสดุอุปกรณ์ เสริมสร้างการพัฒนาการและเสริมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย

จากความหมายที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมในโรงเรียน หมายถึง องค์ประกอบต่าง ๆ ภายในโรงเรียนที่จะส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองในทุก ๆ ด้าน ได้แก่ สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่สวยงามร่มรื่น เป็นระเบียบ และมีบรรยากาศดี มีความปลอดภัย มีวัสดุอุปกรณ์ เสริมสร้างการพัฒนาการและเสริมการเรียนรู้

อย่างหลากหลาย มีสิ่งช่วยทำให้เกิดการเรียนรู้ และไม่มีมลภาวะ ซึ่งเป็นสิ่งที่ช่วยกระตุ้นส่งเสริม สนับสนุน ให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองให้ไปสู่จุดมุ่งหมายตามที่โรงเรียนหรือสถานศึกษานั้น ๆ กำหนด

ความสำคัญของสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน

บุคคลที่ได้เรียนรู้ในโรงเรียนหรือได้รับการศึกษาสูง ๆ ขึ้น จะทำให้ ไอ.คิว เพิ่มขึ้น จากผลการศึกษาดังกล่าวนี้นี้ ทำให้นักการศึกษาต้องมาให้ความสนใจ และให้ความสำคัญกับการเตรียมสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อความอยากรู้อยากเห็น และการค้นพบของนักเรียนสภาวะเช่นนี้จะทำให้การเจริญเติบโตทางสมองดำเนินอยู่ต่อไป นอกจากนี้สภาพแวดล้อมคือสิ่งเร้าที่ทำให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมที่มนุษย์อาศัยในสภาพแวดล้อมนั้น ๆ ออกมาต่างกัน นักจิตวิทยาเชื่อว่า

สิ่งแวดล้อมมีหน้าที่เร้าให้มนุษย์แสดงพฤติกรรม ซึ่งในทางจิตวิทยาจัดแบ่งสิ่งแวดล้อมออกเป็น 2 ประเภท (ทรรศนีย์ วรหาคำ, 2554, หน้า 13 - 14) ดังนี้

1. สิ่งแวดล้อมภายนอก ได้แก่ สิ่งซึ่งอยู่นอกกายมนุษย์ เช่น วัตถุ สิ่งของ คน และสัตว์ เป็นต้น รวมไปถึงสิ่งที่เป็นนามธรรมซึ่งไม่มีตัวตน ได้แก่ ขนบธรรมเนียมประเพณี ถ้าสิ่งแวดล้อมเหล่านี้เร้าให้มนุษย์แสดงพฤติกรรม เราเรียกว่า สิ่งเร้าภายนอก (External stimulus)

2. สิ่งแวดล้อมภายใน ได้แก่ การกระทำของอวัยวะต่าง ๆ ภายในของมนุษย์เอง เช่น ความหิวกระหาย ถ้าสิ่งแวดล้อมภายในเหล่านี้เร้าให้มนุษย์แสดงพฤติกรรม เราเรียกสิ่งเร้าภายใน (Internal stimulus)

ประเวศ วะสี (2542, หน้า 9) ได้กล่าวถึง ระบบการจัดการศึกษาทั่วโลกที่จะใช้วิชาเป็นตัวตั้ง จึงสร้างปัญหามากมาย ฉะนั้นจำเป็นต้องศึกษาโดยใช้ความจริงเป็นตัวตั้ง ซึ่งการศึกษาถึงความจริงมีอยู่ 3 เรื่อง คือ 1) ศึกษาให้รู้จักตนเอง เข้าใจพื้นฐานความเป็นมนุษย์ ต้องเข้าใจว่าเรามีวิญญูณรับรู้ได้จากตนเองและภายนอกแล้วนำมาสังเคราะห์ให้สูงขึ้นปัจจุบันการศึกษาของเราสร้างคนให้พิการทางกายมากมายนัก 2) ศึกษาให้เข้าใจสภาพแวดล้อม ซึ่งมีการเชื่อมโยง และเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มนุษย์ควรศึกษาร่วมไปกับความจริง ไม่แยกจากสิ่งแวดล้อม และสามารถสังเคราะห์ได้ นอกจากจะเข้าใจสิ่งแวดล้อมแล้วการเรียนรู้ก็ไม่น่าเบื่อ เกิดความสนุก 3) ศึกษาให้เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม และจัดการศึกษาให้เกิดความสัมพันธ์เกื้อกูลต่อกัน สภาพแวดล้อมนั้นมีปฏิสัมพันธ์กับมนุษย์มาตลอดเวลา ถ้าศึกษาให้เข้าใจจิตคน จะเกิดในสภาพแวดล้อมนั้น

อรุณชัย กัณฐกา (2548, หน้า 21) ได้สรุปแนวคิดและหลักความสำคัญที่ได้กล่าวถึง ในด้านการจัดสภาพแวดล้อมในองค์กร โรงเรียนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่จะต้องเสริมสร้าง ผู้เรียนให้ได้รับโอกาสอันพึงที่ควรจะได้รับในการพัฒนาศักยภาพตามวัย การพัฒนาองค์กร หรือโรงเรียน สิ่งหนึ่งที่มีการกล่าวถึงและให้ความสำคัญอย่างมากคือการจัดสภาพแวดล้อม ในทุก ๆ ด้าน ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน สภาพแวดล้อมที่ดี หมายถึง ส่วนประกอบสำคัญ ส่วนหนึ่งที่จะส่งผลให้ผู้เรียนมีพัฒนาการ มีความปลอดภัย มีแรงจูงใจและเกิดความสุข ความเต็มใจ ในการแสวงหาความรู้ตรงกันข้าม โรงเรียนที่ขาดการเอาใจใส่ในด้านสภาพแวดล้อมหรือไม่เห็น ความสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมจะทำให้บุคลากรทั้งในและนอกสถานศึกษาขาดปฏิสัมพันธ์ ที่ดี มีบรรยากาศที่น่าเบื่อขาดความอบอุ่นและบรรยากาศที่เป็นมิตรและขาดศรัทธาต่อโรงเรียน ทำให้ส่วนประกอบของ คำว่าองค์กรแห่งการเรียนรู้ขาดความสมบูรณ์ตามมาในที่สุด

การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในโรงเรียน

สภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยอีกประการหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เพราะสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จะช่วยพัฒนาเด็กให้เป็นผู้เรียนที่มีคุณภาพได้ ดังนั้น ครูจึงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง เต็มศักยภาพเพื่อจะได้เปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

ความหมายของความพึงพอใจ

ได้มีผู้ให้ความหมายของ “ความพึงพอใจ” ในลักษณะเป็นแนวคิด สรุปได้ดังต่อไปนี้ ราชบัณฑิตยสถาน (2542, หน้า 793) ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า หมายถึง รักชอบใจ

กรรวิ กันเงิน (2548, หน้า 22) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นการให้ค่าความรู้สึกของเรา ที่ต้องสัมผัสกับโลกทัศน์เกี่ยวกับความคาดหวังของการจัดการสภาพแวดล้อม ค่าความรู้สึก ของบุคคลที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมจะแตกต่างกัน เช่น ความรู้สึกดี - เลว พอใจ - ไม่พอใจ สนใจ - ไม่สนใจ

อำนาจ แก่มนิล (2550, หน้า 49) กล่าวว่า ความพึงพอใจ คือความรู้สึก หรือทัศนคติที่ดี เป็นไปตามความคาดหวังหรือมากกว่าสิ่งที่คาดหวัง ซึ่งทำให้เกิดความกระตือรือร้น และสร้างสรรค์ สิ่งที่ดีงามต่อไป

Secord and Backman (1964 อ้างถึงใน กมล ชวนวัน, 2552, หน้า 10) ได้อธิบายว่า ความพึงพอใจเกิดจากความต้องการ และความต้องการนั้นได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอ บุคคลในองค์กรอาจเกิดความพึงพอใจที่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากผลของความสำเร็จของงาน ที่แตกต่างกัน บางคนอาจเกิดความพึงพอใจ เพราะลักษณะของงาน หรืออาจเพราะเพื่อนร่วมงาน

Powell (1972 อ้างถึงใน กมล ชวนวัน, 2552, หน้า 10) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความสุขที่เกิดจากการปรับตัวของบุคคลต่อสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดี และเกิดความสมดุลระหว่าง ความต้องการของบุคคลและการได้รับการตอบสนอง

Gord (1975 อ้างถึงใน กมล ชวนวัน, 2552, หน้า 8) ได้ให้ความหมาย ความพึงพอใจ ไว้ว่า เป็นความพึงพอใจที่เกิดจากความสนใจและทัศนคติต่อบุคคลที่มีคุณภาพและลักษณะสภาพ ของกิจกรรม

Aday and Anderson (1975, p. 4) ได้ให้ความหมายว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึก หรือความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติของคนที่เกิดจากประสบการณ์ที่ผู้รับบริการเข้าไป

ในสถานที่ให้บริการนั้น ๆ และประสบการณ์นั้นเป็นไปตามความคาดหวังของผู้รับบริการ ซึ่งความพึงพอใจมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับปัจจัยที่แตกต่างกัน

จากข้อความสามารถสรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกจากการได้รับการตอบสนองจากผู้ให้บริการอย่างเสมอภาค รวดเร็ว ทันต่อความต้องการ และให้บริการอย่างต่อเนื่องมีวัตถุประสงค์อย่างเพียงพอต่อการใช้งาน ผู้ใช้บริการก็จะเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการให้บริการ

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

การสร้างแรงจูงใจนั้นเกิดจากพื้นฐานความต้องการของมนุษย์เป็นลำดับ ซึ่งการบริหารงานตามแนวคิดทางพฤติกรรมศาสตร์เน้นเรื่องนี้เป็นอย่างมาก และมีนักวิชาการที่สำคัญได้ให้แนวคิด และทฤษฎีที่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปประยุกต์ใช้ไว้ ดังนี้ (นันทน์ภัส หัตตะปะนิตย์, 2558, หน้า 17)

ทฤษฎีสองปัจจัย (Two - factor theory)

ทฤษฎีสองปัจจัย (Two - factor theory) ของ Frederick Herzberg ผู้สร้างทฤษฎีการจูงใจในการทำงานเพื่อให้เกิดผลผลิตเพิ่มขึ้นในองค์กร ลดการขาดงานและสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากร โดยในปี ค.ศ. 1950 เฮิร์ซเบิร์ก และเพื่อนร่วมงานของเขาได้ดำเนินการสำรวจทัศนคติที่มีต่อการทำงานของวิศวกรและนักบัญชี 200 คน เขาสรุปว่า ความพอใจงานที่ทำ และความไม่พอใจงานที่ทำให้เกิดขึ้นจากกลุ่มของปัจจัยที่แยกจากกัน 2 กลุ่ม ที่เขาเรียกว่า “สิ่งที่ให้ความพอใจ” (ปัจจัยจูงใจ) และ “สิ่งที่ให้ความไม่พอใจ” (ปัจจัยอนามัย) ปัจจัยจูงใจ (Motivation factors) ได้แก่ ความสำเร็จ การยกย่อง การมอบความรับผิดชอบความก้าวหน้าสิ่งเหล่านี้ช่วยให้เกิดความพอใจในการทำงาน ซึ่งเท่ากับเป็นการเพิ่มคุณค่าของงาน (Job enrichment) และยังมีปัจจัยอีกอย่างหนึ่งที่ผู้บริหารควรคำนึง คือ ปัจจัยอนามัยหรือปัจจัยที่เกี่ยวกับการบำรุงรักษาจิตใจ (Hygiene or maintenance factors) ปัจจัยเหล่านี้ไม่สร้างแรงจูงใจแต่เป็นส่วนที่อาจสกัดกั้นไม่ให้เกิดแรงจูงใจ เช่น สายการบังคับบัญชา เทคนิคการควบคุมบังคับบัญชา นโยบายขององค์การ สภาพการทำงานหรือเรื่องราวส่วนตัว ปัจจัยเหล่านี้ต้องมีการปรับให้เหมาะสมเพื่อเอื้ออำนวยให้เกิดแรงจูงใจในหมู่คนงาน

สรุปได้ว่า ปัจจัยอนามัยหรือปัจจัยที่เกี่ยวกับการบำรุงรักษาจิตใจ จะมีผลกระทบต่อความไม่พอใจในงานที่ทำ และปัจจัยจูงใจจะมีผลกระทบต่อความพอใจในงานที่ทำ กล่าวคือ ปัจจัยอนามัย เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความไม่พอใจในงานที่ทำ ถ้าไม่มีปัจจัยอนามัยอยู่หรือถ้ามีอยู่ไม่ได้หมายความว่าคนจะพอใจในงานที่ทำ แต่จะเป็นปัจจัยที่กระตุ้นหรือจูงใจบุคคลให้เกิด

ความพอใจในงานที่ทำเท่านั้น ดังนั้น สมมติฐานของเฮร์ซเบอร์ก ก็คือ ความพอใจในงานที่ทำจะเป็นสิ่งจูงใจในการปฏิบัติงาน

สรุป จากทฤษฎีสองปัจจัย (Two - factor theory) เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับทัศนคติของผู้รับบริการแล้ว ผู้วิจัยเห็นว่า

ปัจจัยจูงใจ คือ สิ่งที่ทำให้ผู้รับบริการเกิดความพอใจเมื่อได้รับการตอบสนองบรรทัดตามวัตถุประสงค์

ปัจจัยอนามัย คือ สิ่งที่มีผลกระทบต่อความพอใจของผู้รับบริการ กล่าวคือ ปัจจัยอนามัยเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความไม่พอใจในการบริการ

ดังนั้น สิ่งที่ทำให้เกิดความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจของผู้รับบริการขึ้นอยู่กับ การให้บริการของหน่วยงาน ซึ่งปัจจัยจูงใจที่ทำให้ผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจในการรับบริการคือ ปัญหาได้รับการตอบสนองเป็นผลสำเร็จและปัจจัยอนามัยที่มีผลกระทบต่อความพึงพอใจของผู้รับบริการ คือ การบริการที่ไม่เป็นไปตามคาดหวัง

ทฤษฎีอีอาร์จีของ Alderfer's ERG theory

Alderfer (1972) เป็นบุคคลหนึ่งที่ศึกษาทฤษฎีความต้องการของมนุษย์และได้รับอิทธิพลจากแนวคิดของเมอร์เรย์ (Murray) อัลเดอเฟอร์ได้เสนอทฤษฎีการจูงใจที่เกี่ยวกับความต้องการ เรียกว่า ทฤษฎีอี อาร์ จี (ERG) ซึ่งคล้ายกับทฤษฎีของมาสโลว์ การศึกษาได้นำพื้นฐานจากทฤษฎีของมาสโลว์ โดยการศึกษาของอัลเดอเฟอร์ สรุปว่าความต้องการของมนุษย์มี 3 ประเภท ซึ่งแทนด้วยตัวอักษรย่อ ดังนี้

1. ความต้องการเพื่อการคงอยู่ (Existence needs: E) ความคงอยู่หรือความสามารถที่จะดำรงชีพอยู่ได้ของมนุษย์ คือ การที่มนุษย์ได้รับการตอบสนองซึ่งจำเป็นทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างเพียงพอที่จะดำรงชีพอยู่ได้โดยไม่มีปัญหา อุปสรรค เช่น บุคคลต้องการอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรคและความต้องการปัจจัยอื่นๆ ที่พอเหมาะกับการดำรงชีพ ซึ่งเป็นความต้องการการตอบสนองด้วยปัจจัยทางวัตถุ จึงมีความคล้ายกับความต้องการระดับที่ 1 และ 2 ของมาสโลว์ ซึ่งเป็นความต้องการทางร่างกายกับความต้องการความมั่นคง ปลอดภัย ซึ่งต้องการตอบสนองด้วยปัจจัยที่เป็นวัตถุ เช่นเดียวกันในการทำงานในการองค์การ คือ ความต้องการเงินเดือน ค่าจ้างที่เพียงพอ มีความปลอดภัยในการทำงาน ทำงานภายใต้กฎระเบียบที่มีคุณธรรม ตลอดจนการจัดให้มีระบบประกันสังคม การจัดให้มีระบบสวัสดิการ ระบบบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

2. ความต้องการความสัมพันธ์ (Relatedness needs: R) ความต้องการทางสังคมที่มนุษย์ต้องการมีเพื่อน ไม่ต้องการอยู่อย่างโดดเดี่ยว สามารถรวมตัวเป็นกลุ่มหรือทีมได้อย่างเปิดเผย

และได้รับการยอมรับจากสมาชิกในองค์กร เป็นไปตามธรรมชาติของมนุษย์ที่เป็นสัตว์สังคม (Social animal) องค์กรจึงสามารถตอบสนองความต้องการด้านนี้ได้ โดยเริ่มตั้งแต่การจัดกระบวนการสื่อสารในองค์กรอย่างเปิดเผย ตลอดจนเปิดโอกาสให้ได้มีการแลกเปลี่ยนความคิด และความรู้เกี่ยวกับสมาชิกคนอื่นในองค์กร ความต้องการความสัมพันธ์จึงเป็นระดับความต้องการที่ใกล้เคียงกับความต้องการทางสังคมหรือการเป็นสมาชิกของสังคม และบางส่วนของขั้นความต้องการได้รับการยกย่องนับถือ ตามทฤษฎีของมาสโลว์อัลเคอเฟอร์เน้นการตอบสนองความต้องการด้านความสัมพันธ์ด้วยการปฏิสัมพันธ์อย่างเปิดเผย ถูกต้องและซื่อสัตย์ต่อกันและกัน มากกว่าการเน้นที่ความถูกต้องใจในความสัมพันธ์ของสมาชิกในองค์กร การมีโอกาสสร้างความสัมพันธ์ที่ดี เช่น การจัดตั้งเป็นชมรม สมาคมวิชาชีพและได้รับการยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ควรจัดให้มีมากขึ้นในองค์กร

3. ความต้องการความก้าวหน้า (Growth needs: G) เป็นความต้องการส่วนบุคคลในการได้ใช้ความรู้ความสามารถและทักษะของตนเพื่อทำงานอย่างเต็มศักยภาพที่มีอยู่รวมไว้ได้มีโอกาสใช้ความสามารถในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ได้อย่างเต็มที่ มีโอกาสได้รับการส่งเสริมให้ขึ้นสู่ตำแหน่งหน้าที่ที่มีความรับผิดชอบสูงขึ้น แนวคิดในด้านนี้สอดคล้องกับความต้องการความสำเร็จสูงสุดในชีวิตตามแนวคิดของมาสโลว์ องค์กรสามารถตอบสนองความต้องการด้านนี้ด้วย การเปิดโอกาสอย่างเท่าเทียมกันในการทำงานและโอกาสก้าวหน้าของบุคคลจัดให้มีการเลื่อนตำแหน่ง โดยใช้หลักคุณธรรม ความต้องการด้านความก้าวหน้าตามทฤษฎีนี้ สอดคล้องกับทฤษฎีของมาสโลว์ในประเด็นที่เกี่ยวกับความต้องการความสำเร็จตั้งใจปรารถนา หรือความสำเร็จสูงสุดในชีวิตกับบางส่วนของความต้องการได้รับการยกย่องนับถือในประเด็นการได้รับความสำเร็จและมีโอกาสได้รับผิดชอบงาน

ความต้องการทั้ง 3 ประการ ของทฤษฎีแรงจูงใจ E.R.G. เป็นรูปแบบของเป้าหมายของบุคคลแต่ละคนที่ทำให้บุคคลต้องมีการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่ต้องการ ในรูปแบบของกระบวนการอัลเคอเฟอร์ได้สร้างข้อสรุป (Assumption) ของการเกิดแรงจูงใจว่าประกอบด้วยกลไกที่เกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์ 3 ประการ คือ

1. ความต้องการที่ได้รับการตอบสนอง (Need satisfaction) คือ ความต้องการระดับใดที่ได้รับการตอบสนองน้อยไป ความต้องการประเภทนั้นจะยังคงมีอยู่สูง เช่น ถ้าพนักงานได้รับการตอบสนองด้านเงินเดือนหรือค่าจ้างน้อยเกินไป ความต้องการด้านเงินเดือนหรือค่าจ้างสูง ครูผู้สอนที่ได้รับการตอบสนองด้านสวัสดิการที่อยู่อาศัยจากโรงเรียนน้อย ความต้องการด้านที่พักอาศัยจะอยู่ในระดับมาก

2. ขนาดของความต้องการ (Desire strength) หากความต้องการประเภทที่อยู่ในระดับต่ำ ความต้องการด้านความคงอยู่ได้รับการตอบสนองมากพอแล้ว จะทำให้ความต้องการประเภท ที่อยู่ระดับที่สูงกว่า เช่น ความต้องการด้านความก้าวหน้าจะมีมากยิ่งขึ้น เช่น ถ้าหัวหน้าได้รับ ค่าตอบแทนด้านค่าจ้างและอื่นๆ ทำให้ด้านความต้องการการคงอยู่มีมากเพียงพอแล้ว หัวหน้างาน จะมีความต้องการการได้รับการยอมรับนับถือจากกลุ่มเพื่อร่วมงานหรือมีความสัมพันธ์ทางสังคม มากยิ่งขึ้น

3. ความต้องการที่ไม่ได้รับการตอบสนอง (Need frustration) ถ้าหากความต้องการ ประเภทที่อยู่ในระดับสูงมีอุปสรรคทำให้ได้รับการตอบสนองน้อย หรือยังไม่ได้รับการตอบสนอง จะส่งผลให้ความต้องการที่อยู่ในระดับต่ำกว่ามีความสำคัญมากขึ้น เช่น ถ้าหัวหน้างาน ไม่มีโอกาส ได้เลื่อนตำแหน่งหรือเปลี่ยนแปลงให้ทำงานที่ท้าทายมากกว่าซึ่งเป็นความต้องการความก้าวหน้า หัวหน้างานคนนี้จะหันมาสนใจและต้องการที่จะได้รับความอบอุ่น ความสัมพันธ์ที่ดีจาก เพื่อนร่วมงานและผู้ใต้บังคับบัญชาแทนหรือความสัมพันธ์ทางสังคมมีความสัมพันธ์มากขึ้น

การวัดความพึงพอใจ

Maslow (อ้างถึงใน ภาววิดา ธาราศรีสุทธี และสุธีรา สุริยวงศ์, 2555, หน้า 43) กล่าวว่า นักจิตวิทยาได้เสนอทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์โดยระบุว่า ความต้องการของมนุษย์ จะเริ่มจากขั้นต่ำไปหาขั้นสูงสุด มี 5 ระดับ ด้วยกัน คือ

1. ความต้องการทางกายภาพ (Physiological needs)
2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety needs)
3. ความต้องการความรักและการมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ (Belongings and love needs)
4. ความต้องการได้รับการยกย่องนับถือ (Esteem needs)
5. ความต้องการสัจจะแห่งตน หรือ ความประจักษ์ในตน (Need for self actualization)

ทุกคนจะพัฒนามาถึงขั้นความต้องการสูงสุด คนเหล่านี้จะมีความรู้สึกที่ตนเอง เป็นส่วนหนึ่งของวัตถุประสงค์ของกลุ่ม มีความรัก ความต้องการที่จะได้รับความรักจากคนอื่น มีความสามารถ มีสัมฤทธิ์ผล ไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ของตน มีความกล้า และมีความเป็น ประชาธิปไตย ยึดความเสมอภาค

ความพึงพอใจในการบริการ

ความพึงพอใจในการบริการ หมายความว่าถึงภาวะการณแสดงออกถึงความรู้สึกในทางบวก ของบุคคลอันเป็นผลมาจากการเปรียบเทียบ การรับรู้สิ่งที่ได้รับจากการบริการไม่ว่าจะเป็นการรับ บริการ หรือการให้บริการในระดับที่ตรงกับการรับรู้สิ่งที่คาดหวังเกี่ยวกับการบริการนั้น ซึ่งจะ

เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้รับบริการ และความพึงพอใจในงานของผู้ให้บริการดังนี้ (นันทน์ภัต หัตตะปะนิตย์, 2558, หน้า 21)

1. ความพึงพอใจเป็นการแสดงออกทางอารมณ์ และความรู้สึกในทางบวกของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด บุคคลจำเป็นต้องปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมรอบตัว การตอบสนองความต้องการส่วนบุคคลด้วยการโต้ตอบกับบุคคลอื่นและสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ทำให้แต่ละคนมีประสบการณ์การเรียนรู้เรียนรู้สิ่งที่จะได้รับตอบสนองแตกต่างกันไปในสถานการณ์การบริการก็เช่นเดียวกัน บุคคลรับรู้หลายสิ่งหลายอย่างเกี่ยวกับการบริการ ไม่ว่าจะเป็นประเภทของการบริการ หรือคุณภาพของการบริการ ซึ่งประสบการณ์ที่ได้รับจากการสัมผัสบริการต่าง ๆ หากเป็นไปตามความต้องการของผู้รับบริการ โดยสามารถทำให้ผู้รับบริการได้รับสิ่งที่คาดหวังก็ย่อมก่อให้เกิดความรู้สึกที่ดี และพึงพอใจในบริการที่ได้รับ

2. ความพึงพอใจเกิดจากการประเมินความแตกต่าง ระหว่างสิ่งที่คาดหวังกับสิ่งที่ได้รับจริงในสถานการณ์หนึ่ง ในสถานการณ์การบริการ ก่อนที่ลูกค้าจะมาใช้บริการใดก็ตาม มักจะมีมาตรฐานของการบริการนั้นไว้ในใจอยู่ก่อนแล้ว ซึ่งอาจมีแหล่งอ้างอิงมาจากคุณค่า หรือเจตคติที่ยึดถือต่อบริการ ประสบการณ์ดั้งเดิมที่เคยใช้บริการ การบอกเล่าของผู้อื่น การรับทราบข้อมูลการรับประกัน บริการจากโฆษณา การให้คำมั่นสัญญาของผู้ให้บริการเหล่านี้ เป็นปัจจัยพื้นฐานที่ผู้รับบริการใช้เปรียบเทียบกับบริการที่ได้รับในวงจรของการให้บริการ ตลอดช่วงเวลาของความจริง สิ่งที่ผู้รับบริการได้รับรู้เกี่ยวกับการบริการก่อนที่จะมารับบริการ หรือความคาดหวังในสิ่งที่คิดว่าควรจะได้รับ (Expectations) นี้มีอิทธิพลต่อช่วงเวลาของการเผชิญความจริง หรืออาจพบปะระหว่างผู้ให้บริการและผู้รับบริการเป็นอย่างมากเพราะผู้รับบริการจะประเมินเปรียบเทียบสิ่งที่ได้รับจริงในกระบวนการบริการที่เกิดขึ้น (Performance) กับสิ่งที่คาดหวังเอาไว้หากสิ่งที่ได้รับเป็นไปตามความคาดหวังถือว่าเป็นการยืนยันที่ถูกต้อง (Confirmation) กับความคาดหวังที่มีอยู่ผู้รับบริการย่อมเกิดความพึงพอใจต่อบริการดังกล่าว แต่ถ้าไม่เป็นไปตามที่คาดหวังอาจจะสูงกว่าหรือต่ำกว่านั้น เป็นการยืนยันที่ลาดเคลื่อน (Unconfirmation) จากความคาดหวังดังกล่าว ทั้งนี้ช่วงความแตกต่าง (Discrepancy) ที่เกิดขึ้นจะชี้ให้เห็นถึงระดับของความพึงพอใจหรือไม่ความพึงพอใจมากน้อยได้ ถ้าข้อยืนยันเบี่ยงเบนไปในทางบวก แสดงถึงความพึงพอใจถ้าในทางลบ แสดงถึงความไม่พึงพอใจ

3. ความพึงพอใจเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลาตามปัจจัยแวดล้อมและสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกชอบสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่แปรผันได้ตามปัจจัยที่เข้ามาเกี่ยวข้องความคาดหวังของบุคคลในแต่ละสถานการณ์ ช่วงเวลาหนึ่งบุคคลอาจจะไม่พอใจต่อสิ่งหนึ่งเพราะไม่เป็นไปตามที่คาดหวังไว้ แต่ในอีกช่วงหนึ่งหากสิ่งที่คาดหวังไว้ได้รับการตอบสนองอย่างถูกต้องบุคคล

ก็สามารถเปลี่ยนความรู้สึกเดิมต่อสิ่งนั้นได้อย่างทันทีทันใด แม้ว่าจะเป็นความรู้สึกที่ตรงกันข้ามกันก็ตาม นอกจากนี้ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกที่สามารถแสดงออกในระดับมากน้อยได้ขึ้นอยู่กับความแตกต่างของการประเมินสิ่งที่ได้รับจริงกับสิ่งที่คาดหวังไว้ ส่วนใหญ่ลูกค้าจะใช้เวลาเป็นมาตรฐานในการเปรียบเทียบความคาดหวังจากบริการต่าง

แนวทางการสร้างความพึงพอใจในการบริการ

ความพึงพอใจของผู้รับบริการ และผู้ให้บริการ ต่างมีความสำคัญต่อความสำเร็จของการดำเนินงานบริการ ดังนั้นการสร้างความพึงพอใจการบริการจำเป็นที่จะต้องดำเนินการควบคู่กันไปทั้งต่อผู้รับบริการ และผู้ให้บริการดังนี้ (นันทน์ภัส หัตถะปะนิตย์, 2558, หน้า 22)

1. การตรวจสอบความคาดหวังและความพึงพอใจของผู้รับบริการและผู้ให้บริการอย่างสม่ำเสมอ ผู้ให้บริการจะต้องใช้เครื่องมือต่าง ๆ ที่มีในการสำรวจความต้องการค่านิยม และคาดหวังของผู้ใช้ที่มีต่อบริการขององค์กร ซึ่งสามารถกระทำได้โดยการใช้บัตรแสดงความคิดเห็นของผู้บริการ และผู้ปฏิบัติงานในองค์กรบริการเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน ทั้งจากภายนอกและภายในองค์กรการสะท้อนภาพ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงานบริการ ซึ่งจะเป็นตัวชี้ข้อบกพร่อง ข้อได้เปรียบขององค์กร เพื่อการปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาคุณภาพของการบริการให้สอดคล้องกับความคาดหวังของผู้รับบริการอันจะนำมาซึ่งความพึงพอใจต่อการบริการ

2. การกำหนดเป้าหมายและทิศทางขององค์กรให้ชัดเจน ผู้บริหารการบริการจำเป็นที่จะต้องนำข้อมูลที่ระบุถึงความต้องการและความคาดหวังของผู้ใช้ ข้อบกพร่อง ข้อได้เปรียบขององค์กร ต้นทุนของการดำเนินการ แนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้บริโภคและข้อมูลอื่นที่เป็นประโยชน์มาประกอบการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และทิศทางขององค์กร ซึ่งจะส่งต่อลักษณะของการให้บริการ และคุณภาพของการบริการต่อผู้รับบริการ

3. การกำหนดกลยุทธ์การบริการที่มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารการบริการต้องปรับเปลี่ยนการบริการที่มีให้สอดคล้องกับเป้าหมาย ทิศทางขององค์กร โดยใช้กลยุทธ์สมัยใหม่เข้ามาใช้อำนวยความสะดวกในการบริการการตลาด และการควบคุมคุณภาพการบริการ รวมทั้งการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ในการอำนวยความสะดวกในการบริการด้านต่าง ๆ เช่น การจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับผู้ใช้งานด้วยระบบฐานข้อมูล โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ การใช้ระบบโทรศัพท์อัตโนมัติในการต่อสายเชื่อมโยงการติดต่อกับหน่วยงานภายในองค์กรบริการ เป็นต้น ปัจจุบันผู้บริภณิมนำแนวคิดด้าน “การบริหารเชิงกลยุทธ์” ที่คำนึงถึงการให้ความสำคัญกับบรรยากาศการทำงานระหว่างพนักงานบริการภายในองค์กร เช่นเดียวกันกับการสร้างสายสัมพันธ์ผู้ใช้งานนอกให้เป็นไปในรูปแบบเดียวกัน

สภาพแวดล้อมในการทำงาน

สภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยอีกประการหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เพราะสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จะช่วยพัฒนาเด็กให้เป็นผู้เรียนที่มีคุณภาพได้ ดังนั้น ครูจึงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง เต็มศักยภาพเพื่อจะได้เปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียน ไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ (ทรศนีย์ วรหัทธำ, 2554, หน้า 31)

สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่

Seagers (1961, pp. 5 - 6) ได้กล่าวถึง การวางแผนผัง โรงเรียนที่ดีสำหรับ โครงการ ในปัจจุบัน ควรมีการวางแผนผังโดยคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ต่อไปนี้ คือ

1. ตั้งอยู่ในที่ที่เหมาะสม ในแง่ของชุมชนและโรงเรียนอื่น ๆ และกว้างขวางพอเหมาะกับโครงการในปัจจุบัน รวมทั้งต้องสามารถจะขยายได้ในอนาคต
2. ตั้งอยู่ในที่ที่เหมาะสม สวยงาม และสามารถใช้ประโยชน์เพื่อกิจกรรมกลางแจ้ง และสันทนาการ ได้มากที่สุด
3. วางแผนผังให้สามารถเปลี่ยนแปลงได้ เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการในการศึกษาด้านต่าง ๆ
4. จัดส่วนที่เงียบสงบและอีกที่กให้แยกจากกัน รวมทั้งอาจารย์ฝ่ายสอน และฝ่ายธุรการ ควรแยกให้เป็นสัดส่วน
5. ควรอยู่ในที่ที่ก่อให้เกิดจรรยาบรรณน้อยที่สุด
6. ควรจัดการจราจรทางรถยนต์ให้แยกจากทางเท้าและจักรยาน
7. จัดให้มีทางระบายลมตามธรรมชาติและแสงสว่างอย่างดีที่สุด
8. สร้างด้วยวัสดุที่เลือกสรรอย่างดีทนทานและราคาพอสมควร
9. ภายในตึกเรียนควรจัดวางวัสดุไว้ให้เหมาะสมกับหน้าที่ใช้สอย มีความสวยงามและสะดวกสบายและเป็นประโยชน์

Astin (1968, p. 84) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ หมายถึง สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติหรือมนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งมีอิทธิพลต่อบุคคลที่อยู่ในสภาพแวดล้อมนั้นสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ในสถานศึกษา หมายถึง อาคารเรียน ห้องเรียน ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ โรงอาหาร และสถานที่เล่นกีฬาและสาธิตปฏิบัติต่าง ๆ ในการสร้างอาคารสถานที่ภายในโรงเรียน จำเป็นต้องได้รับการร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ เช่น สถาปนิกและวิศวกร เพื่อการศึกษาค้นคว้าและวิจัยปัญหาตลอดจนวางโครงการล่วงหน้า เพื่อให้โรงเรียนมีการขยายตัวออกไปอย่างถูกต้องตามหลักการ

ราตรี ทัศนะ (2549, หน้า 16 - 17) ได้กล่าวถึง สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ คือ การสร้างอาคารสถานที่ตลอดจนห้องเรียน ให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยน่าอยู่ในตำแหน่ง หรือบริเวณที่เหมาะสมและเอื้อประโยชน์ต่อการใช้สอย โดยการจัดขึ้นอยู่กับสภาพความเป็นไปได้ และเหมาะสมของห้องเรียน วัสดุที่ใช้และความสามารถในการจัดของผู้สอนและผู้เรียน รวมทั้ง การจัดสภาพนอกห้องเรียน เช่น สนามกีฬา สภาพอาคารเรียน อาคารประกอบ สวนหย่อม สนามเด็กเล่น สถานที่พักผ่อน ควรจัดให้เป็นระเบียบ สะอาด มีการปลูกไม้ดอกไม้ประดับ เพื่อเพิ่มความร่มรื่นสวยงาม จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการร่วมมือร่วมใจกันของสมาชิกในโรงเรียน ทั้งด้านความคิดและแรงงานในการตกแต่งและดูแลรักษา ซึ่งสอดคล้องกับพรพจน์ พจน์พัฒนาผล (2548, หน้า 40) กล่าวว่า สิ่งที่โรงเรียนควรจัดให้มี หรือดูแลเอาใจใส่ เป็นอันดับแรก ๆ และ เห็นด้วยตาเปล่า

1. โรงอาหาร หรือสถานที่สำหรับรับประทานอาหาร อันจะก่อให้เกิดความสำเร็จแก่นักเรียน คือ มีอาหารที่ดีรับประทาน เป็นการเสริมสุขภาพอนามัย และมีการฝึกสุขนิสัยในการกิน ตลอดจนการรักษาความสะอาด

2. สถานที่เล่นกีฬา หรือสถานที่พักผ่อนในยามว่างเรียน สามารถช่วยให้นักเรียน ได้พักผ่อนหรือเล่นระหว่างพักเรียนเป็นการคลายความเครียด ได้สุขนิตยทางกีฬา และส่งเสริมสุขภาพห้องสมุด อาจอยู่ในรูปมาตรฐานหรือในรูป Book corner หรือรูปใด ๆ ก็ได้ ตามความเหมาะสมห้องสมุดจะเอื้ออำนวยให้แก่แก่นักเรียนคือเสริมสร้างความรู้ สร้างนิสัยรักการอ่านและได้พักผ่อนคลายเครียด

3. ห้องเรียน การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน ได้แก่ การจัดที่นั่ง โต๊ะครู การจัดมุมเสริมความรู้ วัสดุอุปกรณ์เครื่องใช้ต่าง ๆ

สมาน ปรีชา (2548, หน้า 14 - 17) กล่าวเกี่ยวกับ การดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ที่ดี ผู้บริหารต้องใช้ความรู้ความสามารถในการบริหารจึงจะทำให้เกิดการดำเนินงานจัดสภาพ สิ่งแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ในโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งจะต้องครอบคลุมทั้งด้านการจัดหา การดูแลรักษาความปลอดภัย และวางแผนการใช้ประโยชน์ ให้เกิดคุณค่าสูงสุด และควรเอาใจใส่อย่างต่อเนื่องเพราะสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ เป็นเสมือนหน้าต่างของสถานศึกษา บ่งบอกวิสัยทัศน์ของผู้บริหารและความเอาใจใส่ของบุคลากร ในโรงเรียนอันจะส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนและสภาวะจิตใจของผู้ใช้อาคารสถานที่ ซึ่งหมายถึงนักเรียน ครูรวมถึงบุคคลภายนอกที่มาเยี่ยมชมสถานศึกษาในโอกาสต่าง ๆ และ ได้กล่าวถึงแนวทางในการจัดสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ ดังนี้

1. ดำเนินการวางแผนการใช้อาคารสถานที่ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า โดยให้บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วม
2. จัดให้มีแผนผังบริเวณอาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียนและห้องพิเศษ
3. จัดให้มีการจัดตารางและแสดงการใช้อาคารสถานที่ รวมถึงห้องพิเศษ
4. ตรวจสอบสภาพและซ่อมบำรุงอาคารสถานที่อย่างสม่ำเสมอให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานได้
5. จัดให้มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบอาคารสถานที่ของบุคลากร
6. ส่งเสริมให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาอาคารสถานที่
7. จัดสภาพแวดล้อมสถานศึกษาให้ร่มรื่น สะอาด สวยงาม น่าอยู่ น่าเรียน และปลอดภัย
8. จัดบริเวณอาคารเรียน อาคารประกอบ และบริเวณอื่น ๆ ให้มีความเข้มแข็ง สะอาด และแสงสว่างพอเพียง

จากที่กล่าวมา โรงเรียนนอกจากจะอำนวยความสะดวกในการดำเนินทางการศึกษาแล้ว ยังมีส่วนช่วยเสริมสร้างความเจริญของทางด้านร่างกาย จิตใจ ด้านสังคมและสติปัญญาของนักเรียนเป็นอย่างมาก การกำหนดแผนผังอาคาร การจัดบริเวณ และการจัดสภาพแวดล้อม เพื่อให้ตอบสนองการเรียนรู้ และการพัฒนาของเด็ก โดยหลักการแล้วจะไม่นิยมการวางรูปแบบตายตัว มีการเปลี่ยนแปลงทั้งรูปร่าง ขนาดทรวดทรง เพื่อประโยชน์ด้านการเรียนการสอน และการปรับให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในสภาพแวดล้อม หากนักเรียนได้พบเห็นสภาพบรรยากาศอันดีงาม จะเป็นการกระตุ้นทางสติปัญญา เสริมพัฒนาการทางสุนทรีย์และความซาบซึ้งในความงาม เมื่อเติบโตก็จะสามารถสร้างสรรค์สภาพแวดล้อมทางสังคม โดยอาศัยประสบการณ์ในอดีต ซึ่งส่วนใหญ่ได้มาจากโรงเรียนในช่วงการพัฒนาบุคลิกภาพ การจัดสภาพห้องเรียนในลักษณะนี้เป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพของสิ่งเร้า เพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ในสิ่งใหม่ ๆ นั่นเอง

พรพจน์ พจน์พัฒนพล (2548, หน้า 41) ได้กล่าวถึง แนวทางการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนไว้ดังนี้

1. การจัดที่นั่งของผู้เรียน จะต้องเดินไปมาหากันได้ และความคล่องตัวของ การเคลื่อนย้ายในการปฏิบัติกิจกรรม การจัดที่นั่งของผู้เรียนอาจแบ่งเป็น 2 ประการใหญ่ ๆ คือ
  - 1.1 การจัดที่นั่งเป็นรายบุคคล อาจจัดได้หลายแบบ เช่น เรียงเป็นแถวตอนลึกหันหน้าไปทางกระดานดำทั้งหมด ซึ่งเป็นแบบที่ใช้มานาน ปัจจุบันเรียกว่าการจัดแบบเก่า เพราะเห็นว่าหลักสูตรแบบเก่าใช้วิธีให้ครูบอก อธิบายโดยตลอด ผู้เรียนเป็นผู้ฟังอย่างเดียว ไม่ต้องปฏิบัติกิจกรรมอื่นใด การจัดที่นั่งแบบนี้ยังใช้ได้ในปัจจุบัน เมื่อจะปฏิบัติกิจกรรมอื่น ๆ ควรปรับปรุงการจัดที่นั่งใหม่สำหรับการจัดเป็นแบบตัวยู ครึ่งวงกลม บางครั้งก็เกิดปัญหา

ผู้เรียนต้องนั่งเอียงไปข้างใดข้างหนึ่งตลอด เพราะต้องหันหน้าไปดูผู้สอนหน้าชั้นจะไม่เป็นผลดีต่อสุขภาพ

1.2 การจัดที่นั่งเป็นกลุ่ม หลักสูตรฉบับปรับปรุงกำหนดให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน หรือผู้สอนใช้บทเรียนสำเร็จรูป สำหรับโต๊ะเก้าอี้ของผู้เรียนที่ใช้ในห้องเรียนควรมีขนาดพอเหมาะกับผู้ใช้เรียน มิฉะนั้นจะทำให้อ่านเขียนและทำกิจกรรมไม่สะดวก อาจมีผลทำให้เสียบุคลิกภาพได้ จำนวนโต๊ะและเก้าอี้ควรมีอย่างพอเพียงกับจำนวนผู้เรียน ส่วนการจัดโต๊ะของผู้สอนควรจัดให้อยู่ในที่ที่เหมาะสมอาจจัดไว้ได้หน้าห้อง กลางห้อง หรือหลังห้องก็ได้

1.2 การจัดห้องเรียน และวัสดุอุปกรณ์ ห้องเรียนที่ควรเปรียบเสมือนบ้านที่ดี ผู้อาศัยจะได้อยู่อาศัยมีความสุข การจัดห้องเรียนได้อย่างเหมาะสมจะเป็นการปลูกฝังนิสัยให้แก่ผู้เรียน เช่น ถ้าห้องเรียนสกปรกรกรุงรังผู้เรียนจะมีนิสัยเคยชินกับความสกปรกในที่สุดก็จะเป็นคนที่รักความสะอาดได้ยาก ซึ่งองค์ประกอบสำคัญในการจัดห้องเรียนที่ควรคำนึงถึงมีดังนี้

1.3 สภาพห้องเรียน ต้องอยู่ในสภาพที่ดีและใช้การได้เป็นสัดส่วนมีความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1.4 ขนาดห้องเรียน ต้องกว้างขวางพอเหมาะกับจำนวนผู้เรียนและเนื้อที่พอเพียงในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2. สุขลักษณะในห้องเรียน ห้องเรียนควรถูกสุขลักษณะ ดังนี้

2.1 อากาศถ่ายเทได้ดีมีหน้าต่างอย่างเพียงพอ และมีประตูเข้าออกอย่างสะดวก

2.2 แสงสว่างพอเหมาะเพื่อช่วยผู้เรียนอ่านหนังสือได้ชัดเจนเป็นการถนอมสายตา ห้องเรียนมีแสงสว่างไม่เพียงพออาจแก้ปัญหาได้ เช่น ทำหน้าต่างหรือบานเลื่อนเพิ่ม ใช้ไฟหรือโคมไฟช่วยตัดแปลงหลังคาให้แสงสว่างส่องผ่านได้ ทาสีภายใน

2.3 ปราศจากสิ่งรบกวนต่างๆ เช่น เสียง ควัน ฝุ่น

2.4 ความสะอาด ผู้เรียนต้องช่วยกันเก็บกวาดถู เป็นการปลูกฝังนิสัยรักความสะอาด และทำให้ผู้เรียนทำงานเป็นทีม

3. การจัดตกแต่งห้องเรียน ซึ่งมีข้อเสนอแนะดังนี้

3.1 มุมหนังสือ ในห้องเรียนควรมีมุมหนังสือไว้ให้ผู้เรียนอ่านหนังสือจะช่วยให้ผู้เรียนอ่านคล่องมีความรู้กว้างขวาง และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ครูควรหาหนังสือหลาย ๆ ประเภท ที่มีความยากง่ายพอเหมาะกับวัยของผู้เรียนมาให้อ่าน และควรหาหนังสือชุดใหม่มาเปลี่ยนบ่อย ๆ การจัดมุมหนังสือควรจัดให้เป็นระบบ และสะดวกในการหยิบอ่าน

3.2 สื่อการเรียนการสอน และวัสดุต่าง ๆ สื่อการเรียนการสอนประเภทหนังสือ ควรจัดไว้ให้เป็นระเบียบ อาจอยู่ร่วมกับมุมหนังสือหรือแยกไว้ต่างหาก อุปกรณ์การสอนที่ผู้สอน

ใช้เป็นประจำ เช่น บัตรคำ แผนภูมิ ภาพพลิก ให้จัดไว้เป็นระเบียบเช่นเดียวกัน อุปกรณ์ที่ใช้แล้วไม่ควรติดหรือแขวนนานจนลืมนำอุปกรณ์เหล่านี้ อาจทำให้ความสนใจของผู้เรียนเปลี่ยนไป ขณะเรียนบทเรียนใหม่ อุปกรณ์บางชนิด เช่น เกม อุปกรณ์การสะสมค่า อุปกรณ์การคิดคำนวณ อาจจัดไว้ที่หนึ่งเพื่อฝึกให้ผู้เรียนเล่นยามว่าง ซึ่งอาจเรียกว่ามุมฝึกสมอง หรือเรียกชื่ออื่น ๆ ก็ได้สำหรับวัสดุสิ้นเปลืองต่าง ๆ เช่น กระดาษ สี กาว ควรจัดให้เป็นสัดส่วน สะดวกต่อการหยิบใช้ ผู้สอนควรฝึกนิสัยการจัดของให้เป็นระเบียบ เมื่อใช้แล้วต้องเก็บเข้าที่ให้เป็นที่เรียบร้อย ห้องเรียนจะได้เป็นระเบียบ

3.3 เครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็น ในห้องเรียนทุกห้องเรียนจะมีเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็น เช่น อุปกรณ์ในการทำความสะอาดห้อง แปรงสีฟัน ยาสีฟัน และแก้วน้ำของผู้เรียน กถ่องอาหารหรือปิ่นโต สิ่งของเหล่านี้ถ้าไม่จัดที่สำหรับวางให้ดีจะดูเกะกะ ส่วนมากจะจัดไว้มุมหรือฝาผนังห้องเรียน

3.4 มุมเสริมความรู้ประสบการณ์ต่างๆ ควรจัดไว้ตามความจำเป็น ได้แก่ มุมภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคม ศาสนาและวัฒนธรรม การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาอังกฤษ

3.5 การแสดงผลงานของผู้เรียน ครูควรจัดให้มีการแสดงผลงานของนักเรียนในห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความภูมิใจในความสำเร็จ และมีกำลังใจในการเรียนต่อไป ทั้งยังสามารถแก้ไขและพัฒนาผลงานของตนให้ดีขึ้น ผลงานเหล่านี้อาจติดบนป้ายนิเทศ แฉก หรือวางบนโต๊ะ

3.6 การจัดที่นอนเอนกประสงค์ในยามว่าง ผู้เรียนใช้ห้องเรียนสถานที่พักผ่อน หลังจากที่ทำงานที่ผู้สอนมอบหมาย อ่านหนังสือจากมุมหนังสือ หรือนั่งสนทนากัน ห้องเรียนที่ดีควรจัดสถานที่ไว้ให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมดังกล่าวเท่าที่จะทำได้

3.7 การตกแต่งห้องเรียนควรทำอย่างพอเหมาะไม่มากจนเกินไป เช่น ติดภาพสวย ๆ ไม่ควรฉูดฉาดหรือใช้การสะท้อนแสง อาจทำให้ผู้เรียนเสียสายตาได้ การประดับตกแต่งห้องเรียนควรคำนึงถึงหลักความเรียบร้อย เป็นระเบียบ ประหยัด และสวยงาม

สุนันท์ สุขสวัสดิ์ (2552, หน้า 26) ได้กล่าวถึง หลักการจัดการอาคารสถานที่และการจัดสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมไว้ 4 ประการ ดังต่อไปนี้

1. การแบ่งสัดส่วนพื้นที่ของกิจกรรมต่าง ๆ ในสถาบันการศึกษาอย่างชัดเจน เช่น พื้นที่อาคารสำหรับการเรียนการสอน พื้นที่สำหรับการจัดกิจกรรมกีฬาและนันทนาการ พื้นที่สำหรับการฝึกงาน พื้นที่สำหรับกำจัดสิ่งปฏิกูล

2. การวางผังบริเวณปลูกอาคารเรียนและอาคารประกอบ เช่น ถูกต้องตามทิศทางลม เพื่อต่อการรับแสงสว่างและป้องกันเสียงรบกวนได้

3. การจัดให้มีทางเดินเท้าระหว่างอาคาร เช่น ทำทางเดินเท้าที่มีหรือไม่มีหลังคา เชื่อมระหว่างอาคารเรียนต่าง ๆ โดยจัดทำจากวัสดุในท้องถิ่นหรือใช้พันธุ์ไม้ให้ร่มเงา พันธุ์ไม้เลื้อย หรือพันธุ์ไม้พุ่มดอก

4. การอนุรักษ์สภาพแวดล้อมที่จะให้ความสะดวกขึ้นและร่มเงาแก่นักเรียน เช่น ต้นไม้ สนามหญ้า สระน้ำทางน้ำธรรมชาติ ไม้ดอกไม้ประดับ รวมทั้งจัดให้มีระบบการกำจัดขยะเปียก ขยะแห้งให้หมดไป หรือปรับปรุงเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ในรูปแบบอื่น เช่น การทำปุ๋ยหมัก

พิสมัย ถิณะแก้ว (หน้า 155 - 186) กล่าวถึง ขอบข่ายงานบริหารงานอาคารสถานที่ว่า เป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับอาคารสถานที่และบริเวณ โรงเรียน เพื่อประโยชน์ในการศึกษาให้บรรลุ เป้าหมายที่กำหนดไว้ เช่น การดำเนินงานเกี่ยวกับอาคารเรียน ห้องเรียน อาคารประกอบ และ ห้องพิเศษบริเวณ โรงเรียนสรุปจากขอบข่ายการบริหารอาคารสถานที่ที่กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่า ครอบคลุมลักษณะงาน 5 อย่าง ดังนี้

1. งานการจัดสร้างอาคารสถานที่รวมถึงบริเวณที่จัดการก่อสร้างการตกแต่งให้ เป็นไปตามหลักการจัดอาคารสถานที่

2. งานการใช้อาคารสถานที่เป็นการกำหนดวางแผนการใช้อาคารสถานที่ให้เกิดประโยชน์ มากที่สุดต่อการจัดการเรียนการสอน

3. งานการบำรุงรักษาอาคารสถานที่เป็นการปรับตกแต่งและการซ่อมแซมอาคารสถานที่ ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน

4. งานควบคุมดูแลอาคารสถานที่เป็นการกำกับติดตามผลการใช้งาน การบำรุงรักษา การตกแต่งอาคารสถานที่ให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผน

5. งานการประเมินผลการใช้อาคารสถานที่เป็นการประเมินผลการใช้เพื่อพัฒนา ปรับปรุงการใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพล และช่วยส่งเสริม ให้สภาพแวดล้อมทางการเรียนดี และมีความเหมาะสมมากขึ้น ได้แก่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ต่าง ๆ ตลอดจนสภาพและลักษณะห้องเรียน สื่อการเรียนการสอน ต้องมีปริมาณและคุณภาพ เพียงพอพร้อมใช้งานอยู่เสมอ เพราะโรงเรียนเป็นส่วนสำคัญผู้บริหารควรให้ความสำคัญ และเอาใจใส่ต่อสภาพแวดล้อมของโรงเรียนอย่างจริงจัง

สภาพแวดล้อมด้านการจัดการเรียนการสอน

สภาพแวดล้อมด้านการจัดการเรียนการสอน หมายถึง สภาพการที่เอื้ออำนวยต่อการศึกษานักเรียนเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษา บรรยากาศในการเรียนการสอน คุณลักษณะของอาจารย์ ความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ เนื้อหาสาระในหลักสูตร การวัดผลประเมินผล อุปกรณ์การเรียนการสอน ตลอดจนบรรยากาศทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ดังที่ อรุณชัย กัณฐภา (2548, หน้า 28) กล่าวถึง ความสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมด้านการจัดการเรียนรู้ที่ดีนั้น เป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดแรงจูงใจในด้านการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมในโรงเรียนมีความหมายรวมถึงบรรยากาศ และบรรยากาศโดยส่วนใหญ่ในระดับโรงเรียนประถมศึกษาชั้นนั้น ถูกสร้างด้วยกระบวนการบริหารที่จะเป็นกุญแจสำคัญที่ไขไปสู่ความปรารถนาของสังคม การสร้าง การวางแผน การขับเคลื่อนบุคลากรให้ไปในทิศทางที่เป็นสังคมเรียนรู้เป็นภาระที่ผู้บริหารจะต้องดำเนินการ ครูเป็นทั้งสภาพแวดล้อมและเป็นผู้สร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งผลโดยตรงให้นักเรียน โดยใกล้ชิด การนำพาบรรยากาศที่ดี มีความอบอุ่น รอยยิ้มที่สดชื่น จริงใจมีเมตตา สรรหาและสร้างสิ่งสร้างสรรค์ให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์ นับได้ว่าเป็นบุคคลที่สร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีให้นักเรียน ได้เกิดการพัฒนาด้านต่าง ๆ การจัดสภาพแวดล้อมทางด้านการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดสภาพดังกล่าว ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตรงตามจุดประสงค์ ส่งเสริมความสามารถของแต่ละบุคคลให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอนแล้วดำเนินกิจกรรมด้วยความเป็นกันเอง ส่งเสริมการเรียนเป็นกลุ่มมาช่วยกันคิด ช่วยกันทำระหว่างผู้สอนและผู้เรียน

พันธิณี วิหคโต (2551, หน้า 32) ศึกษาเกี่ยวกับ การเรียนการสอนของครูดีเด่น วิชาภาษาไทย และวิชาคณิตศาสตร์ พบว่า การสร้างปฏิสัมพันธ์ของครูกับนักเรียน อยู่ในระดับที่ดี คือ สร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดห้องเรียนให้น่าอยู่ น่าเรียน การสร้างบรรยากาศการเรียนให้สนุกสนาน มีการแก้ไขข้อบกพร่องหรือข้อผิดพลาดทันทีที่พบ โดยการแนะนำและอธิบาย มีการกระตุ้นให้นักเรียนได้คิดหาเหตุผลให้เกิดความเข้าใจ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีเป็นกันเองกับนักเรียน ใกล้ชิด เอาใจใส่ และมีความสนใจนักเรียนที่มีปัญหา เป็นรายกรณีและซ่อมแซมแก้ไขเป็นรายบุคคล สภาพแวดล้อมที่ดีจะทำให้ทุกคนมีความสุข มีความมั่นใจและตระหนักในคุณค่าของตนเอง การจัดบรรยากาศของการเรียนการสอน ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญมากในการพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ประสิทธิภาพสูงสุด ความคิดและสติปัญญาของเด็กจะพัฒนาได้เนื่องจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมตลอดเวลา ซึ่ง สุนันท์ สุขสวัสดิ์ (2552, หน้า 27) ได้เสนอ แนวทางการสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ช่วยกระตุ้นให้นักเรียน มีความสนใจและแรงจูงใจในการเรียน คือ

1. การสร้างความเป็นกันเองระหว่างครูกับนักเรียน และระหว่างนักเรียนกับนักเรียน เช่น การจัดที่นั่งเป็นกลุ่ม แพนที่นั่งของนักเรียน
  2. การยิ้มแย้มแจ่มใส แสดงอารมณ์ดี
  3. ใช้คำพูดที่แสดงความเมตตาและไม่ใช้วาจาเยาะเย้ยถากถางนักเรียน หรือใช้อำนาจข่มขู่ให้นักเรียนกลัว ครูควรสนับสนุนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในบทเรียน ให้คำชมมากกว่าคำติ
  4. ให้ความรักความอบอุ่นนักเรียนทุกคน นักเรียนควรมีความรู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ เป็นที่รักและยอมรับของครูและเพื่อนๆ ครูจะต้องเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์อันดี โดยจะต้องพยายามรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
  5. ให้ความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจโดยครูต้องเอาใจใส่ และสอนนักเรียนให้อยู่ด้วยกันอย่างราบรื่น ไม่ข่มเหงซึ่งกันและกัน
  6. ให้ความยุติธรรม การปฏิบัติต่อนักเรียนด้วยใจเป็นกลางไม่มีอคติ ต้องพยายามควบคุมอารมณ์ให้ได้ พร้อมทั้งจะให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน
  7. ให้ความไว้วางใจและยกย่องให้นักเรียนทำงานหรือกิจกรรมตามที่มอบหมาย โดยครูที่ปรึกษาให้นักเรียนมีอิสระในการทำงาน เข้าใจตนเอง รับผิดชอบ และเรียนรู้ด้วยตนเอง
  8. มีความไวในการรับรู้อารมณ์ต่าง ๆ ของนักเรียน เช่น ขณะที่ครูกำลังสอน เมื่อสังเกตเห็นว่านักเรียนไม่สนใจ ครูก็อาจเปลี่ยนกิจกรรมหรือเปลี่ยนเทคนิคการสอน เพื่อให้ทุกคนหันมาสนใจในบทเรียนตามเดิม
  9. มีการยอมรับนับถือ ครูเห็นคุณค่าในตัวนักเรียน ยอมรับว่านักเรียนเป็นบุคคลสำคัญ มีคุณค่า และสามารถเรียนได้ ให้โอกาสแสดงความรู้สึก โดยวิธีสอนแบบต่าง ๆ อย่างหลากหลาย
  10. ให้นักเรียนมีบทบาทในการสร้างความคิด ให้นักเรียนที่เก่งช่วยสอนให้แก่ นักเรียนที่เรียนอ่อน
  11. ไม่แสดงพฤติกรรมที่ซ้ำ ครูพยายามเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนไม่ให้ซ้ำ ๆ กัน เป็นประจำ เพราะจะทำให้เกิดบรรยากาศที่น่าเบื่อหน่าย
  12. ให้แรงเสริมหรือรางวัล ควรมีการให้รางวัลแก่นักเรียนที่มีจุดเด่นด้านต่าง ๆ อย่างทั่วถึงและตามเหมาะสม เช่น ชมเชยนักเรียนที่แสดงพฤติกรรมเป็นกลุ่มเพราะจะทำให้ นักเรียนได้รับการชมเชยมีความภูมิใจนักเรียนคนอื่น ๆ ก็จะได้เห็นแบบอย่างที่ดี
- Romine (1974, pp. 139 - 143) ได้ศึกษา บรรยากาศเกี่ยวกับการสอนที่ช่วยให้เกิด การเรียนรู้ดีขึ้น โดยสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์ ผลการศึกษา พบว่า องค์ประกอบที่จะ ทำให้การสอนมีประสิทธิภาพ ได้แก่ บุคลิกภาพของผู้สอน เช่น ผู้สอนเป็นคนกระฉับกระเฉง

มีอารมณ์ขัน สนใจในวิชาที่ตนสอน ให้ความจริงใจและเป็นกันเองกับผู้เรียน ด้านการเตรียม การสอน มีการเตรียมการสอนเป็นอย่างดี ซึ่งแรงให้ผู้เรียนทราบในวัตถุประสงค์ในวิชาที่เรียน รวมทั้งแนะนำหนังสืออ้างอิงต่าง ๆ ผู้เรียนได้รับประโยชน์สมความตั้งใจจากวิชาที่ผู้เรียนเลือก ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนมิได้เป็นเพียงผู้นำอย่างเดียว ด้านการเสนอเนื้อหา รับฟังความคิดเห็นของผู้เรียนอย่างมีเหตุผล

สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอนมีส่วนสำคัญที่สร้างบรรยากาศ ที่เอื้ออำนวยต่อการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ได้ลงมือปฏิบัติจริง พัฒนาผู้เรียนได้เต็มศักยภาพ ผู้เรียนสืบค้นข้อมูลได้อย่างกว้างขวาง โดยมีครูผู้สอน เป็นผู้อำนวยการความสะดวกให้โดยใช้ หลักคุณธรรมนำความรู้ให้เกิดกับผู้เรียนอย่างแท้จริง

สภาพแวดล้อมด้านการให้บริการผู้เรียน

Astin (1971, p. 135) ให้ความหมายสภาพแวดล้อม ด้านการให้บริการนักเรียน หมายถึง ลักษณะสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่จัดให้ผู้เรียนได้รับความสะดวก ปลอดภัย และความสุขสบาย เช่น บริการแนะแนว บริการสุขภาพ บริการด้านสวัสดิการ บริการห้องสมุด บริการด้านประชาสัมพันธ์ บริการด้านการจัดหางาน และบริการด้านอาชีพ

ชุตินาถ อินทร์พวง (2549, หน้า 25 - 27) ได้กล่าวว่า การจัดบริการต่าง ๆ ให้แก่นักเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนได้รับความสะดวก ปลอดภัย โรงเรียนจึงควรจัดบริการต่าง ๆ ให้ เช่น การบริการ อาหารกลางวัน การจัดบริการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย การจัดบริการให้ความปลอดภัยแก่นักเรียน การจัดห้องดนตรีสากล การจัดสหกรณ์ร้านค้าของโรงเรียน จัดบริการห้องสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต เป็นต้น จะได้กล่าวถึงรายละเอียดของการจัดบริการต่าง ๆ เหล่านี้ ตามลำดับไป

1. การบริการอาหารกลางวัน เพื่อให้ให้นักเรียนได้รับประโยชน์ต่าง ๆ เช่น ได้รับอาหาร ที่มีประโยชน์ ถูกสุขลักษณะและราคาถูก ทางโรงเรียนจึงควรจัดบริการอาหารกลางวันแก่นักเรียน นอกจากนี้นักเรียนจะได้ไม่ต้องไปรับประทานอาหารกลางวันที่บ้าน เพราะบ้านอยู่ไกลโรงเรียน และอาจเกิดปัญหาตามมา เมื่อทางโรงเรียนจัดบริการอาหารกลางวัน นักเรียนก็จะได้รับความสะดวกยิ่งไปกว่านั้นนักเรียนบางคนฐานะยากจนต้องนำอาหารไปรับประทานที่โรงเรียน ทางโรงเรียนก็ได้จัดสถานที่ไว้ให้นักเรียนได้รับประทานอาหาร หรือ นักเรียนบางคนมีฐานะยากจน ไม่มีอาหารรับประทานและไม่มีเงินซื้อจึงไม่ได้รับประทานอาหารกลางวัน ทางโรงเรียนอาจช่วยเหลือให้นักเรียนได้รับอาหารกลางวัน โดยไม่ต้องซื้อ แต่ต้องช่วยเหลืองานโรงเรียน หรือจัดหา เงินทุนมาช่วยเหลือนักเรียนที่ยากจน เพื่อให้ได้รับประทานอาหารกลางวัน ดังนั้นการบริการอาหาร กลางวัน จึงมีประโยชน์อย่างมากต่อนักเรียนดังกล่าวมาแล้ว จึงควรที่ทางโรงเรียนจะจัดบริการ ด้านนี้อย่างยิ่ง

2. การจัดบริการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ส่งเสริมโดยจัดการตรวจสุขภาพร่างกาย ประจำปีร่วมกับโรงพยาบาลประจำอำเภอนั้น ๆ ปีละ 1 ครั้ง เจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาล คุรุพยาบาล และครูประจำชั้นร่วมการติดตามดูแลสุขภาพโดยต่อเนื่องกัน การจัดบริการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย นับว่าเป็นสิ่งจำเป็นมากสำหรับนักเรียน เพราะถ้านักเรียนมีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์ย่อมประสบผลสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียน ในการจัดการบริการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยนั้น ทางโรงเรียน อาจจะจัดบริการเป็นประเภทด้วยกัน คือ การจัดบริการเกี่ยวกับการป้องกันการเจ็บป่วยเกี่ยวกับ การรักษาพยาบาล และจัดบริการเกี่ยวกับการให้การศึกษา ดังรายละเอียดดังนี้

2.1 การจัดบริการเกี่ยวกับการป้องกันจะทำได้โดยครูประจำชั้นตรวจความสะอาด หรือสุขภาพของนักเรียนก่อนเข้าห้องเรียนทุกวัน ถ้าพบว่า มือ เล็บ ผม หรือเสื้อผ้าไม่สะอาด จะได้แนะนำนักเรียนทำให้สะอาดเพื่อป้องกันเชื้อโรค บางครั้งอาจพบว่านักเรียนเป็นหวัด หรือป่วยเล็ก ๆ น้อย ๆ จะได้ให้รับประทานยาป้องกันไว้ก่อนที่จะป่วยมากขึ้น นอกจากนี้ ในตอนต้นของปีการศึกษาโรงเรียนอาจมีการตรวจโรคให้แก่ นักเรียน โดยเชิญแพทย์และพยาบาล มาเป็นผู้ตรวจจะดีมาก

2.2 การจัดบริการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลโดยทางโรงเรียนจัดให้มีห้องพยาบาลขึ้น มียาประจำบ้านและจัดให้มีเตียงนอนพอสมควร ถ้าเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ให้ดำเนินการขออัตราพยาบาลส่วนโรงเรียนเล็ก ๆ ควรมีครูสอนวิชาพลศึกษาหรือสุขศึกษา อยู่ประจำห้องพยาบาล เพื่อทำการปฐมพยาบาลได้ การรักษาพยาบาลคงทำได้ในกรณีนักเรียนป่วยเล็กน้อย ถ้าเจ็บป่วยมาก ก็ต้องนำส่งโรงพยาบาล อย่างไรก็ตามทางโรงเรียนก็ควรบริการด้านนี้เพราะนักเรียนอาจเจ็บป่วย หรือเกิดอุบัติเหตุเล็ก ๆ น้อย ๆ ได้ทุกวัน

2.3 การจัดบริการเกี่ยวกับการให้การศึกษา อันที่จริงการให้การศึกษาเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยก็มีอยู่ในวิชาพลศึกษาหรือสุขศึกษา แต่อาจจะไม่ตรงกับสถานการณ์ในปัจจุบันก็ได้ การจัดบริการเกี่ยวกับการให้การศึกษาจึงจำเป็นต้องมี เช่น การเชิญแพทย์หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข มาบรรยายเกี่ยวกับการป้องกันโรคภัยไข้เจ็บ การเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ และไม่มีสารพิษเจือปน เป็นต้น จะได้เห็นว่เรื่องที่เชิญแพทย์มาบรรยายนี้ จะช่วยเสริมความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยแก่นักเรียนได้อย่างมาก

3. การจัดบริการความปลอดภัยแก่นักเรียน เป็นบริการที่โรงเรียนจัดขึ้น เพื่อให้ ความปลอดภัยแก่นักเรียนทั้งขณะที่อยู่โรงเรียน และขณะเดินทางไปโรงเรียน และเดินทางกลับบ้าน เช่น ความปลอดภัยในการเดินข้ามถนน ความปลอดภัยจากคนร้าย อุบัติเหตุในสนาม หรือ โรงฝึกงานและการป้องกันไฟไหม้ เป็นต้น ทางโรงเรียนอาจจะทำได้ด้วยการให้ความรู้เกี่ยวกับ

ความปลอดภัยดังกล่าว จัดครู นักเรียน หรือตำรวจจราจรช่วยเหลือนักเรียนในการเดินข้ามถนน เป็นต้น

4. การจัดบริการรับส่งนักเรียน ถ้าเป็นไปได้ในโรงเรียนจะจัดบริการรับส่งนักเรียนด้วย จะดีมาก เช่น จัดรถยนต์รับส่งถึงบ้าน หรือตามเส้นทางที่มีนักเรียนมากพอสมควร หรือ จากถนนใหญ่ถึงโรงเรียน (ถ้าโรงเรียนตั้งอยู่ในซอยลึกมาก) หรือถ้าโรงเรียนตั้งอยู่ริมน้ำก็อาจจะ จัดเรือรับส่ง อย่างไรก็ตามการจัดบริการรับส่งนักเรียนนี้จะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยให้มากที่สุดด้วย

5. การจัดบริการร้านค้าโรงเรียน เพื่อจำหน่ายแบบเรียน เครื่องเขียนต่าง ๆ เช่น สมุด ดินสอ ปากกา กระดาษ ยางลบ และอื่น ๆ แก่นักเรียน โดยจำหน่ายในราคาถูกลงกว่าท้องตลาด เพื่อบริการแก่นักเรียนที่ซื้อในราคาถูกลงและไม่ต้องเสียเวลาเดินทางไปซื้อที่ตลาดเพราะบางโรงเรียน ก็ตั้งอยู่ไกลตลาดมาก ดังนั้น การบริการด้านนี้จึงมีความสะดวกแก่นักเรียนเป็นอย่างมาก

6. การจัดบริการเกี่ยวกับการเงิน โรงเรียนควรจัดบริการเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือ ด้านการเงินแก่นักเรียนที่ยากจน เพื่อจะได้ศึกษาเล่าเรียนจนสำเร็จ อาจจะทำเกี่ยวกับการช่วยเหลือ นักเรียนในเรื่องยืม การให้นักเรียนทำงานตอนเย็นหรือวันหยุดแล้วให้เงินเพื่อเป็นทุนสำหรับใช้ในการศึกษา เป็นต้น สำหรับช่วยเหลือนักเรียนในเรื่องเงินยืมนั้น อาจจะตัดเป็นเงินยืมยามฉุกเฉิน หรือเงินยืมในระยะยาวก็ได้ ส่วนการให้ทุนการศึกษาก็ควรจะมีทั้งการให้ทุนแก่นักเรียนที่ยากจน มากมักจะเรียนไม่ดี แต่พอได้รับทุนการศึกษาแล้วจะเรียนได้ดีขึ้น

นอกจากการบริการดังกล่าวทั้ง 6 ข้อ ทางโรงเรียนอาจจะจัดด้านบริการอื่น ๆ ที่ให้นักเรียนได้รับความสะดวก เช่น การจัดบริการเกี่ยวกับการรับส่งจดหมาย หรือรับขนานัติ แต่ถ้าโรงเรียนรับขนานัติแทนให้ หรือขอความร่วมมือจากการไปรษณีย์ที่มีรถไปรษณีย์เคลื่อนที่ มาบริการที่โรงเรียนเฉพาะเวลาเช้าหรือบ่ายจะทำให้ให้นักเรียนไม่เสียเวลาเรียนและได้รับความสะดวกสบายยิ่งขึ้น

สรุปว่า สภาพแวดล้อมด้านการให้บริการผู้เรียน ลักษณะที่จัดให้ผู้เรียนได้รับความสะดวก ปลอดภัย และความสบาย โดยจัดบริการในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นในด้านแนะแนว สุขภาพ สวัสดิการ ห้องสมุด ประชาสัมพันธ์ การจัดหางาน และอาชีพ

สภาพแวดล้อมด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน

Astin (1985, p. 144) กล่าวว่า กระบวนการเรียนรู้ในการปลูกฝังสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ให้เกิดกับผู้เรียนจึงมุ่งเน้นจัดการเรียนการสอนที่เป็นธรรมชาติให้ผู้เรียนรู้จักคิด ค้นคว้า วิเคราะห์ เป็นแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม ครูผู้สอนจำเป็นต้องสร้างบรรยากาศทางการเรียนรู้ให้น่าสนใจให้กับผู้เรียนรักที่จะเรียนรู้ตลอดชีพ บทเรียนจะต้องให้ผู้เรียนแก้ปัญหา สืบค้น ค้นคว้า พยายามหาคำตอบ รู้จักและรักการทำงานเป็นทีมขณะเดียวกันบทเรียน

ก็จะต้องทำท่ายให้อายการเรียนรู้และเกิดความสุขสนุกสนาน เพลิดเพลินไปพร้อมกันมากกว่าการฟังคำบรรยายหรือจดตามคำบอกของครู อาจารย์ เพราะว่ากระบวนการเรียนรู้เพื่อมุ่งสู่การศึกษาขั้นต่อไปหรือการดำเนินชีวิตในวันข้างหน้า

Brook (1965, p. 140 - A) แสดงความคิดเห็นว่า นักศึกษาทุกคนต่างคาดหวังว่า การศึกษาจะเป็นแนวทางไปสู่การดำรงชีวิตที่ราบรื่น และมีอาชีพประกอบที่แน่นอน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Brown (1975, p. 140 - A) ที่ศึกษาถึง จุดหมายของการศึกษาระดับอุดมศึกษาในทัศนะของนักศึกษา และนักปกครองแห่งมหาวิทยาลัยแคนซัสสเตท (Kansas State University) พบว่า นักศึกษาปีที่ 4 มุ่งแสวงหาความรู้ที่เป็นหลักในการดำเนินชีวิต และคำนึงคุณค่าของความรู้ที่ได้ศึกษามา จริยธรรม ความสำเร็จของการประกอบอาชีพในอนาคตมากกว่าที่นักศึกษาใช้ประกอบการตัดสินใจในการเลือกศึกษายังมหาวิทยาลัยเบอร์ฟอร์ส (Wilberforce University) ปรากฏว่านักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่ามหาวิทยาลัยแห่งนี้เป็นสถาบันที่คำนึงถึงเรื่องต่อไปนี้ได้แก่ ความเชี่ยวชาญทางด้านวิชาการ สภาพสังคมปัจจุบันให้บริการแก่สังคม และความรุ่งโรจน์ในการประกอบอาชีพของนักศึกษาในอนาคต ซึ่ง Peterson (1966) กล่าวว่า เรื่องเหล่านี้ตรงกับ ความมุ่งหวังของนักศึกษาในการศึกษาปัจจุบัน

เอกรินทร์ สีมหาศาล (2545, หน้า 24 - 26) ได้กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ที่ยึดเอาผลประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ และใช้ชีวิตของผู้เรียนเป็นแนวตั้งในการจัดกระบวนการเรียนรู้ทั้งหมด จุดมุ่งหมายที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน คือ

1. ด้านความรู้ สติปัญญา

1.1 ผู้เรียนสามารถบูรณาการความรู้และทักษะตามเนื้อหาวิชา เข้าสู่การดำรงชีวิตจริงได้อย่างถูกต้อง ยอมรับที่จะพัฒนาตนเองและมีความเชื่อมั่นในตนเองว่าเป็นคนมีคุณค่า สามารถสร้างประโยชน์แก่ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ

1.2 ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงเครือข่ายการเรียนรู้ทั้งในสถานศึกษา ในชุมชน ฯลฯ ให้สัมพันธ์กับชีวิตจริง เพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของตนเอง และเป็นคนที่กล้าคิด กล้าแสดงออกอย่างเปิดเผย ตามวิถีวัฒนธรรมไทยที่ดีงาม

1.3 ผู้เรียนสามารถนำความรู้ความเข้าใจจากรายวิชาไปสู่การปฏิบัติจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Task assessment) มีความรับผิดชอบในการรับผิดชอบในการกระทำหรือพฤติกรรมของตนเอง และกล้าเผชิญปัญหาโดยไม่ย่อท้อ

1.4 ผู้เรียนสามารถเลือกนำข้อมูลความรู้ที่มีคุณค่าไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำรงชีวิตได้อย่างแท้จริง (Real life assessment) มีวุฒิภาวะสามารถเข้าใจตนเองทั้งในข้อดีข้อเสียของตนเอง และยื่นหยัดต่อสู้เพื่อให้บรรลุอุดมคติที่ตนปรารถนาได้

1.5 ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่สำคัญๆ สะสมเป็นองค์ความรู้เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อ หรือเลือกประกอบอาชีพตามที่ตนถนัด เห็นแนวทางที่จะกำหนดจุดหมายในชีวิตตามสภาพจริงที่เป็นไปได้ มิใช่กระทำไปตามความรู้สึกหรือตามกระแสสังคมและเพื่อน ๆ

2. ด้านทักษะชีวิตและสังคม

2.1 ผู้เรียนมีความสามารถทางด้านทักษะในการสื่อสาร และในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

2.2 ผู้เรียนมีความสามารถทางด้านทักษะการคิดคำนวณ การตัดสินใจ การแก้ปัญหา มีวิสัยทัศน์ในการดำรงชีวิต และทำงานอย่างมีคุณภาพ

2.3 ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจด้านทักษะการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์

2.4 ผู้เรียนมีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์ตลอดมา

2.5 ผู้เรียนมีทักษะด้านการบริหารจัดการ และสามารถเลือกใช้เทคโนโลยี เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง ครอบครัว และสังคมอย่างเหมาะสม

2.6 ผู้เรียนมีความสามารถและทักษะด้านการประสานความร่วมมือในการทำงาน และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

2.7 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะตามสาระการเรียนรู้พื้นฐานที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และรู้วิธีการเรียนรู้เพื่อแสวงหาความรู้ที่เป็นประโยชน์ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

3. ด้านเจตคติ ค่านิยม และคุณธรรม

3.1 ผู้เรียนรักและเห็นคุณค่าในสิ่งที่เรียนรู้ มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่อการเรียนรู้ และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองให้ดั่งใจตลอดเวลา

3.2 ผู้เรียนมีนิสัยใฝ่เรียนรู้ ศึกษาหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

3.3 ผู้เรียนมีวิธีการตัดสินใจ เลือกแนวทางในการแก้ปัญหาต่าง ๆ อย่างหลากหลาย รอบคอบ โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ยึดถือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือเป็นหลักปฏิบัติอย่างมั่นคง

3.4 ผู้เรียนสามารถปฏิบัติตนตามบทบาทและหน้าที่ของตนเองอย่างถูกต้องเหมาะสม และเป็นกิจนิสัย

สรุปว่า สภาพแวดล้อมด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ปลูกฝังให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหารวมทั้งมีความรู้ในด้านวิชาการ วิชาชีพ คุณธรรม ตลอดจนความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพในอนาคต และการดำเนินงานของสถาบันอย่างมีประสิทธิภาพ

สภาพแวดล้อมด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน

Astin (1971, p. 147) ได้ให้ความเห็นว่า งานด้านกิจกรรมนักเรียนนักศึกษาเป็นงานที่มุ่งส่งเสริมการเรียนรู้และชีวิตความเป็นอยู่ของนักเรียนนักศึกษาในสถาบัน ให้ดำเนินไปได้ด้วยดี มีความปกติสุข ตลอดไปจนถึงการมุ่งพัฒนาบุคลิกภาพ การมีวินัยในตนเอง การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา ความสามารถ ความสนใจ และความถนัดเฉพาะของนักเรียนนักศึกษา แต่ละคนให้ก้าวหน้าเป็นประโยชน์แก่ตนเองและสังคมให้ได้มากที่สุด ตัวอย่างงานด้านกิจกรรมผู้เรียน ที่จัดกันตามสถาบันต่าง ๆ ได้แก่ งานบริการด้านสอนซ่อมเสริม การศึกษาพิเศษ งานจัดการดูแลให้ผู้เรียนได้เข้ามาเรียนกับกลุ่มเพื่อนและชั้นเรียนที่เหมาะสมกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจ การจัดให้ผู้เรียน ได้มีกิจกรรมพิเศษในเวลาวางเพื่อฝึกให้ใช้เวลาวางให้เป็นประโยชน์ ให้เป็นผู้มีวินัย และรู้จักปกครองตนเองตนเองตามระบอบประชาธิปไตย เป็นต้น

Scidel (1970, p. 426) ทำการวิจัยปรากฏว่า นักศึกษาที่กำลังเรียนอยู่ เข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาของมหาวิทยาลัย 3 เท่า ของนักศึกษาที่ออกกลางคัน แต่ก็มีนักศึกษาที่ออกกลางคัน บางส่วนได้เข้าร่วมกิจกรรมมากเช่นกัน ซึ่งเป็นกิจกรรมประเภทละคร ดนตรี และการบันเทิงต่าง ๆ ที่ไม่เกี่ยวกับกิจกรรมทางวิชาการ

อาคม รุนสีงาม (2550, หน้า 36 - 37) ได้กล่าวไว้ว่า กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีหลักการสำคัญ ดังนี้

1. มีการกำหนดวัตถุประสงค์และแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม
2. จัดเหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ ความสนใจ ความถนัด และความสามารถของผู้เรียน
3. บูรณาการวิชาการกับชีวิตจริงให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนตลอดชีวิต
4. ใช้กระบวนการกลุ่มในการจัดประสบการณ์ผู้เรียน ฝึกให้คิดวิเคราะห์สร้างสรรค์จินตนาการที่เป็นประโยชน์และสัมพันธ์กับชีวิตในแต่ละช่วงวัยอย่างต่อเนื่อง
5. จำนวนสมาชิกมีความสามารถเหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรม
6. มีการกำหนดเวลาในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสม สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และเป้าหมายของสถานศึกษา
7. ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการ มีครูเป็นที่ปรึกษาถือเป็นหน้าที่และงานประจำโดยคำนึงถึงความปลอดภัย
8. ยึดหลักการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

9. มีการประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรม โดยมีวิธีการที่หลากหลายและสอดคล้องกับกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง โดยถือว่าเป็นเกณฑ์ประเมินผลการช่วงชั้น

สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนร่วมกิจกรรม โดยคำนึงถึงการจำแนกการจัดดังต่อไปนี้

1. จัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เกื้อกูลส่งเสริมการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ เช่น การบูรณาการ โครงการ องค์กรความรู้จากกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นต้น
2. จัดกิจกรรมตามความสนใจ ความถนัดตามธรรมชาติ และความสามารถความต้องการของผู้เรียนและชุมชน เช่น ชมรมต่าง ๆ วิชาการต่าง ๆ เป็นต้น
3. จัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกในการทำประโยชน์ต่อสังคม เช่น กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยูวกาชาด เป็นต้น
4. จัดกิจกรรมประเภทบริการด้านต่างๆ ฝึกการทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนร่วม

Peterson (1966, p. 172) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ของการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษา กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปรากฏว่า นักเรียนที่ประสบความสำเร็จในการเรียนสูงเป็นนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมเป็นผู้ที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบในงานกิจกรรมนักศึกษาของมหาวิทยาลัย ส่วนนักศึกษาที่ทางการเรียนต่ำมักจะเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาน้อย และมักไม่มีหน้าที่รับผิดชอบในงานกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัย

สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ มุ่งเน้นเพิ่มเติมจากการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ การเข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขกับกิจกรรมที่เลือกด้วยตนเองตามความถนัด และความสนใจของแต่ละบุคคล กิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล ส่วนกิจกรรมนักเรียนเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเองอย่างครบวงจร ตั้งแต่ศึกษา วิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมิน และปรับปรุงการทำงาน โดยเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม การจัดกิจกรรมผู้เรียนมุ่งให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่หลากหลาย เห็นคุณค่าขององค์ความรู้ต่าง ๆ พัฒนาบุคลิกภาพ เจตคติ ค่านิยมในการดำเนินชีวิตสร้างเสริมศีลธรรม จริยธรรม บูรณาการ วิชาการกับชีวิตจริง มีการประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมโดยวิธีการที่หลากหลาย และเป็นระบบ

สภาพแวดล้อมด้านสังคมกลุ่มเพื่อน

Astin (1971, p. 15) กลุ่มเพื่อนร่วมโรงเรียนและร่วมชั้น มีอิทธิพลในการปรับตัวและการดำรงชีวิตในสังคมโรงเรียน ซึ่งเปรียบเสมือนสังคมย่อย ลักษณะเพื่อนในกลุ่มมีอิทธิพลทางตรงในการเรียนรู้มีความสุขเป็นไปตามทฤษฎีการเรียนรู้มีความสุข สอดคล้องกับไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2547, หน้า 237) ได้ศึกษา สภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่ดีเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลให้นักศึกษาประสบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีได้ ทั้งนี้เพราะการเรียนรู้ของนักศึกษามีได้ถูกจำกัดอยู่เพียงการเรียนการสอนเพียงอย่างเดียว แต่การที่ได้ใกล้ชิดสังสรรค์กับอาจารย์ผู้สอน การอยู่ร่วมกันในระบบการบริหารภายในมหาวิทยาลัย การอยู่ร่วมกันกับกลุ่มเพื่อน ความภาคภูมิใจในมหาวิทยาลัย จะเป็นผลหล่อหลอมให้นักศึกษาเป็นคนที่สมบูรณ์ในทุกด้าน พฤติกรรมของนักเรียนนักศึกษาในห้องเรียนแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. พฤติกรรมที่พึงประสงค์ หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนนักศึกษาแสดงออกได้อย่างเหมาะสมกับสภาพการณ์ เช่น ไม่รบกวนเพื่อนขณะเพื่อนทำงาน ฟังอาจารย์ขณะที่อาจารย์สอน ทำงานที่อาจารย์มอบหมายจนสำเร็จ

2. พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนนักศึกษาแสดงออกไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ และไม่เป็นที่ยอมรับของอาจารย์ เช่น ลุกจากโต๊ะเดินไปเดินมา ส่งเสียงรบกวนเพื่อนร่วมชั้นเรียน จับกลุ่มคุยแข่งกับอาจารย์ที่สอนอยู่หน้าชั้นเรียนหรือสนใจในการอ่านหนังสือนิตยสารแฟชั่นมากกว่าบทเรียนในชั่วโมง การนอนในห้องเรียนขณะที่อาจารย์กำลังสอน การไม่ปิดเสียงโทรศัพท์ขณะเรียน เพราะเป็นการรบกวนสมาธิของผู้อื่นในห้องเรียน และการคุยโทรศัพท์ขณะที่อาจารย์กำลังบรรยาย เพราะสื่อถึงความไม่เคารพอาจารย์และไม่มี ความเกรงใจผู้อื่น กิจกรรมการเรียนการสอนไม่สามารถดำเนินไปด้วยดีและขาดประสิทธิภาพ ขาดความเป็นระเบียบเรียบร้อยในชั้นเรียนและไม่สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขได้ ทั้งนี้เนื่องจากมาจากนักเรียนนักศึกษามีมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม หรือพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม นั่นคือการไม่สนใจเรียน ไม่ตั้งใจเรียน ขาดสมาธิในการเรียน ไม่รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ขาดเรียนบ่อย พุดคุยขณะที่อาจารย์กำลังสอน ไม่รู้จักกาลเทศะ ไม่มีสัมมาคารวะ ไม่มีน้ำใจ ไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบวินัย อีกทั้งแสดงกิริยามารยาทที่ไม่เหมาะสมทั้งทางกาย วาจาใจ ฉะนั้นกิจกรรมการเรียนการสอนจะดำเนินไปได้ด้วยดี มีประสิทธิภาพและอาจารย์จะต้องส่งเสริม และปลูกฝังให้นักเรียนนักศึกษาเป็นผู้ที่มีมารยาทที่ดี ด้วยการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

ราตรี ฤกษ์วงศ์ (2549, หน้า 20) จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของเพื่อนร่วมชั้น ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. ความสนใจในการเรียนร่วมชั้น ได้แก่ ถือการเรียนเป็นเรื่องสำคัญติดตามเนื้อหาที่เรียนตลอด ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากที่เรียนในห้องเรียนเสมอ ร่วมอภิปรายต่าง ๆ ในชั้นเรียนเสมอและแข่งขันเรียนและทำกิจกรรม
2. พฤติกรรมไม่ตั้งใจเรียนของเพื่อนร่วมชั้น ประกอบด้วย แต่งกายสะอาดเรียบร้อย เฉลียวฉลาด รักสงบ ไม่ชอบทะเลาะวิวาท เคารพนับถือครูทั้งต่อหน้าและลับหลัง สนใจวิธีการสอนของครู
3. การมีพฤติกรรมไม่ตั้งใจเรียนของเพื่อนร่วมชั้น เข้าห้องเรียนช้า คุยเสียงดัง ในขณะที่เรียนอยู่ในชั้นเรียน เรียนอ่อน และได้เกรดครูอย่างไรเหตุผล

ศศิกัญจน์ สกุลปัญญาวัฒน์ และอิมรอน มะลูลิ้ม (2552, หน้า 185) การจัดการศึกษาสภาพแวดล้อมการศึกษาด้านความสัมพันธ์กลุ่มเพื่อน ผลการวิจัยพบว่า การจัดสภาพแวดล้อมสถาบันด้านความสัมพันธ์กลุ่มเพื่อน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษา สาขาพยาบาลศาสตร์ ตามกรอบมาตรฐานของคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) ทั้ง 6 ด้าน สอดคล้องกับ สุวพร ตั้งสมรพงษ์ (2545) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบด้านการจัดสภาพแวดล้อมของสถาบันที่เป็นปัจจัยในการพัฒนานักศึกษาด้านสังคมกลุ่มเพื่อน ไว้ว่า กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่และพัฒนาการทางสังคมการเลือกคบเพื่อน เทคนิคการปรับตัว ความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นพี่ - รุ่นน้อง การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาและความหลากหลายทางวัฒนธรรม เพราะนักศึกษาในวัยนี้เป็นวัยที่ต้องการสังคม ต้องการเพื่อน และต้องการความสัมพันธ์กับเพื่อนมากกว่าครอบครัว ดังนั้น ด้านสังคมจะบทบาทต่อ ทักษะคิด สติปัญญา ความรู้ความสามารถ และบุคลิกภาพของนักศึกษาซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนานักศึกษามาก

Decoster (1971, p. 5789 - A) ได้ศึกษา ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมชั้นเรียนพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมชั้นเรียน พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจในความสัมพันธ์สูง และแนวโน้มที่มีผลสัมฤทธิ์กับค่านิยมของกลุ่มเพื่อน

สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมทางด้านสังคมกลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนตลอดจนการปรับตัว และการดำรงชีวิตในห้องเรียนของนักเรียน ซึ่งเปรียบเสมือนสังคมกลุ่มย่อยสังคมหนึ่งในโรงเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านผลการเรียน ด้านพฤติกรรม ตลอดจนบุคลิกส่วนตัวของนักเรียน สังคมกลุ่มเพื่อนจึงมีอิทธิพลต่อมนุษย์ทุกเพศทุกวัย การคบเพื่อนเป็นสิ่งสำคัญมากเพราะเพื่อน คือ สิ่งแวดล้อมที่หล่อหลอมชีวิตถ้าคบเพื่อนที่ดีก็จะชักนำไปในทางที่ดี ถ้าคบเพื่อนไม่ดีก็จะชักนำไปในทางที่ไม่ดี

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นของครู โดยพบว่า เพศ ประสบการณ์การสอน และระดับชั้นที่สอน เป็นตัวแปรที่สำคัญ ซึ่งมีผลต่อการจัดสภาพแวดล้อมอันเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ครูมีความพึงพอใจแตกต่างกัน ดังรายละเอียดจากงานวิจัยต่าง ๆ ดังนี้

เพศ

เพศ เป็นตัวแปรที่สำคัญซึ่งมีผลต่อการจัดสภาพแวดล้อมภายในการทำงานของครู เพราะเพศมีความแตกต่างกันในด้านต่างๆ ทั้งที่ในปัจจุบันความสามารถในการทำงานระหว่างเพศจะลดความแตกต่างลงก็ตาม ซึ่ง กัญญา สุวรรณแสง (2536, หน้า 75 - 77) กล่าวว่า เพศมีการตอบสนองสังคมที่แตกต่างกัน ดังที่ วิชาญ สุวรรณวงศ์ (2549, หน้า 40) ได้ศึกษา ความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่เรียนวิชาพลศึกษา พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงสังกัดสำนักงานสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี และสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี มีความพึงพอใจต่อการสอนวิชาพลศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ วีระ ค้วงแป้น (2544 อ้างถึงใน วิชาญ สุวรรณวงศ์, 2549, หน้า 40) ได้ศึกษา ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อสภาพแวดล้อมด้านวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า นักศึกษาชาย นักศึกษาหญิงระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือในระดับปานกลาง ซึ่งนักศึกษาหญิงมีความพึงพอใจสูงกว่านักศึกษาชาย ดังนั้นจึงถือเอาความแตกต่างในเรื่องนี้เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ทั้งเพศชายและเพศหญิงจึงเป็นตัวแปรที่น่าสนใจและสำคัญที่นำมาศึกษาในครั้งนี้

ประสบการณ์สอน

ประสบการณ์สอนถือว่ามีความสำคัญเป็นอย่างมาก ครูที่มีประสบการณ์สอนมากย่อมมีความสามารถในการสอน และมีความสามารถในการแก้ปัญหาได้ ดีกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า เพราะครูที่มีประสบการณ์สอนจะมีการสั่งสมความรู้ความสามารถมาเป็นเวลานาน มีการถ่ายทอดความรู้ในหลายๆ รูปแบบ มีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า หรือปัญหาที่เกิดขึ้นได้ดีกว่า แต่การที่ครูจะมีประสบการณ์ในการทำงานแต่เพียงอย่างเดียวย่อมไม่พอ แต่ต้องมีความรู้ ในเรื่องของหลักวิชาการ ซึ่งจะเป็นเครื่องประกัน ได้ว่า เป็นครูที่มีความก้าวหน้าในการทำงาน และคุณภาพของงานที่ทำบ่งบอกถึง ความสามารถของครูที่ได้ปฏิบัติงานในหน้าที่ และงานกิจกรรมต่างๆ อย่างเต็มความสามารถจนเกิดประสิทธิภาพ ทั้งครู

และนักเรียนได้รับรางวัลการแข่งขัน ซึ่งถือว่าเป็นความสำเร็จในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน จากการวิจัยของ ชลิต ศรีพวงผกาพันธุ์ (2543) ได้ศึกษา ระดับปัญหาการดำเนินงานตามนโยบายประกันคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครพนม พบว่า ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ ในการทำงานต่างกัน มีปัญหาการดำเนินงานตามนโยบายประกันคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนเฉพาะด้านการประกันประสิทธิภาพการศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ 5 ปี ถึง 10 ปี มีปัญหามากกว่าข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ ต่ำกว่า 5 ปี สอดคล้องกับ สุพล อนามัย (2549) ได้ศึกษา การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 พบว่า ประสบการณ์ สอนทั้งโดยรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 โดยครูที่มีประสบการณ์สอนมาก มีการปฏิบัติมากกว่าครูที่มีประสบการณ์สอนน้อย

ระดับชั้นที่สอน

ครูผู้สอนที่มีความแตกต่างกันของระดับชั้นที่สอนจะมีความแตกต่างในการจัดสภาพแวดล้อมแตกต่างกัน เนื่องจากชั้นสอนครูทำให้พบเจอผู้เรียนในช่วงวัยที่ต่างกัน จึงมีความสามารถในการจัดสภาพแวดล้อมต่างกันของช่วงวัยผู้เรียน ครูผู้สอนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่จะทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและจำเป็นต้องศึกษาหลักสูตร วิเคราะห์วัตถุประสงค์ เนื้อหาเพื่อหาแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้แหล่งเรียนรู้และสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในโรงเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่ง ธนุ มณีทิพย์ (2540) ได้ศึกษา การจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง พบว่าครูผู้สอนมีระดับความรู้ความเข้าใจและมีเจตคติต่อสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง แต่มีการจัดการเรียนการสอนการวัดผลประเมินผลแตกต่างกัน และการประเมินประสิทธิภาพและการประเมินประสิทธิผล ของ ผ่องศรี นิภาเกษม (2540, หน้า 83) ได้ศึกษา การประเมินการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง ศึกษาโดยใช้วิธีสอบถามครูผู้สอนสิ่งแวดล้อมศึกษาเกี่ยวกับการควบคุมติดตามการวัดผลประเมินผล ได้ปฏิบัติตามขั้นตอน บุญกล้า ปลื้มอารมณ์ (2551, หน้า 58) ได้ศึกษา สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านวังวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามระดับชั้นเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 งานวิจัยของ อนุมนต์ ปัญจวิณิน

(2553, หน้า 66) ได้ศึกษา สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านไร่จันดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านไร่จันดี จำแนกตามระดับชั้น โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และงานวิจัยของ ยุวดี จำปาไชย (2555, หน้า 74) ได้ศึกษา สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านคลองยายเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามระดับชั้น ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมแตกต่างกัน จึงเห็นได้ว่าครูผู้สอนตามระดับชั้นเป็นตัวแปรที่น่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ผู้วิจัยจึงนำตัวแปรครูผู้สอนตามระดับชั้นมาเป็นตัวแปรอิสระในการวิจัยครั้งนี้ด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

คำจันทร์ อภิการัตน์ (2542, หน้า 77 - 79) ได้ศึกษา บทบาทของผู้บริหารในการจัดสิ่งแวดล้อมที่สนับสนุนต่อการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา เขต 9 โดยแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ด้านกายภาพ ด้านวิชาการ และด้านบริหารจัดการ ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการจัดสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารที่สนับสนุนต่อการปฏิบัติของครูผู้สอน โดยรวมทั้งสามด้านพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
2. ความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับบทบาทที่พึงประสงค์ในการจัดสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารที่สนับสนุนต่อการปฏิบัติของครูผู้สอน โดยรวมทั้งสามด้าน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
3. ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการจัดสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารที่สนับสนุนต่อการปฏิบัติของครูผู้สอน โดยรวมทั้งสามด้านพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
4. ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับบทบาทที่พึงประสงค์ในการจัดสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารที่สนับสนุนต่อการปฏิบัติของครูผู้สอน โดยรวมทั้งสามด้าน พบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
5. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับบทบาทที่จริงในการจัดสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารที่สนับสนุนต่อการปฏิบัติของครูผู้สอน โดยรวมทั้งสามด้านแตกต่างกัน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

นัฐพร คุษติ (2545) ได้ศึกษา สภาพแวดล้อมในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว พบว่า 1) สภาพแวดล้อมในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว ทั้ง 3 ด้าน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา รายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับดีมาก เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหาร ด้านกายภาพ และด้านวิชาการ 2) ผลการเปรียบเทียบสภาพการจัดสภาพแวดล้อม ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามขนาดของ โรงเรียนรายด้านและโดยรวมแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ดำรง อ่อนน่วม (2543) ได้ศึกษา การจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนประถมศึกษา เอกชน กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนมีการศึกษาสภาพด้านการจัดสิ่งแวดล้อม ให้ถูกสุขลักษณะ ให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันของโรงเรียน โดยการประชุมปรึกษาหารือ ในรูปคณะกรรมการดำเนินการจัดทำแผนงาน แต่ส่วนใหญ่จัดทำเป็นงานเฉพาะกิจ เป็นการ จัดกิจกรรมเสร็จสิ้นเป็นงาน ๆ ยังขาดการจัดการทำแผนงานระยะยาวจึงความต่อเนื่องในการปฏิบัติ แต่ในสภาพของการจัดเตรียมบริเวณอาคารสถานที่การทำความสะอาด ปลูกต้นไม้ และการติดตั้ง ระบบสาธารณูปโภคยังมีน้อย

บรรหาร เทียมเมฆ (2546) ได้ศึกษา สภาพแวดล้อมของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพแวดล้อมของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยรวมและด้านกายภาพ สภาพแวดล้อมแวดล้อม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับดีมาก ส่วนด้านการบริหาร และด้านวิชาการมีความเหมาะสม อยู่ในระดับปานกลาง 2) ผลการเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามสถานที่ตั้งของ โรงเรียน พบว่า ด้านกายภาพ ด้านการบริหาร และด้านวิชาการ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ ($p < .05$) โดยโรงเรียนที่ตั้งในเขตเทศบาลจัดสภาพแวดล้อมได้เหมาะสมกว่าโรงเรียน ที่ตั้งนอกเขตเทศบาล

พงศ์ศิริ จันทิวาสัน (2546) ได้ศึกษา การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศ การเรียนการสอนที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมด้านจิตพิสัยของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดราชบุรี พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนการสอนของโรงเรียน ประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี อยู่ในระดับมาก พฤติกรรมด้านจิตพิสัยของนักเรียนในโรงเรียน ประถมศึกษา จังหวัดราชบุรี อยู่ในระดับมาก และการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศ

การเรียนการสอนสัมพันธ์กับพฤติกรรมด้านจิตพิสัยของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พิทักษ์ สมาน (2547, หน้า 59-64) ได้ศึกษา สภาพแวดล้อมทางการเรียนตามความคิดเห็นของนักเรียน โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎ์ 2 จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนตามความคิดของนักเรียนจำแนกตามเพศและระดับชั้น อยู่ในระดับมากในเรื่องของด้านบริหาร ด้านห้องเรียน และด้านกลุ่มเพื่อน

สมทรง สรรพสาร (2547, หน้า 125 - 132) ได้ศึกษา การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนบ้านคูเคื่อ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ในด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสภาพแวดล้อมด้านสังคมและจิตใจ มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เพราะสภาพแวดล้อมทางกายภาพทำให้นักเรียนเกิดความสนใจการทำกิจกรรมการเรียนรู้ และการเรียนภายใต้สภาพแวดล้อมที่มีความสุข และสภาพแวดล้อมทางสังคมและจิตใจ มีความสำคัญต่อพัฒนาการด้านการปรับตัวของนักเรียน การเลียนแบบจากครูที่เป็นต้นแบบที่ดี เกิดการปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน ก่อนทำการศึกษา พบว่า สภาพปัญหาทางกายภาพ เช่น การจัดที่นั่ง การใช้พื้นที่ห้องเรียน การจัดและตกแต่งห้องเรียน การดำเนินการไม่เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนส่วนปัญหาด้านสังคมและจิตใจ เช่น ครูไม่มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อนักเรียน ครูไม่ได้จัดประสบการณ์ในการสอดแทรกความรู้ให้แก่นักเรียน หลังดำเนินการใช้ด้วยกลยุทธ์วิจัยเชิงปฏิบัติการ ทำให้เกิดการพัฒนามากขึ้นเป็นที่ยอมรับและสามารถใช้แนวทางนี้ในการพัฒนาตนเองต่อไปได้

สมศักดิ์ ดั่งเจริญ (2548, หน้า 63) ได้ศึกษา สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนโพธิสัมพันธ์พิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมากทุกข้อ และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นนักเรียนที่มีเพศต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านห้องเรียน ด้านกลุ่มเพื่อน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่า นักเรียนที่เรียนอยู่ในระดับชั้นต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ไพฑูรย์ กาญจนประยูร (2548, หน้า 49 - 50) ได้ศึกษา สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนเกาะโพธิ์ด้วยงามวิทยา จังหวัดชลบุรี ผลวิจัย พบว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียน สภาพแวดล้อมทางด้านสถานที่โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่เรียนอยู่ในระดับชั้นที่ต่างกัน มีความเห็นต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สุพล นามัย (2549) ได้ศึกษา การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 ใน 2 ด้าน ได้แก่

1) สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ ซึ่งประกอบด้วย สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนและสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน และ 2) สภาพแวดล้อมด้านวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย บรรยากาศในชั้นเรียน และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า ในภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ และสภาพแวดล้อมด้านวิชาการมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และจากการเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนจำแนกตามขนาดของโรงเรียนเอกชน พบว่า ทั้งในภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการสอน พบว่า ทั้งโดยรวมและรายด้านมีการปฏิบัติแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครูที่มีประสบการณ์ในการสอนมากมีการปฏิบัติมากกว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อย และเมื่อจำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า ในภาพรวม มีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสภาพแวดล้อมในห้องเรียน มีการปฏิบัติมีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กมลสรรค์ บุญกว้าง (2550, หน้า 72 - 75) ได้ศึกษา การจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 พบว่า ครูมีความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 อยู่ในระดับมาก และจากการเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ที่ตั้งอยู่ใน และนอกเขตเทศบาล ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านความปลอดภัย ครูมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูต่อการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ที่ตั้งอยู่ใน และนอกเขตเทศบาล ไม่แตกต่างกัน

ปฏิคม พงษ์ประเสริฐ (2550) ได้ศึกษา การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก ใน 2 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดสภาพแวดล้อม 2) ด้านการบริการ ประกอบด้วย การส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้เรียน ผลการวิจัยพบว่า การจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในภาพรวมรายด้าน ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน การบริการส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้เรียน มีการปฏิบัติระดับมาก เมื่อศึกษารายโรงเรียน พบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติระดับมากเช่นเดียวกัน ยกเว้น โรงเรียนแห่งที่ 3 มีการปฏิบัติระดับปานกลาง 2 รายการ คือ การจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน และการรักษาความปลอดภัยภายในอาคารเรียน

บุปผา พิณวานิช (2550) ได้ศึกษา สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของ โรงเรียนนานาชาตินิเวศน์ สังกัดสำนักบริหารคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนรู้ ได้แก่ 1) สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนและสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน โดยรวมมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง และ 2) สภาพแวดล้อมด้านการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วยบรรยากาศ การจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า ครูมีความสนใจต่อนักเรียนทั้งด้านการเรียน และด้านความประพฤติ นักเรียนที่มีความแตกต่างทางเชื้อชาติและวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์ที่ดี ต่อกัน โรงเรียนให้ความสำคัญต่อความสำเร็จของนักเรียน มีระบบการสื่อสารที่ดี มีการจัด บรรยากาศการเรียนรู้ และมีการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้

อนุพุด เทสารินทร์(2550) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนเซกา อำเภอเซกา จังหวัดหนองคาย ใน 2 ด้าน คือ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ และสภาพแวดล้อมทางสังคมและจิตใจ โดยใช้การวิจัยปฏิบัติการ (Action research) 2 วงรอบ แต่ละวงรอบประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การปฏิบัติตามแผน (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า สภาพปัจจุบันปัญหาในการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และสภาพแวดล้อมทางสังคมและจิตใจ โรงเรียนเซกา มีปัญหา คือ สภาพแวดล้อมทางกายภาพมีการจัดที่นั่งสำหรับนักเรียน การจัด และการใช้พื้นที่ห้องเรียน การจัดและตกแต่งห้องเรียน มีการดำเนินการไม่ถูกต้องเหมาะสมกับ ความต้องการของนักเรียนและสภาพแวดล้อมทางสังคมและจิตใจ การปฏิสัมพันธ์ที่สร้างสรรค์ การเป็นต้นแบบที่ดีของครู ครูไม่มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียน รวมทั้งครูไม่ได้จัดประสบการณ์ สอดแทรกความแทรกแก่นักเรียน ปัญหาเหล่านี้ครูไม่ได้รับการพัฒนา ครูปฏิบัติไม่ถูกต้อง ไม่ทราบแนวทางในการพัฒนา สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เมื่อพัฒนาครู โดยใช้กลยุทธ์ 3 กลยุทธ์ คือ การศึกษาดูงาน การบริหารแบบมีส่วนร่วม และการนิเทศการสอน ทำให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าร่วมมือในการวางแผน ร่วมมือในการดำเนินงาน ร่วมในการติดตาม ประเมินผลเกิดความความเข้าใจ สามารถพัฒนาตนเอง ทำให้สภาพแวดล้อมทางกายภาพ และสภาพแวดล้อมทางสังคมและจิตใจมีการพัฒนาดีขึ้น ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า กลุ่มผู้ร่วม ศึกษาค้นคว้า จำนวน 7 คน ได้แก่ ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ครูปฏิบัติการสอน จำนวน 7 คน ได้มีความรู้ และเข้าใจ สามารถจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ มีการจัดที่นั่งสำหรับนักเรียนตามความพอใจ ไม่ยึดรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง เกิดความสะดวกสบายในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัด พื้นที่และการใช้พื้นที่ห้องเรียนเหมาะสมไม่เป็นอุปสรรคในการเรียนการสอน การจัดตกแต่ง ห้องเรียน มีการจัดมุมวิชาการ มีการจัดป้ายนิเทศแสดงผลงานนักเรียน - ครู ทั้งในห้องเรียน

และนอกห้องเรียน ห้องเรียนสะอาด เป็นระเบียบสวยงาม มีป้ายนิเทศ ป้ายนิทรรศการ ป้ายแสดงผลงานนักเรียน - ครูทุกห้อง ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมและจิตใจ มีปฏิสัมพันธ์ที่สร้างสรรค์ ระหว่างครูกับนักเรียน 3 ประการ คือ การสบสายตาวเวลาพูดกับนักเรียน ใช้คำพูดหรือวาจาที่สร้างสรรค์ มีเหตุผล และมีการสัมผัสที่อบอุ่นกับนักเรียน การเป็นต้นแบบที่ดี มีความสุภาพ นุ่มนวล มีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลาและความมีน้ำใจต่อนักเรียนขณะที่อยู่ต่อหน้านักเรียน มีการจัดประสบการณ์สอดแทรกการพัฒนาด้านจิตใจแก่นักเรียนในห้องเรียนทุกวันก่อให้เกิดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน การดำเนินการทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้น มีการพัฒนาเป็นที่พอใจของผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทุกคนและผู้ให้ข้อมูล

เลิศศักดิ์ คำปลิว (2551, หน้า 99 - 105) ได้ศึกษา การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของ โรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยมีตัวแปรตาม คือ ศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน 6 ด้าน คือ ด้านการบริหาร ด้านบุคลากร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่และด้านสื่อการสอน และตัวแปรต้น คือ เพศ และสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นครู 224 คน ผู้บริหารสถานศึกษา 40 คน พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมโดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากและด้านที่ปฏิบัติมากที่สุด คือ ด้านหลักสูตร รองลงมา คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านที่มีระดับการปฏิบัติน้อยที่สุดคือ ด้านสื่อการเรียนการสอน จากการศึกษาได้เสนอแนะด้านการบริหารไว้ว่า ควรกำหนดนโยบายการบริหารอย่างชัดเจนมอบหมายงานการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้กับครูให้ชัดเจน ด้านหลักสูตรควรมีการกำหนดหลักสูตรที่สอดคล้องกับเวลาเรียน โดยอาจนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่น และทรัพยากรท้องถิ่นมาปรับใช้ในหลักสูตรที่เปิดสอนด้านบุคลากร สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูได้มีการพัฒนาตนเองด้วยการจัดการอบรมและให้โอกาสในการศึกษาต่อด้านอาคารสถานที่ ควรมีการปรับปรุงภูมิทัศน์ต่าง ๆ รอบอาคารเรียนให้มีความร่มรื่นมีบรรยากาศให้ผู้เรียนรักในการเรียนรู้มากยิ่งขึ้นและด้านสื่อการเรียนการสอนครูควรนำสื่อที่ทันสมัยมาใช้ในการสอนให้มากยิ่งขึ้น

พุดศักดิ์ เผ่าภูริ (2551, หน้า 76 - 80) ได้ศึกษา การจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลในจังหวัดอุบลราชธานี 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านครูและบุคลากร ด้านความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ด้านสื่อและอุปกรณ์ และด้านงบประมาณ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูของโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลในจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

ธารนา รัตนะ (2552, หน้า 73 - 76) ได้ศึกษา ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนอนุบาลเซนต์จอห์น ในด้านการจัดการสภาพแวดล้อมภายใน

ห้องเรียน และด้านการจัดการสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน พบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก อยู่ในระดับมากทุกข้อ และผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจ พบว่า ผู้ปกครองที่เป็นเพศชายที่มีอายุสูงกว่า 45 ปี ผู้ปกครองมีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ผู้ปกครองที่มีอาชีพทำธุรกิจส่วนตัว ผู้ปกครองที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนสูงกว่า 30,000 บาท ผู้ปกครองที่มีสถานภาพบิดา และผู้ปกครองที่มีจำนวนของผู้ที่อยู่ในอุปการะ ในด้านการศึกษา จำนวน 1 คน มีความพึงพอใจสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ

อรธณพ คุณพันธ์, สุรัชย์ ศรีนาค และเฉลิมเกียรติ ณ ปั่น (2552) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในองค์ประกอบต่าง ๆ 5 ด้าน คือ ความประทับใจในมหาวิทยาลัย บรรยากาศการเรียนการสอน บรรยากาศในการบริหารอาคารสถานที่ และความสัมพันธ์กับเพื่อน ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษามีความเห็นว่างสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาคารสถานที่เด่นที่สุด รองลงไป ได้แก่ สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับเพื่อน สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับความประทับใจมหาวิทยาลัยและสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับบรรยากาศในการบริหารด้วยที่สุด

นันทวัน มุสิกบุตร (2553, หน้า 59 - 61) ได้ศึกษา ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการสภาพแวดล้อมทางการเรียนของ โรงเรียนสว่างบริบูรณ์วิทยา จังหวัดชลบุรี ใน 4 ด้าน ได้แก่ สภาพแวดล้อมในห้องเรียน สภาพแวดล้อมด้านการบริหาร สภาพแวดล้อมด้านกลุ่มเพื่อน และสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ พบว่า โดยรวมและรายด้าน จากการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการสภาพแวดล้อมทางการเรียนของ โรงเรียนสว่างบริบูรณ์วิทยา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการสภาพแวดล้อมทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

รุ่งนภา คนแล (2553, หน้า 52 - 53) ได้ศึกษา จัดการสภาพแวดล้อมของโรงเรียนบ้านสองสลึง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า จัดการสภาพแวดล้อมด้านการจัดการเรียนรู้และด้านการบริหาร อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอาคารสถานที่ อยู่ในระดับปานกลาง และจากการเปรียบเทียบจัดการสภาพแวดล้อมของ โรงเรียนบ้านสองสลึง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 พบว่า โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ ประสพการณ์ และระดับช่วงชั้น แตกต่างกัน

จิรายุ คุณสืบพงษ์พันธ์ (2554, หน้า 59 - 62) ได้ศึกษา ความพึงพอใจของรักเรียนต่อการจัดสภาพแวดล้อมใน โรงเรียนพงษ์สิริวิทยา จังหวัดชลบุรี ใน 4 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านกลุ่มเพื่อน และด้านการบริหารงาน พบว่า โดยรวมอยู่ใน

ระดับมาก และจากการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนพงศ์ศิริวิทยา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ พบว่า ไม่แตกต่างกันโดย นักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ยกเว้น ด้านอาคารสถานที่ที่นักเรียนชายมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามระดับชั้นของนักเรียน พบว่า ความพึงพอใจของรักเรียนต่อการจัดสภาพแวดล้อมใน โรงเรียนพงศ์ศิริวิทยา จังหวัดชลบุรี โดยรวม ด้านอาคารสถานที่ ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการบริหารงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีเพียงด้านเดียวที่ไม่แตกต่าง คือ ด้านกลุ่มเพื่อน

เบญจพร ธัญญวุฒิ (2556) ได้ศึกษา ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารสภาพแวดล้อมของ โรงเรียนพนมสารคาม “พนมอดุลวิทยา” จังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารสภาพแวดล้อมของ โรงเรียนพนมสารคาม “พนมอดุลวิทยา” จังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบความแตกต่างความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารสภาพแวดล้อมของ โรงเรียนพนมสารคาม “พนมอดุลวิทยา” จังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครอง โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

งานวิจัยต่างประเทศ

Chin (1994 อ้างถึงใน ราตรี ลกะวงศ์, 2549, หน้า 28) ได้ศึกษา การศึกษาความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมของนักเรียนมัธยม ครูฝึกสอน และครูประจำการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในได้วัน ผลวิจัยพบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาในชนบท มีระดับความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อม เจตคติ และพฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อมดังต่อไปนี้ นักเรียนที่มีระดับชั้นสูงกว่าจะมีคะแนนทดสอบน้อยกว่านักเรียนที่มีระดับชั้นต่ำกว่าครูในชนบทมีความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อมน้อยกว่าครูในเมืองเด็กผู้หญิงจะเอาใจใส่ปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าเด็กผู้ชาย ครูที่ฝึกสอนและครูประจำการมีความรู้ไม่แตกต่างกับนักเรียนมัธยม และครูประจำการจะเอาใจใส่ต่อสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้อื่น

Vroon (1990 อ้างถึงใน จุฑารัตน์ ทองทิพย์, 2549, หน้า 60) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างวิทยาลัยด้านศิลปะขนาดเล็กกับสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัย โดยสำรวจความคิดเห็นและสัมภาษณ์ ผู้บริหารที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจาก 119 วิทยาลัย ใน 5 รัฐ ของเขตตะวันตกของอเมริกา พบว่า สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมมีอิทธิพลต่อบุคคลและการปรับตัวตามธรรมชาติ วิทยาลัยขนาดเล็กจะเชื่อมโยงสิ่งต่าง ๆ เข้าด้วยกันเมื่อมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

ผลการวิจัยนี้เป็นข้อสรุปสำหรับนโยบายทางด้านการศึกษา ให้คำจำกัดความถึงสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมของวิทยาลัยขนาดเล็กและใช้เป็นข้อแนะนำสำหรับนักปฏิบัติในการสร้างทฤษฎีใหม่ และเป็นหัวข้อในการวิจัยในอนาคตต่อ

Falk and Balling (1982 อ้างถึงใน สุพล อนามัย, 2549, หน้า 68) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมในการศึกษาค้นคว้านอกสถานที่ที่มีผลต่อการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม โดยการทดลองกับนักเรียน จำนวน 96 คน ที่เรียนอยู่ในระดับ 3 และระดับ 5 ด้วยการแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มหนึ่งไปศึกษาค้นคว้าในสภาพแวดล้อมที่เป็นจริงทั้งวันสวนอีกกลุ่มหนึ่งได้รับการสอนนอกห้องเรียนระหว่างชั่วโมงที่เรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้ศึกษาค้นคว้าด้วยประสบการณ์ตนเองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่า ส่วนการวัดด้วยการสังเกต พบว่า พฤติกรรมต่าง ๆ จะเปลี่ยนไปตามอายุ และสภาพแวดล้อมจากแบบจำลองที่จัดทำขึ้น พบว่า พฤติกรรมต่าง ๆ จะเปลี่ยนไปตามอายุ และสภาพแวดล้อมจากแบบจำลองที่จัดทำขึ้นได้แปลกใหม่ของสิ่งแวดล้อม

Lundt (1989 อ้างถึงใน จุฑารัตน์ ทองทิพย์, 2549, หน้า 59) ได้ศึกษา ผลกระทบของแนวคิดต่อตนเองลักษณะทางบ้านและสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในเมืองมอนทานาตะวันตก ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา พบว่า ลักษณะทางบ้านและสภาพแวดล้อมของโรงเรียนมีความสำคัญเท่า ๆ กันต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา เมื่อใดที่มีการคาดการณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา เมื่อนั้นสภาพแวดล้อมของโรงเรียนมีผลถึง 55% ในขณะที่ลักษณะทางบ้านมีผล 45% นอกเหนือจากอิทธิพลโดยตรงเหล่านี้แล้ว ยังมีอิทธิพลทางอ้อมซึ่งได้แก่ โครงสร้างทางครอบครัว ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง การเลี้ยงดู การทุ่มเทให้ได้เกรดที่ดีเวลาที่ใช้ในการทำการบ้าน การแบ่งชั้นเรียน การคาดหวังของครู ความพอใจของครูที่มีต่องาน สภาพของสิ่งอำนวยความสะดวกของโรงเรียน และการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียน การวิจัยยังได้พบว่า การวัดความศรัทธาตนเองที่เจาะจงและการใฝ่ศึกษายังเป็นตัวบ่งชี้ในเรื่องแนวคิดต่อตนเองได้ดีกว่าคำถามทั่วไปในเรื่องของความศรัทธาตนเองอีกด้วย

Buffo (2005 อ้างถึงใน สุพล อนามัย, 2549, หน้า 68) ได้ศึกษา การรับรู้ของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง เกี่ยวกับความปลอดภัยภายในโรงเรียนประถมศึกษาในเขตชานเมือง โดยกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาจำนวน 3,843 คน ครู 531 คน และผู้ปกครอง จำนวน 271 คน ข้อมูลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้รับจากแหล่งที่มา 3 ที่ คือ 1) เอกสารที่จำเป็นในการสำรวจเพื่อประเมิน 2) การสำรวจจากนักจิตวิทยาของโรงเรียนในกลุ่มเป้าหมาย และ 3) การหากิจกรรมที่สัมพันธ์กันของทั้ง 3 กลุ่มเป้าหมาย ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนน้อยกว่าครูและผู้ปกครอง นักเรียนเกรด 5 และเกรด 6 รับรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยของพวกน้อยกว่านักเรียน เกรด 4 โดยนักเรียนมักจะรับรู้ว่ามีสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน

มีความปลอดภัยน้อยและจากการศึกษา ยังพบว่า ผู้มีส่วนร่วมจากโรงเรียนขนาดใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อความปลอดภัยในโรงเรียนมากกว่าผู้มีส่วนร่วมจากโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้มีส่วนร่วมจากโรงเรียนที่มีชั้นเรียนพิเศษมีการรับรู้ในด้านความปลอดภัยในโรงเรียนมากกว่าผู้มีส่วนร่วมจากโรงเรียนที่ไม่มีชั้นเรียนพิเศษ รูปแบบของการค้นพบทั้งหมดชี้ให้เห็นว่านักเรียนจะมีการรับรู้ในเชิงสร้างสรรค์ต่อการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนน้อย

Currid (1982, pp. 28 - A) ได้ศึกษา การวางแผนในมลรัฐเวอร์จิเนียตะวันตก โดยทำการศึกษาว่าประชากรที่อาศัยอยู่ในท้องที่ต่าง ๆ ที่เป็นที่ตั้งของโรงเรียนจะมีอิทธิพลต่อการวางแผนการศึกษาอย่างไรหรือไม่ ผลการศึกษาวิจัยพบว่า โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตอุตสาหกรรม เขตที่อยู่รวม เขตที่อยู่อาศัยของคนหลายเชื้อชาติและชุมชนนั้นมีความสัมพันธ์กับการวางแผนสูง และการวางแผนที่ดีขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหาร โรงเรียนเป็นสำคัญ

Brain (1968, pp. 2066 - A) ได้ศึกษา อิทธิพลของขนาดชั้นเรียนว่าจะมีผลต่อความพึงพอใจและความรู้ของนักเรียนเพียงใด ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนในห้องเรียนที่มีขนาดปกติและขนาดใหญ่กว่าปกติ จะมีความพึงพอใจในสิ่งแวดล้อมพอ ๆ กัน และจะไม่พบความสัมพันธ์ที่แน่นอนเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งสองกลุ่มที่ใช้ห้องเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน

Person (1993, pp. 3071 - A) ได้ศึกษา การสำรวจหาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลที่ได้รับจากการจัดการของมหาวิทยาลัยในรัฐโรไลนาเหนือ โดยกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคือผู้บริหาร คณาครูในวิทยาลัย และเจ้าหน้าที่ระดับต่าง ๆ ในวิทยาลัย โดยผู้ที่ตอบกลับจะถือว่าเป็นตัวแทนของกลุ่มประชากรที่ทำการศึกษา พบว่า การบริหารอย่างมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญกับประสิทธิผลที่ได้รับจากการจัดการ และจากแบบสอบถามความคิดเห็นในด้านต่าง ๆ พบว่า แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงใจที่ได้รับจากการจัดการ ซึ่งมี 27 ปัจจัย มีความพึงพอใจ 17 ปัจจัย และแบบสอบถามเกี่ยวกับบริหารแบบมีส่วนร่วมจำนวน 10 ปัจจัย เป็นปัจจัยที่ถูกจ้างต้องการให้เกิดในมหาวิทยาลัย และยังพบว่าระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งในปัจจุบัน ไม่มีผลต่อการยอมรับผลของการจัดการ และถึงแม้ว่าการบริหารในวิทยาลัยไม่สามารถที่จะให้ลูกจ้างในวิทยาลัยดำเนินการได้ทั้งหมด ผู้บริหารก็ควรให้การสนับสนุนให้มีการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อเป็นการสร้างประสบการณ์ในการดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมายควรมีการนำความรู้และความชำนาญของคุณครูและบุคลากรในวิทยาลัย มาผสมผสานให้ควบคู่กับการจัดการอย่างชาญฉลาดของผู้บริหาร ซึ่งจะทำให้เกิดแนวทางในการดำเนินงานที่ถูกต้องเหมาะสมในวิทยาลัย

Horowitz and Otto (1973, pp. 282) ได้ศึกษา เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน 2 กลุ่ม คือ กลุ่มนักเรียนในห้องเรียนที่วัดแบบเดิมกลับกลุ่มที่เรียนในห้องเรียนที่วัดแบบใหม่ คือ สีสันหลากหลาย ฝาห้องเคลื่อนที่ได้ ระบบแสงไฟแบบใหม่ ทั้งนุ่มสบายและเคลื่อนย้ายได้ ผลการศึกษาพบว่า ไม่มีความแตกต่างในเรื่องการเรียน สำหรับนักศึกษา ทั้ง 2 กลุ่ม มีพฤติกรรมในห้องเรียนแตกต่างกันคือ นักศึกษาห้องเรียนแบบใหม่มาเข้าเรียนกันมากกว่านักศึกษาที่ห้องเรียนแบบเก่า นักศึกษาห้องเรียนแบบใหม่มีการรวมกลุ่มในหมู่นักศึกษามากกว่านักศึกษาที่ห้องเรียนแบบเก่า

Alonso (2006, pp. 295 - 390) ได้ศึกษา การกำหนดคุณภาพของสภาพแวดล้อมทางการเรียนสำหรับจุดที่มุมของผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษา โดยสำรวจจากนักเรียน 630 คน จากโรงเรียน 3 แห่ง พบว่า การกำหนดรูปแบบการสอนและคาดหวังเพื่อเพิ่มแรงจูงใจเกิดขึ้นจากนิสัยที่ทำเป็นประจำของนักเรียน

Kataj and Hammarstrom (2003) ได้ศึกษา การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนา ด้านสุขภาพของนักเรียน พบว่า มีการพัฒนาทางด้านสุขภาพและการรับรู้คุณค่าของตน

Heath and Mendell (2002) ได้ศึกษา อิทธิพลของสภาพแวดล้อมภายในอาคารที่มีต่อพฤติกรรมของนักเรียน เพื่อยืนยันความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพของสภาพแวดล้อมภายในอาคารที่มีต่อพฤติกรรมของนักเรียน จากการศึกษาวิจัยยืนยันว่า คุณภาพของสภาพแวดล้อมที่ดี รวมถึงการระบายอากาศและแสงสว่างจะลดพฤติกรรมด้านการเรียนรู้ของนักเรียนได้ด้วย

Bertelsen (1999, p. 2858 - A) ได้ศึกษา ธรรมชาติการสอนและการเรียนรู้ของเด็กในการจัดการศึกษาพิเศษระดับประถมศึกษา ในสภาพแวดล้อมที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง ผู้ร่วมวิจัย ได้แก่ นักเรียนการศึกษาพิเศษ 1 คน ครูการศึกษาพิเศษ 1 คน ครูอนุบาล 1 คน และครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 อีก 1 คน ผลการศึกษาพบว่า

1. ความเชื่อของครูประถมศึกษา มีความสอดคล้องและชี้นำการปฏิบัติการสอนของตน ทำให้ครูสามารถส่งเสริมสภาพแวดล้อมและตรงกับความต้องการต่างๆ ทางวิชาการของนักเรียนได้
2. เมื่อครูประถมศึกษา ครูการศึกษาพิเศษ และครูอนุบาล นำกิจกรรมการเรียนรู้หนังสือไปใช้ในสภาพแวดล้อมและวิธีการสอนที่เหมาะสม ทำให้นักเรียนการศึกษาพิเศษได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น นักเรียนการศึกษาพิเศษมีการเรียนรู้ซ้ำทุกกิจกรรม แต่สามารถเรียนรู้วิธีการอ่าน และการเขียนในเบื้องต้นได้
3. นักเรียนการศึกษาพิเศษ มีความเข้าใจธรรมเนียมของสังคมในชั้นเรียน ซึ่งสามารถมีความสัมพันธ์กับครูและนักเรียนคนอื่นๆ ได้มากขึ้น

4. เนื่องจากคณะครูในโรงเรียนประถมศึกษา ในเมืองปริงคอลลอยู่ในระหว่างการปฏิรูปการศึกษา จึงเป็นการง่ายที่ครูจะเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาพิเศษทั้งหมด

5. จากปรัชญาการศึกษาและการปฏิบัติการสอนของครูการศึกษาพิเศษเน้นการทำงานร่วมกับผู้อื่น จึงสามารถปฏิบัติงานได้อย่างสะดวกและประสบความสำเร็จมากขึ้น

6. การประชุมวางแผนร่วม ทำให้เกิดการเน้นด้านที่สอดคล้องกับบทบาทของตน ที่ครอบคลุมถึงสภาพแวดล้อมทางการศึกษาทั้งหมด ประชากร นักเรียนและสภาพชั้นเรียนด้วย

Ruhl (1986, p. 3216 - A) ได้ศึกษา ปัจจัยที่ช่วยพัฒนาโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จ 5 ด้าน ได้แก่ ความคาดหวังในความสำเร็จของงาน ภาวะผู้นำของผู้บริหาร บรรยากาศของโรงเรียน เป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียน และโปรแกรมการประเมินผล

Kijai (1987, p. 38) ได้ศึกษา คุณลักษณะของโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จจากปัจจัยพื้นฐาน 5 ประการ ได้แก่ บรรยากาศของโรงเรียน ภาพพจน์โรงเรียน ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของโรงเรียนสูงกว่าปัจจัยด้านอื่น ๆ

Marc (2005) ได้ศึกษา อิทธิพลของสิ่งก่อสร้างภายในบริเวณโรงเรียนต่อประสบการณ์การเล่นของนักเรียนระดับประถมศึกษา จากการศึกษาพบว่า เวลาในการเล่นและพื้นที่ที่ไม่ได้จัดไว้เฉพาะสำหรับเล่นในการพัฒนาเด็ก หรือมีการจำกัดการใช้พื้นที่สำหรับเล่น และเวลาในทางลบเมื่อสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในโรงเรียนเปลี่ยนไปในทางที่นักเรียนไม่ชอบ

Katrien (2006, pp. 279 - 294) ได้ศึกษา พลวัตที่เกี่ยวข้องกับวิธีการเริ่มเรียนของนักเรียน โดยศึกษาอิทธิพลของสภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอนจากนักเรียนระดับประถมศึกษา 790 คน พบว่า วิธีการเริ่มเรียนและกลยุทธ์ของนักเรียนมีนัยสำคัญในระดับต่ำ มีส่วนในกิจกรรมอย่างเหมาะสม ให้การเสริมแรงในการให้ข้อมูลย้อนกลับ และการแก้ไขสิ่งที่บกพร่องมีอิทธิพลต่อสิ่งแวดล้อมทางการเรียน

Bursheim (1993, pp. 66 - 67) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนแบบรวมกลุ่ม (สหกรณ์) กับวัฒนธรรมการทำงานที่ได้ผลในโรงเรียนที่มหาวิทยาลัยมินิโซตา โดยวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนแบบรวมกลุ่มกับวัฒนธรรมการทำงานในโรงเรียน และหมวดวิชาแบบใดที่มีผลต่อวัฒนธรรมการทำงาน กลุ่มตัวอย่างเป็นครูอนุบาล ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และครูใหญ่ใน 18 โรงเรียน พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างการเรียนแบบกลุ่มกับวัฒนธรรมการทำงานแบบให้ผลผลิต มีนัยสำคัญต่างกันระหว่างความคิดเห็นของครูใหญ่ที่เข้าร่วมโครงการจัดสภาพแวดล้อมแบบเรียน รวมเพศ ประสบการณ์ทำงานให้ความคิดเห็นที่แตกต่างกันในคำว่า

ค่านิยมของการจัดสภาพแวดล้อม ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในเรื่องขนาด และประเภทโรงเรียน

Allen and Fraser (2002) ได้ศึกษา การพัฒนาการสอบความเที่ยงตรงและการวิเคราะห์ แบบสอบถามสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่ใช้ในการรับรู้ของนักเรียน ผู้ปกครองร่วมกับการรับรู้ ของนักเรียนในสถานศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ในชั้นเรียน ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 ของโรงเรียนแห่งหนึ่งในรัฐฟลอริดา โดยใช้แบบสอบถามกับผู้ปกครองและอีก 2 ฉบับ กับนักเรียน การรวบรวมข้อมูลใช้การสอบถามและสังเกต กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย นักเรียน 520 คน อายุ 9 - 11 ปี จาก 22 ชั้นเรียนใน 3 โรงเรียน และผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 120 คน และ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นบุตรหลานของผู้ปกครองนักเรียนที่ร่วมวิจัย จำนวน 161 คน เพื่อศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสัมภาษณ์ติดตามผลใช้ผู้ปกครองและเด็ก จำนวน 10 คน

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศและงานวิจัยต่างประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับการจัด บรรยากาศและสภาพแวดล้อมในโรงเรียน สรุปได้ว่า การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน เป็นปัจจัยพื้นฐานอันสำคัญที่จะช่วยให้โรงเรียนมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา และ มีความสำคัญในการพัฒนาโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จในทุก ๆ ด้าน ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพ การเรียนการสอน การพัฒนาความคิด การพัฒนาจิตใจ ตลอดจนการพัฒนาคุณธรรมต่าง ๆ ที่พึงประสงค์จากความสำคัญของการจัดบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมในโรงเรียนดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาความพึงพอใจของครูต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของ ครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ในด้านต่าง ๆ 6 ด้าน คือ สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่สภาพแวดล้อมด้านการจัดการเรียนการสอนสภาพแวดล้อม ด้านการให้บริการผู้เรียนสภาพแวดล้อม ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน สภาพแวดล้อมด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียนสภาพแวดล้อมด้านสังคมกลุ่มเพื่อน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2559 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามเพศ ประสบการณ์สอน และระดับชั้นที่สอน มีรายละเอียดขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษากับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นครูที่ทำการสอนอยู่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ประจำปีการศึกษา 2559 จำนวน 82 โรงเรียน มีจำนวนครูทั้งสิ้น 1,478 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูที่ทำการสอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ประจำปีการศึกษา 2559 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970, pp. 607 - 610) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 302 คน ทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) การสุ่มสัดส่วนของครูแต่ละอำเภอ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1		
อำเภอ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
เมืองชลบุรี	856	175
บ้านบึง	466	95
หนองใหญ่	156	32
รวม	1,478	302

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยได้ประมวลแนวคิดที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 แต่ละฉบับแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) มีข้อความจำนวน 3 ข้อ เป็นคำถามเกี่ยวกับเพศ ประสบการณ์สอน และระดับชั้นที่สอนของครู

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ในด้านต่าง ๆ 6 ด้าน คือ สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมด้านการให้บริการผู้เรียน สภาพแวดล้อมด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน สภาพแวดล้อมด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน และสภาพแวดล้อมด้านสังคมกลุ่มเพื่อน โดยแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยเรียงจาก มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุดตามแนวคิดของ Likert (1961) ซึ่งมีความหมายดังต่อไปนี้

5 คะแนน หมายถึง ระดับความพึงพอใจมากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง ระดับความพึงพอใจมาก

3 คะแนน หมายถึง ระดับความพึงพอใจปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อย

1 คะแนน หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การสร้างแบบสอบถามเพื่อเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอน ดังนี้

1.1 ศึกษาค้นคว้าทฤษฎี เนื้อหา แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนทั้งในและต่างประเทศ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างขอบเขตของการวิจัย

1.2 กำหนดขอบเขตการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม ความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ทั้ง 6 ด้าน จำนวน 57 ข้อ คือ สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ จำนวน 10 ข้อ สภาพแวดล้อมด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จำนวน 7 ข้อ สภาพแวดล้อมด้านการให้บริการผู้เรียน จำนวน 10 ข้อ สภาพแวดล้อมด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน จำนวน 10 ข้อ สภาพแวดล้อมด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน จำนวน 10 ข้อ สภาพแวดล้อมด้านสังคมกลุ่มเพื่อน จำนวน 10 ข้อ

1.3 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาสร้างแบบสอบถาม เพื่อวัดระดับความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

2. การหาคุณภาพเครื่องมือ การหาคุณภาพเครื่องมือของแบบสอบถามในการศึกษาคครั้งนี้ แบ่งออกเป็น การหาความเที่ยงตรง (Validity) การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) และความเชื่อมั่น (Reliability) ดังนี้

2.1 ความเที่ยงตรง (Validity) การหาความเที่ยงตรงของแบบทดสอบฉบับนี้ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาแล้วเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจแก้ภาษา เนื้อหา และ โครงสร้าง เพื่อให้เกิดความเข้าใจแก่ผู้ตอบ และสามารถวัดได้ตรงตามจุดประสงค์ที่ต้องการวัด (IOC) แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนไปใช้เก็บข้อมูล สำหรับรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ขอความอนุเคราะห์ให้ตรวจแบบสอบถามมีดังนี้

2.1.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประยูร อิมสวัสดิ์ อาจารย์ประจำ
ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2.1.2 ดร. สมุทรา ชำนาญ อาจารย์ประจำ ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2.1.3 นายสุทธิโรจน์ บุญชู ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดทองคั้ง
“ไพโรจน์ประชาสรรค์”

ทั้งนี้พบว่า แบบสอบถามแต่ละข้อมีค่า IOC อยู่ระหว่าง .67 - 1.0 จึงนำไปใช้ต่อไป

2.2 การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) และความเชื่อมั่น (Reliability)

การหาค่าอำนาจจำแนก และความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

2.2.1 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองกับครูโรงเรียนวัดอู่ตะเภา

ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อกับคะแนนรวม (Item - total correlation) โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product - moment correlation) ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .27 - .82

2.2.2 นำแบบสอบถามจากข้อ 2.1 ที่มีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป

ทุกข้อมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient alpha) ของ Cronbach (1990, pp. 202 - 204) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .90

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.1 ขอนหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลการวิจัย ถึงผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

1.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามให้ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 302 ฉบับ โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้และขอรับคืนด้วยตนเอง

2. การจัดกระทำข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 ตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จำนวนแบบสอบถามที่เก็บกลับมาได้ทั้งหมด จำนวน 302 ฉบับ แบบสอบถามมีสมบูรณ์ คิดเป็นร้อยละ 100

2.2 นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามไปลงรหัสเพื่อให้สามารถตรวจสอบความถูกต้องได้และบันทึกลงในโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อนำไปวิเคราะห์ค่าสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูล จากแบบสอบถามตอนที่ 1 ซึ่งเป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

2. การวิเคราะห์ข้อมูล จากแบบสอบถามตอนที่ 2 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) กำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของข้อมูลเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยอาศัยแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2545, หน้า 103) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับ มากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับ ปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับ น้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

3. นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ ด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

1.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

1.4 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA)

2. สถิติเพื่อใช้หาคุณภาพเครื่องมือ

2.1 หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ด้วยการหาดัชนี

ความสอดคล้อง (Index of item - objective congruence: IOC)

2.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha

Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach (1990, pp. 202 - 204)

3. สถิติที่ใช้ตรวจสอบสมมติฐานการวิจัยคือ

3.1 เปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามเพศ และประสบการณ์สอน สถิติที่ใช้โดยการทดสอบค่าที (t - test แบบ Independent samples)

3.2 เปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามระดับชั้นที่สอน

สถิติที่ใช้โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) และเมื่อพบความแตกต่างใช้เทคนิคการทดสอบแบบรายคู่ตามวิธีของเซฟเฟ้ (Scheffe's method)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยนำเสนอสัญลักษณ์ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบของตารางพร้อมบรรยายประกอบ ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อสร้างความเข้าใจให้ตรงกันในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ คือ

- $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย
- SD แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- n แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างและตัวแปร
- t แทน ค่าสถิติการแจกแจง t (t -distribution)
- p แทน ค่าความน่าจะเป็นของความเคลื่อน
- F แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ F (F - distribution)
- df แทน ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of freedom)
- SS แทน ผลโดยรวมกำลังสอง (Sum of square)
- MS แทน ค่าเฉลี่ยผลรวมกำลังสอง (Mean square)
- * แทน ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ
ประสบการณ์สอน และระดับชั้นที่สอน

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยแบ่งเป็น 6 ด้าน คือ สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมด้านการให้บริการผู้เรียน สภาพแวดล้อมด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน สภาพแวดล้อมด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน และสภาพแวดล้อมด้านสังคมกลุ่มเพื่อน โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามเพศและประสบการณ์สอน สถิติที่ใช้ คือ การทดสอบค่าที (t - test)

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามระดับชั้นที่สอน สถิติที่ใช้ คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) และการทดสอบรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' test)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยแจกแจงความถี่ และคำนวณค่าร้อยละ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ ประสบการณ์สอน และระดับชั้นที่สอน

สถานภาพ	กลุ่มตัวอย่าง	
	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 เพศชาย	72	23.84
1.2 เพศหญิง	230	76.16
รวม	302	100
2. ประสบการณ์สอน		
2.1 น้อยกว่า 10 ปี	157	51.99
2.2 ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป	145	48.01
รวม	302	100

ตารางที่ 2 (ต่อ)

สถานภาพ	กลุ่มตัวอย่าง	
	จำนวน	ร้อยละ
3. ระดับชั้นที่สอน		
3.1 ปฐมวัย	45	14.91
3.2 ประถมศึกษา	182	60.26
3.3 มัธยมศึกษาตอนต้น	75	24.83
รวม	302	100

จากตารางที่ 2 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 230 คน คิดเป็นร้อยละ 76.16 และเพศชาย จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 23.84 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์สอน พบว่า ส่วนใหญ่มีประสบการณ์สอน น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 51.99 และประสบการณ์สอนตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 48.01 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับชั้นที่สอน พบว่า ครูผู้สอนใหญ่เป็นครูสอนในระดับประถมศึกษา จำนวน 182 คน คิดเป็นร้อยละ 60.26 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 24.83 และระดับปฐมวัย จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 14.91

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครู

โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

ผู้วิจัยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับของความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ดังตารางที่ 3 - 9

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้าน

สภาพแวดล้อมในการทำงาน	<i>n</i> = 302		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. ด้านอาคารสถานที่	3.90	0.35	มาก	6
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.06	0.34	มาก	3
3. ด้านการให้บริการผู้เรียน	4.04	0.29	มาก	4
4. ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน	3.96	0.40	มาก	5
5. ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน	4.13	0.31	มาก	1
6. ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน	4.08	0.24	มาก	2
รวม	4.03	0.20	มาก	

จากตารางที่ 3 ความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านแล้วเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน และด้านการจัดการเรียนการสอน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านอาคารสถานที่

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านอาคารสถานที่

สภาพแวดล้อมในการทำงาน ด้านอาคารสถานที่	<i>n</i> = 302		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. ห้องเรียนมีความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย	3.90	0.80	มาก	3
2. ห้องเรียนโดยภาพรวมปราศจากสิ่งรบกวน เช่น กลิ่น เสียง ควั่น	3.68	0.79	มาก	8

ตารางที่ 4 (ต่อ)

สภาพแวดล้อมในการทำงาน ด้านอาคารสถานที่	<i>n</i> = 302		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
3. โรงเรียนมีการทำความสะอาดบริเวณต่าง ๆ ภายใน อยู่เสมอ	3.85	0.86	มาก	7
4. มีสถานที่แหล่งเรียนรู้สำหรับครู เช่น ห้องสมุด สวนวิทยาศาสตร์ เหมาะสม	3.86	0.89	มาก	5
5. จำนวนนักเรียนมีความเหมาะสมกับขนาดของห้องเรียน	3.88	0.80	มาก	4
6. ห้องสำหรับรับประทานอาหารของครู มีการจัดหาไว้ อย่างเหมาะสม	3.85	0.85	มาก	6
7. ห้องน้ำ ห้องส้วมได้รับการดูแลสะอาดอย่างสม่ำเสมอ	3.92	0.82	มาก	2
8. บริเวณสนามสวนไม้ดอกไม้ประดับมีการดูแลรักษา ให้สวยงามอยู่เสมอ	4.02	0.83	มาก	1
9. อาคารเรียนและอาคารประกอบมีความมั่นคง แข็งแรง ปลอดภัย	3.61	0.96	มาก	9
10. การจัดสถานที่ออกกำลังกาย การเล่นกีฬา มีความเป็นระเบียบ	3.34	1.10	มาก	10
รวม	3.79	0.64	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4 ความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านอาคารสถานที่โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ โรงเรียนมีการทำความสะอาดบริเวณต่างๆ ภายในอยู่เสมอ อาคารเรียนและอาคารประกอบมีความมั่นคง แข็งแรง ปลอดภัย และห้องเรียนมีความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การจัดสถานที่ออกกำลังกาย การเล่นกีฬามีความเป็นระเบียบ

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

สภาพแวดล้อมในการทำงาน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	n = 302		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	SD		
1. วางแผนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ แก้ปัญหาและตัดสินใจ	4.03	0.72	มาก	6
2. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้ผู้เรียน มีความกระตือรือร้นในการเรียนและรักโรงเรียน	4.04	0.85	มาก	5
3. จัดการเรียนรู้โดยมีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีและสื่อที่สอดคล้องกับชุมชนธรรมชาติ ในท้องถิ่น	4.09	0.78	มาก	3
4. มีการจัดหลักสูตรให้เหมาะสมกับสถานศึกษา และผู้เรียน	4.24	0.78	มาก	1
5. จัดอบรมพัฒนาครูอย่างสม่ำเสมอ	4.13	0.85	มาก	2
6. มีครูครบตามกลุ่มสาระและเพียงพอต่อ จำนวนนักเรียน	4.03	0.80	มาก	7
7. ใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลเหมาะสมกับ เนื้อหาวิชา	4.08	0.74	มาก	4
รวม	4.06	0.58	มาก	

จากตารางที่ 5 ความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครูโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ มีการจัดหลักสูตรให้เหมาะสมกับสถานศึกษาและผู้เรียน จัดอบรมพัฒนาครูอย่างสม่ำเสมอ จัดการเรียนรู้โดยมีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีและสื่อที่สอดคล้องกับชุมชนธรรมชาติในท้องถิ่น ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีครูครบตามกลุ่มสาระและเพียงพอต่อจำนวนนักเรียน

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการให้บริการผู้เรียน

สภาพแวดล้อมในการทำงาน ด้านการให้บริการผู้เรียน	<i>n</i> = 302		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. ความสะดวกของจุดบริการน้ำดื่มที่โรงเรียน จัดไว้บริการ	3.80	0.82	มาก	4
2. ความสะอาดและถูกสุขลักษณะของโรงอาหาร และห้องน้ำ ห้องส้วม	3.51	0.91	มาก	10
3. ความปลอดภัยของอาคารเรียนภายในโรงเรียน	3.84	0.87	มาก	3
4. ความสะดวกในการติดสื่อสารในโรงเรียน ระหว่างผู้เรียนกับครู หรือหน่วยงานในโรงเรียน	3.72	0.86	มาก	6
5. ความสะดวกรวดเร็วในการรับบริการ ของห้องสมุดโรงเรียน	3.79	0.77	มาก	5
6. การได้รับบริการจากงานแนะแนว ด้านการศึกษาต่อหรือทุนการศึกษา	3.66	0.83	มาก	8
7. ความสะดวกรวดเร็วในการรับบริการ ประกันอุบัติเหตุ	4.11	0.90	มาก	1
8. การจัดบริการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ส่งเสริม โดยจัดการตรวจสุขภาพร่างกายประจำปี ร่วมกับโรงพยาบาล	3.59	0.96	มาก	9
9. การจัดบริการธนาคารโรงเรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียน รู้จักประหยัดและออม	3.97	0.91	มาก	2
10. การจัดบริการสหกรณ์ร้านค้าของโรงเรียน เพื่อจำหน่ายหนังสือแบบเรียน เครื่องเขียนต่าง ๆ เช่น สมุด ดินสอ ปากกา กระดาษ ยางลบ และอื่น ๆ แก่ผู้เรียน	3.72	0.93	มาก	7
รวม	3.77	0.65	มาก	

จากตารางที่ 6 ความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการให้บริการผู้เรียน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ความสะดวกรวดเร็วในการรับบริการประกันอุบัติเหตุ การจัดบริการธนาคาร โรงเรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักประหยัดและออม และความปลอดภัยของอาคารเรียนภายในโรงเรียน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความสะอาดและถูกสุขลักษณะของโรงอาหารและห้องน้ำ ห้องส้วม

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน

สภาพแวดล้อมในการทำงาน	<i>n</i> = 302		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. ผู้เรียนสามารถบูรณาการความรู้ และทักษะตามเนื้อหาวิชาเข้าสู่การดำรงชีวิตจริงได้	3.94	0.83	มาก	3
2. ผู้เรียนพัฒนาตนเอง และมีความเชื่อมั่นในตนเอง	3.90	0.83	มาก	7
3. ผู้เรียนสามารถนำความรู้ความเข้าใจจากรายวิชาไปปฏิบัติจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.95	0.79	มาก	2
4. ผู้เรียนเป็นคนกล้าคิด กล้าแสดงออกอย่างเปิดเผยตามวิถีวัฒนธรรมไทยที่งดงาม	3.87	0.78	มาก	9
5. ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่สำคัญ ๆ สะสมเป็นองค์ความรู้เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ	3.82	0.83	มาก	5
6. ผู้เรียนมีความสามารถทางด้านทักษะในการสื่อสารและในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล	3.91	0.81	มาก	6
7. ผู้เรียนสามารถทำงานร่วมมือกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข	3.87	0.78	มาก	9
8. ผู้เรียนมีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์ตลอดเวลา	3.87	0.75	มาก	8

ตารางที่ 7 (ต่อ)

สภาพแวดล้อมในการทำงาน ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน	<i>n</i> = 302		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
9. ผู้เรียนมีทักษะด้านการบริหารจัดการ และสามารถ เลือกใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง ครอบครัว และสังคม	0.94	0.76	มาก	4
10. ผู้เรียนรักและเห็นคุณค่าในสิ่งที่เรียนรู้ มีแรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ต่อการเรียน	4.00	0.79	มาก	1
รวม	3.92	0.63	มาก	

จากตารางที่ 7 ความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครูโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนอง
ความมุ่งหวังของผู้เรียนโดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย
3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้เรียนรักและเห็นคุณค่าในสิ่งที่เรียนรู้ มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่อการเรียน
ผู้เรียนสามารถนำความรู้ความเข้าใจจากรายวิชาไปปฏิบัติจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียน
สามารถบูรณาการความรู้ และทักษะตามเนื้อหาวิชาเข้าสู่การดำรงชีวิตจริงได้ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ย
ต่ำสุดคือ ผู้เรียนเป็นคนกล้าคิด กล้าแสดงออกอย่างเปิดเผยตามวิถีวัฒนธรรมไทยที่งดงาม และผู้เรียน
สามารถทำงานร่วมมือกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับของความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน

สภาพแวดล้อมในการทำงาน ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน	<i>n</i> = 302		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรม	3.97	0.84	มาก	9
2. โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น	4.11	0.74	มาก	1
3. โรงเรียนสนับสนุนให้ผู้เรียนจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน	4.03	0.81	มาก	7
4. โรงเรียนสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการจัดการกิจกรรมต่าง ๆ กับผู้เรียน	4.07	0.84	มาก	3
5. ความหลากหลายของกิจกรรมสำหรับผู้เรียนในแต่ละปีการศึกษา	4.05	0.81	มาก	6
6. ผู้เรียนได้รับประโยชน์และประสบการณ์จากการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ	4.08	0.77	มาก	2
7. ความมีคุณค่าและเป็นประโยชน์ของกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น	4.06	0.78	มาก	5
8. มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน	4.06	0.74	มาก	4
9. มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะทางวิชาการของผู้เรียน	4.02	0.84	มาก	8
10. ความเหมาะสมของเวลาที่จัดกิจกรรม	3.97	0.85	มาก	10
รวม	4.04	0.62	มาก	

จากตารางที่ 8 ความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น ผู้เรียนได้รับประโยชน์

และประสบการณ์จากการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ โรงเรียนสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการจัดการกิจกรรมต่าง ๆ กับผู้เรียน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ความเหมาะสมของช่วงเวลาที่จัดกิจกรรม

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับของความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน

สภาพแวดล้อมในการทำงาน ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน	n = 302		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	SD		
1. ความรักความสามัคคีระหว่างกลุ่มเพื่อนครูใน โรงเรียน	4.15	0.84	มาก	7
2. ให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน	4.19	0.72	มาก	4
3. สามารถแก้ปัญหาต่างๆ ร่วมกับกลุ่มเพื่อนได้	4.20	0.74	มาก	3
4. มีความกระตือรือร้นในการทำงานร่วมกัน	4.10	0.78	มาก	9
5. การยอมรับการตักเตือนระหว่างเพื่อนครู	4.12	0.82	มาก	8
6. เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ระหว่างครู	4.19	0.76	มาก	5
7. ความภูมิใจของครูต่อโรงเรียน	4.25	0.76	มาก	2
8. ความรู้สึกผูกพันของครูต่อโรงเรียน	4.34	0.78	มาก	1
9. ความรู้สึกอบอุ่น และสนุกสนานเมื่อได้ร่วมกลุ่ม เพื่อนครูในโรงเรียน	4.17	0.79	มาก	6
10. ความร่วมมือร่วมใจของครูในการรักษาชื่อเสียง และภาพพจน์ของโรงเรียน	3.99	0.78	มาก	10
รวม	4.17	0.60	มาก	

จากตารางที่ 9 ความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านสังคมกลุ่มเพื่อนโดยรวมและรายชื่อ อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ความรู้สึกผูกพันของครูต่อโรงเรียน ความภูมิใจของครูต่อโรงเรียน สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ร่วมกับกลุ่มเพื่อนได้ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความร่วมมือร่วมใจของครูในการรักษาชื่อเสียงและภาพพจน์ของโรงเรียน

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครู
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามเพศ
และประสบการณ์สอน ดังนี้

ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครู
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 และวิเคราะห์ความแตกต่าง
โดยใช้การทดสอบค่าที (t - test) ดังตารางที่ 10 - 11

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับของความพึงพอใจต่อการจัด
สภาพแวดล้อมในการทำงานของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามเพศ

สภาพแวดล้อมในการทำงาน	เพศ							
	ชาย		ระดับ	อันดับ	หญิง		ระดับ	อันดับ
	$(n = 72)$				$(n = 230)$			
$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD					
1. ด้านอาคารสถานที่	3.17	0.61	มาก	6	3.84	0.64	มาก	5
2. ด้านการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน	4.05	0.56	มาก	2	4.07	0.58	มาก	2
3. ด้านการให้บริการผู้เรียน	3.80	0.58	มาก	5	3.75	0.65	มาก	6
4. ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนอง ความมุ่งหวังของผู้เรียน	3.88	0.55	มาก	4	3.94	0.63	มาก	4
5. ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน	4.04	0.53	มาก	3	4.06	0.62	มาก	3
6. ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน	4.13	0.59	มาก	1	4.23	0.60	มาก	1
รวม	3.94	0.46	มาก		4.00	0.55	มาก	

จากตารางที่ 10 ความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครู โรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามเพศ พบว่า เพศหญิง
และเพศชาย มีความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครู โรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน ด้านการจัดกิจกรรม
การเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน

ตารางที่ 11 เปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครู
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามเพศ

สภาพแวดล้อมในการทำงาน	เพศ				<i>t</i>	<i>p</i>
	ชาย (<i>n</i> = 72)		หญิง (<i>n</i> = 230)			
	$\bar{X}$	<i>SD</i>	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. ด้านอาคารสถานที่	3.17	0.61	3.84	0.64	-1.41	0.16
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.05	0.56	4.07	0.58	-0.49	0.63
3. ด้านการให้บริการผู้เรียน	3.80	0.58	3.75	0.65	0.80	0.42
4. ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนอง ความมุ่งหวังของผู้เรียน	3.88	0.55	3.94	0.63	-1.33	0.19
5. ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน	4.04	0.53	4.06	0.62	-0.32	0.75
6. ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน	4.13	0.59	4.23	0.60	-1.24	0.90
รวม	3.94	0.46	4.00	0.55	-1.47	0.14

จากตารางที่ 11 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อม
ในการทำงานของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1
จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับของความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์สอน

สภาพแวดล้อมในการทำงาน	ประสบการณ์สอน						ระดับ	อันดับ		
	น้อยกว่า 10 ปี (n = 157)		ระดับ	อันดับ	ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป (n = 145)				ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	SD			$\bar{X}$	SD				
1. ด้านอาคารสถานที่	3.52	1.06	มาก	5	3.48	1.06	ปานกลาง	5		
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.71	1.12	มาก	1	3.70	1.05	มาก	3		
3. ด้านการให้บริการผู้เรียน	3.38	1.18	ปานกลาง	6	3.43	1.14	ปานกลาง	6		
4. ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน	3.60	1.10	มาก	4	3.55	1.05	มาก	4		
5. ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน	3.67	1.07	มาก	3	3.78	.99	มาก	1		
6. ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน	3.71	1.14	มาก	2	3.70	1.03	มาก	2		
รวม	3.60	1.11	มาก		3.61	1.05	มาก			

จากตารางที่ 12 ความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์สอน พบว่าครูที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปี มีความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน ครูที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป มีความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ตารางที่ 13 เปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครู
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1
จำแนกตามประสบการณ์สอน

สภาพแวดล้อมในการทำงาน	ประสบการณ์สอน				<i>t</i>	<i>p</i>
	น้อยกว่า 10 ปี (<i>n</i> = 157)		ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป (<i>n</i> = 145)			
	$\bar{X}$	<i>SD</i>	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. ด้านอาคารสถานที่	3.52	1.06	3.48	1.06	0.31	0.60
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.71	1.12	3.70	1.05	0.21	0.47
3. ด้านการให้บริการผู้เรียน	3.38	1.18	3.43	1.14	-0.27	0.56
4. ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนอง ความมุ่งหวังของผู้เรียน	3.60	1.10	3.55	1.05	0.32	0.76
5. ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน	3.67	1.07	3.78	.99	-0.73	0.44
6. ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน	3.71	1.14	3.70	1.03	0.04	0.46
รวม	3.60	1.11	3.61	1.05	-0.12	0.55

จากตารางที่ 13 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อม
ในการทำงานของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1
จำแนกตามประสบการณ์สอน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 4 ทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อม
ในการทำงานของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1
จำแนกตามระดับชั้นที่สอน

ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครู
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 และวิเคราะห์
ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) ดังตารางที่ 14 - 20

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามระดับชั้นที่สอน

สภาพแวดล้อมในการทำงาน	ระดับชั้นที่สอน											
	ปฐมวัย		ระดับ	อันดับ	ประถมศึกษา		ระดับ	อันดับ	มัธยมศึกษาตอนต้น		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	SD			$\bar{X}$	SD			$\bar{X}$	SD		
1. ด้านอาคารสถานที่	3.87	0.55	มาก	3	3.86	0.72	มาก	6	3.71	0.55	มาก	6
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.90	0.66	มาก	2	4.19	0.56	มาก	2	4.00	0.50	มาก	3
3. ด้านการให้บริการผู้เรียน	3.53	0.71	มาก	6	3.89	0.68	มาก	5	3.75	0.55	มาก	5
4. ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน	3.81	0.60	มาก	5	4.07	0.66	มาก	4	3.83	0.57	มาก	4
5. ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน	3.83	0.59	มาก	4	4.14	0.65	มาก	3	4.05	0.58	มาก	2
6. ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน	4.13	0.66	มาก	1	4.28	0.61	มาก	1	4.14	0.56	มาก	1
รวม	3.85	0.53	มาก		4.07	0.57	มาก		3.93	0.49	มาก	

จากตารางที่ 14 พบว่า ความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามระดับชั้นที่สอนของครู โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

ครูที่สอนในระดับปฐมวัย เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านสังคม กลุ่มเพื่อน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่

ครูที่สอนในระดับประถมศึกษา เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านสังคม กลุ่มเพื่อน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน

ครูที่สอนในระดับมัธยมศึกษา เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านสังคม กลุ่มเพื่อน ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ตารางที่ 15 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามระดับชั้นที่สอน โดยรวมและรายด้าน

สภาพแวดล้อมในการทำงาน	แหล่งความแปรปรวน	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
1. ด้านอาคารสถานที่	ระหว่างกลุ่ม	3	4.35	1.45	3.60*	0.013
	ภายในกลุ่ม	298	243.12	0.40		
	รวม	301	247.46			
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	3	7.53	2.51	7.72*	0.000
	ภายในกลุ่ม	298	196.49	0.33		
	รวม	301	204.02			
3. ด้านการให้บริการผู้เรียน	ระหว่างกลุ่ม	3	10.10	3.37	8.20*	0.000
	ภายในกลุ่ม	298	247.80	0.41		
	รวม	301	257.90			
4. ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน	ระหว่างกลุ่ม	3	8.33	2.78	7.30*	0.000
	ภายในกลุ่ม	298	229.67	0.38		
	รวม	301	238.00			

ตารางที่ 15 (ต่อ)

สภาพแวดล้อมในการทำงาน	แหล่งความแปรปรวน	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
5. ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน	ระหว่างกลุ่ม	3	7.47	2.49	6.61*	0.000
	ภายในกลุ่ม	298	227.52	0.38		
	รวม	301	234.99			
6. ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน	ระหว่างกลุ่ม	3	3.45	1.15	3.19*	0.000
	ภายในกลุ่ม	298	218.19	0.36		
	รวม	301	221.65			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3	4.65	1.55	5.15*	0.002
	ภายในกลุ่ม	294	180.92	0.30		
	รวม	297	185.58			

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 15 พบว่า ความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 จำแนกตามระดับชั้นที่สอนโดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่ามีความแตกต่างกันอย่างน้อย 1 กลุ่ม ผู้วิจัยจึงทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยใช้วิธีของเซฟเฟ (Scheffe' test) ปรากฏดังตารางที่ 16 - 20

ตารางที่ 16 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ ความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อม
ในการทำงานของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี
เขต 1 โดยรวม

ระดับชั้นที่สอน	$\bar{X}$	ปฐมวัย	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษาตอนต้น
		3.85	4.07	3.93
ปฐมวัย	3.85	-	0.23*	0.08
ประถมศึกษา	4.07		-	0.14
มัธยมศึกษาตอนต้น	3.93			-

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 16 พบว่า ความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครู
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยรวมจำแนกตามระดับชั้น
ที่สอนของครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 คู่ ได้แก่ ครูที่สอน
ในระดับปฐมวัยกับครูที่สอนในระดับประถมศึกษา โดยครูที่สอนในระดับประถมศึกษา
มีความพึงพอใจมากกว่าครูที่สอนในระดับปฐมวัย ส่วนรายคู่อื่นต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ
ทางสถิติ

ตารางที่ 17 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ ความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อม
ในการทำงานของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี
เขต 1 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ระดับชั้นที่สอน	$\bar{X}$	ปฐมวัย	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษาตอนต้น
		3.90	4.19	4.00
ปฐมวัย	3.90	-	0.29*	0.10
ประถมศึกษา	4.19		-	0.19*
มัธยมศึกษาตอนต้น	4.00			-

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 17 พบว่า ความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ ครูที่สอนในระดับปฐมวัยกับครูที่สอนในระดับประถมศึกษา และครูที่สอนในระดับประถมศึกษา กับครูที่สอนในระดับมัธยมศึกษา โดยครูที่สอนในระดับประถมศึกษามีความพึงพอใจมากกว่าครูที่สอนในระดับปฐมวัย และครูที่สอนในระดับมัศึกษามีความพึงพอใจมากกว่าครูที่สอนในระดับประถมศึกษา ส่วนรายคู่อื่นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 18 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ ความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการให้บริการผู้เรียน

ระดับชั้นที่สอน	$\bar{X}$	ปฐมวัย	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษาตอนต้น
		3.53	3.89	3.75
ปฐมวัย	3.53	-	0.36*	0.22*
ประถมศึกษา	3.89		-	0.15
มัธยมศึกษาตอนต้น	3.75			-

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 18 พบว่า ความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการให้บริการผู้เรียน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ ครูที่สอนในระดับปฐมวัยกับครูที่สอนในระดับประถมศึกษา และครูที่สอนในระดับปฐมวัยกับครูที่สอนในระดับมัธยมศึกษา โดยครูที่สอนในระดับประถมศึกษามีความพึงพอใจมากกว่าครูที่สอนในระดับปฐมวัย และครูที่สอนในระดับมัศึกษามีความพึงพอใจมากกว่าครูที่สอนในระดับปฐมวัย ส่วนรายคู่อื่นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 19 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ ความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงาน
ของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1
ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน

ระดับชั้นที่สอน	$\bar{X}$	ปฐมวัย	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษาตอนต้น
		3.81	4.07	3.83
ปฐมวัย	3.81	-	0.26*	0.02
ประถมศึกษา	4.07		-	0.23*
มัธยมศึกษาตอนต้น	3.83			-

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 19 พบว่า ความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครู
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการจัดการศึกษา
เพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
จำนวน 2 คู่ ได้แก่ ครูที่สอนในระดับปฐมวัยกับครูที่สอนในระดับประถมศึกษา และครูที่สอน
ในระดับประถมศึกษากับครูที่สอนในระดับมัธยมศึกษา โดยครูที่สอนในระดับประถมศึกษา
มีความพึงพอใจมากกว่าครูที่สอนในระดับปฐมวัย และครูที่สอนในระดับมัธยมศึกษา
มีความพึงพอใจมากกว่าครูที่สอนในระดับประถมศึกษา ส่วนรายคู่อื่นต่างกันอย่าง
ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 20 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ ความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงาน
ของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1
ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน

ระดับชั้นที่สอน	$\bar{X}$	ปฐมวัย	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษาตอนต้น
		3.83	4.14	4.05
ปฐมวัย	3.83	-	0.31*	0.22*
ประถมศึกษา	4.14		-	0.09
มัธยมศึกษาตอนต้น	4.05			-

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 20 พบว่า ความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครู
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน
พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ ครูที่สอน
ในระดับปฐมวัยกับครูที่สอนในระดับประถมศึกษา และครูที่สอนในระดับปฐมวัยกับครูที่สอน
ในระดับมัธยมศึกษา โดยครูที่สอนในระดับประถมศึกษามีความพึงพอใจมากกว่าครูที่สอน
ในระดับปฐมวัย และครูที่สอนในระดับมัศึกษามีความพึงพอใจมากกว่าครูที่สอน
ในระดับปฐมวัย ส่วนรายคู่อื่นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาและเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามเพศ ประสบการณ์สอน และระดับชั้นที่สอน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ทำการสอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified sampling) โดยใช้เกณฑ์กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970, pp. 607 - 610) ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาทั้งสิ้น 302 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบค่าที (t -test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างเปรียบเทียบค่าแตกต่างรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method) แล้วทำการแปลผลและนำเสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

สรุปผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ สรุปผลได้ดังต่อไปนี้

1. ความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้านสรุปผลได้ดังนี้

1.1 ด้านอาคารสถานที่อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านแล้วเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ โรงเรียนมีการทำความสะอาดบริเวณต่าง ๆ ภายในอยู่เสมอ อาคารเรียนและอาคารประกอบมีความมั่นคง แข็งแรง ปลอดภัย และห้องเรียนมีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย

1.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านแล้วเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ มีการจัดหลักสูตรให้เหมาะสมกับสถานศึกษา

และผู้เรียน จัดอบรมพัฒนาครูอย่างสม่ำเสมอ จัดการเรียนรู้โดยมีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีและสื่อที่สอดคล้องกับชุมชนธรรมชาติในท้องถิ่น

1.3 ด้านการให้บริการผู้เรียนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านแล้วเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ความปลอดภัยของอาคารเรียนภายในโรงเรียน ความสะดวกของจุดบริการน้ำดื่มที่โรงเรียนจัดไว้บริการ การได้รับบริการจากงานแนะแนว ด้านการศึกษาต่อ หรือทุนการศึกษา

1.4 ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านแล้วเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้เรียนรักและเห็นคุณค่าในสิ่งที่เรียนรู้ มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่อการเรียน ผู้เรียนสามารถนำความรู้ความเข้าใจจากรายวิชาไปปฏิบัติจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนสามารถบูรณาการความรู้ และทักษะตามเนื้อหาวิชา เข้าสู่การดำรงชีวิตจริงได้

1.5 ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านแล้วเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น ผู้เรียนได้รับประโยชน์และประสบการณ์จากการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ โรงเรียนสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการจัดการกิจกรรมต่าง ๆ กับผู้เรียน

1.6 ด้านสังคมกลุ่มเพื่อนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านแล้วเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ความรู้สึกผูกพันของครูต่อโรงเรียน ความภูมิใจของครูต่อโรงเรียน สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ร่วมกับกลุ่มเพื่อนได้

2. เปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 จำแนกตามเพศของครู พบว่า โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. เปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์สอนของครู พบว่า โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. เปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 จำแนกตามระดับชั้นที่สอนของครู พบว่า โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และโดยรวมพบว่า ผู้สอนในระดับปฐมวัยมีความพึงพอใจน้อยกว่าผู้สอนในระดับประถมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกกล่าวถึงประเด็นที่สำคัญที่ค้นพบจากการศึกษาตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย กรอบแนวคิด และสมมติฐานของการวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหารในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ได้ปฏิบัติหน้าที่ในการบริหารงานในการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครูหรือองค์ประกอบอื่น ๆ ภายในโรงเรียนที่จะเป็นการส่งเสริมให้ครูได้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในทุก ๆ ด้าน ได้แก่ สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่สวยงาม ร่มรื่นเป็นระเบียบและมีบรรยากาศ มีความปลอดภัย มีวัสดุอุปกรณ์เสริมในการจัดการเรียนการสอน เสริมสร้างการเรียนรู้ที่หลากหลาย และไม่มีมลภาวะ ซึ่งทำให้ครูผู้สอนเกิดความประทับใจเป็นตัวกระตุ้นให้มีความสนใจและเกิดแรงจูงใจในการสอน เปลี่ยนเจตคติไปในทางที่ดี มีความพึงพอใจในการสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจพร ธัญญาวุฒิ (2556) ได้ศึกษา ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารสภาพแวดล้อมของโรงเรียนพนมสารคาม “พนมอดุลวิทยา” จังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารสภาพแวดล้อมของโรงเรียนพนมสารคาม “พนมอดุลวิทยา” จังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับแนวคิดของ อรุณชัย กัญญาภา (2548, หน้า 21) กล่าวว่า แนวคิด หลักความสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมในองค์กรโรงเรียนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่จะต้องเสริมสร้างผู้เรียนให้ได้รับโอกาสอันพึงที่ควรจะได้รับในการพัฒนาศักยภาพตามวัย การพัฒนาองค์กรหรือโรงเรียน สิ่งหนึ่งที่มีกล่าวถึง และให้ความสำคัญอย่างมาก คือ การจัดสภาพแวดล้อมในทุกๆ ด้าน ด้านที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน สภาพแวดล้อมที่ดี หมายถึง ส่วนประกอบสำคัญส่วนหนึ่งที่จะส่งผลให้ผู้เรียนมีพัฒนาการ มีความปลอดภัย มีแรงจูงใจ และเกิดความสุข ความเต็มใจในการแสวงหาความรู้ ตรงกันข้ามโรงเรียนที่ขาดการเอาใจใส่ในด้านสภาพแวดล้อมหรือไม่เห็นความสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมจะทำให้บุคลากรทั้งในและนอกสถานศึกษาขาดปฏิสัมพันธ์ที่ดี มีบรรยากาศที่น่าเบื่อ ขาดความอบอุ่นและบรรยากาศที่เป็นมิตร และขาดศรัทธาต่อโรงเรียน ทำให้ส่วนประกอบของคำว่า องค์กรแห่งการเรียนรู้ขาดความสมบูรณ์ตามมาในที่สุด

จากผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลเป็นรายด้าน ได้ดังนี้

1.1 ด้านอาคารสถานที่โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแล้วเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ โรงเรียนมีการทำความสะอาดบริเวณต่าง ๆ

ภายในอยู่เสมอ อาคารเรียนและอาคารประกอบมีความมั่นคง แข็งแรง ปลอดภัย และห้องเรียน มีความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย ทั้งนี้อันเนื่องมาจากอาคารสถานที่ที่ดีเกิดจากการดำเนินงาน จัดสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ในโรงเรียนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมาย ที่วางไว้ ซึ่งจะต้องครอบคลุมทั้งด้านการจัดหา การดูแลรักษาความปลอดภัย และวางแผนการใช้ ประโยชน์ให้เกิดคุณค่าสูงสุดและจัดสภาพแวดล้อมสถานศึกษาให้ร่มรื่น สะอาด สวยงาม น่าดู น่าเรียน และปลอดภัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรรัตน์ แสงน้อยอ่อน (2554) ได้ศึกษา ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารงาน โรงเรียนวิทยาปัญญา สังกัดสำนักบริหารงาน คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อ การบริหารงาน โรงเรียนวิทยาปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษา เอกชน กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับแนวคิดของ ราตรี ลกะวงศ์ (2549, หน้า 16 - 17) ได้กล่าวถึง สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ คือ การสร้าง อาคารสถานที่ตลอดจนห้องเรียนให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย น่าดู อยู่ในตำแหน่งหรือบริเวณ ที่เหมาะสมและเอื้อประโยชน์ต่อการใช้สอย โดยการจัดขึ้นอยู่กับสภาพความเป็นไปได้ และ เหมาะสมของห้องเรียน วัสดุที่ใช้และความสามารถในการจัดของผู้สอนและผู้เรียนรวมทั้งการจัด สภาพนอกห้องเรียน เช่น สนามกีฬา สภาพอาคารเรียน อาคารประกอบ สวนหย่อม สนามเด็กเล่น สถานที่พักผ่อน ควรจัดให้เป็นระเบียบ สะอาด มีการปลูกไม้ดอกไม้ประดับเพื่อเพิ่มความร่มรื่น สวยงาม จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการร่วมมือร่วมใจกันของสมาชิกในโรงเรียน ทั้งด้านความคิด และแรงงานในการตกแต่งและดูแลรักษา

1.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านแล้วเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ มีการจัดหลักสูตร ให้เหมาะสมกับสถานศึกษาและผู้เรียน จัดอบรมพัฒนาครูอย่างสม่ำเสมอ จัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีและสื่อที่สอดคล้องกับชุมชนธรรมชาติในท้องถิ่น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนต่าง ๆ รวมทั้งสภาพการเรียน ที่เอื้ออำนวยต่อการสอนของครู เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษา ดังเช่น บรรยากาศ ในการเรียนการสอน คุณลักษณะของครูผู้สอนที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับครูผู้สอน เนื้อหาสาระในหลักสูตร การวัดประเมินผลและจัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอน ตลอดจนสร้าง บรรยากาศทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิษานันท์ ชูดวงแก้ว (2550) ได้ศึกษา สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนพนมสารคาม “พนมอดุลวิทยา” เขต 2 ตามความคิดเห็นของนักเรียน ทั้งโดยรวมและรายด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับแนวคิดของ อรุณชัย กัณททา (2548, หน้า 28) กล่าวถึง ความสำคัญของการจัด

สภาพแวดล้อมด้านการจัดการเรียนการสอนที่ดีนั้น เป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาผู้เรียน ให้เกิดแรงจูงใจในด้านการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมในโรงเรียนมีความหมายรวมถึงบรรยากาศ และบรรยากาศโดยส่วนใหญ่ในระดับโรงเรียนประถมศึกษาชั้นนั้น ถูกสร้างด้วยกระบวนการบริหาร ที่จะเป็นกุญแจสำคัญที่จะไขไปสู่ความปรารถนาของสังคม การสร้าง การวางแผน การขับเคลื่อน บุคลากรให้ไปในทิศทางที่สังคมเรียนรู้เป็นภาระที่ผู้บริหารต้องดำเนินการ ครูเป็นทั้ง สภาพแวดล้อมและเป็นผู้สร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งผลโดยตรงให้นักเรียนโดยใกล้ชิด การนำพาบรรยากาศที่ดี มีความอบอุ่น รอยยิ้มที่สดชื่น จริใจมีเมตตา สรรหาและสร้างสิ่งที สร้างสรรค์ให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์ นับได้ว่าเป็นบุคคลที่สร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีให้นักเรียน ได้เกิดการพัฒนาด้านต่าง ๆ การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดสภาพ ดังกล่าว ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตรงตามจุดประสงค์ ส่งเสริมความสามารถ แต่ละบุคคลให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอนแล้วดำเนินกิจกรรมด้วยความเป็น กันเอง ส่งเสริมการเรียนเป็นกลุ่มมาช่วยกันคิด ช่วยกันทำระหว่างผู้สอนและผู้เรียน

1.3 ด้านการให้บริการผู้เรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา รายด้านแล้วเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ความปลอดภัยของอาคารเรียนภายใน โรงเรียน ความสะดวกของจุดบริการน้ำดื่มที่โรงเรียนจัดไว้บริการ การได้รับบริการจาก งานแนะแนว ด้านการศึกษาต่อหรือทุนการศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากทางโรงเรียนได้มีการเตรียมการให้บริการแก่นักเรียนโดยโรงเรียนเป็นผู้บริการต่าง ๆ การจัดบริการธนาคารโรงเรียน ฝึกให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมกับครูในการทำงานร่วมกับธนาคาร โรงเรียนและผู้เรียนที่เป็นลูกค้านาคาร ได้รับดอกเบี้ยเงินฝาก การให้ความรู้เกี่ยวกับสุขอนามัย การป้องกันโรค การรักษาพยาบาล ความปลอดภัย การจัดบริการร้านค้าในโรงเรียน และทุนการศึกษา เพื่ออำนวยความสะดวกสบาย ความปลอดภัย ให้ความรู้ด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากห้องเรียนแก่นักเรียนเพื่อให้นักเรียน มีความพร้อมสำหรับการเรียน ตลอดจนการให้บริการนั้นเหมาะสม และตรงกับความต้องการ ของผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิกุล งอธีราช (2553) ได้ศึกษา ความพึงพอใจของ ผู้ปกครองนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลอากาศอำนวย (ชุมชนอุปถัมภ์) อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร จากผลการวิจัย พบว่าความพึงพอใจของ ผู้ปกครองนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลอากาศอำนวย (ชุมชนอุปถัมภ์) อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร มีความพึงพอใจทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับแนวคิดของ ชูตินาถ อินทร์พวง (2549, หน้า 25 - 27) กล่าวว่า การจัดบริการต่าง ๆ ให้แก่นักเรียนเพื่อให้นักเรียนได้รับความสะดวก ปลอดภัย โรงเรียนจึงจัดบริการต่าง ๆ ให้ เช่น การบริการอาหารกลางวัน การจัดบริการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย การจัดบริการให้ความปลอดภัยแก่

นักเรียน การจัดห้องดนตรีสากล การจัดสหกรณ์ร้านค้าของโรงเรียน จัดบริการห้องสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต

1.4 ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านแล้วเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้เรียนรักและเห็นคุณค่าในสิ่งที่เรียนรู้ มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่อการเรียน ผู้เรียนสามารถนำความรู้ความเข้าใจจากรายวิชาไปปฏิบัติจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนสามารถบูรณาการความรู้และทักษะตามเนื้อหาวิชาเข้าสู่การดำรงชีวิตจริงได้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนได้จัดกระบวนการเรียนเพื่อสนองความต้องการของผู้เรียน มุ่งจัดการเรียนการสอนที่เป็นธรรมชาติจากแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน เช่น แหล่งเรียนรู้ประเพณีวิ่งควาย งานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน การจัดให้นักเรียนได้มีกิจกรรมพิเศษในเวลาวาง เพื่อฝึกให้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ให้เป็นผู้มีวินัย และรู้จักปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตย เสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ในการปลูกฝังสิ่งต่าง ๆ ให้เกิดกับผู้เรียน มุ่งจัดการเรียนการสอนที่เป็นธรรมชาติให้ผู้เรียนรู้จักคิดค้นคว้า วิเคราะห์เป็น แก้ปัญหาได้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม ครูผู้สอนสร้างบรรยากาศทางการเรียนรู้ที่น่าสนใจให้ผู้เรียนรักที่จะเรียนรู้ตลอดชีพ ผู้เรียนได้ใช้ปัญญาหาทางแก้ไขปัญหาลับคล้ำ ค้นคว้า พยายามหาคำตอบท้าทายให้อยากู้และเกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลินไปพร้อมกัน เพื่อมุ่งสู่การศึกษาขั้นต่อไปหรือดำเนินชีวิตในวันข้างหน้า สอดคล้องกับงานวิจัยของ อาคม รุนสีงาม (2550) ได้ศึกษา สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนคลองน้ำใสวิทยาคาร ทั้งโดยรวมและรายด้านส่วนใหญ่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กล่าวถึง กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนว่าเป็นกิจกรรมที่ได้จัดให้ผู้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม การเข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขกับกิจกรรมที่เลือกด้วยตนเองตามความสนใจอย่างแท้จริง การพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้านทั้งร่างกายสติปัญญา อารมณ์ และสังคม โดยอาจจัดเป็นแนวทางหนึ่งที่จะสนองนโยบายในการสร้างเยาวชนของชาติให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย และมีคุณภาพ เพื่อพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม

1.5 ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านแล้วเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น ผู้เรียนได้รับประโยชน์และประสบการณ์จากการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ โรงเรียนสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการจัดการกิจกรรมต่าง ๆ กับผู้เรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้

เกื้อกูลส่งเสริมการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ เช่น การบูรณาการ โครงการ องค์ความรู้จากกลุ่มสาระการเรียนรู้ จัดกิจกรรมตามความสนใจ ความถนัดตามธรรมชาติ และความสามารถ ความต้องการของผู้เรียนและชุมชน เช่น ชมรมต่างวิชาการ จัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกในการทำประโยชน์ต่อสังคม เช่น กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด การจัดกิจกรรมประเภทบริการด้านต่าง ๆ ฝึกการทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมทรง สรรพสาร (2548) ได้ศึกษา การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนบ้านคูเต๋อ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนบ้านคูเต๋อ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับแนวของ อาคม รุ่งสิงาม (2550) กล่าวว่า กิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน เสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญาและการสร้างสัมพันธภาพที่ดี ซึ่งครูผู้สอนทุกคนต้องทำงานหน้าที่แนะแนวให้คำปรึกษาด้านชีวิต การศึกษาต่อและการพัฒนาตนเองสู่โลกอาชีพและการมีงานทำ กิจกรรมนักเรียนเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเองอย่างครบวงจรตั้งแต่ศึกษาวิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินและการปรับปรุงการทำงาน โดยเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เช่น ลูกเสือ ยุวกาชาด และผู้นำเพื่อประโยชน์

1.6 ด้านสังคมกลุ่มเพื่อนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านแล้วเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ความรู้สึกผูกพันของครูต่อโรงเรียน ความภูมิใจของครูต่อโรงเรียน สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ร่วมกับกลุ่มเพื่อนได้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากทางโรงเรียนปลูกฝังเรื่องความสามัคคี รักใคร่ปรองดอง การอยู่ร่วมกันกับกลุ่มเพื่อนและช่วยกันแก้ปัญหาต่าง ๆ ร่วมกันอย่างเต็มใจ การสร้างความภาคภูมิใจในโรงเรียนของตนเอง หล่อหลอมให้ผู้เรียนเป็นคนที่สมบูรณ์ในทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิษานันท์ ชูดวงแก้ว (2550) ได้ศึกษา สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนพนมสารคาม “พนมอดุลวิทยา” เขต 2 ตามความคิดเห็นของนักเรียนด้านพฤติกรรมเพื่อนร่วมชั้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับแนวคิดของ สุวพร ตั้งสมวรพงษ์ (2545) กล่าวว่า องค์ประกอบด้านการจัดสภาพแวดล้อมของสถาบันที่เป็นปัจจัยในการพัฒนานักศึกษาด้านสังคมกลุ่มเพื่อนไว้ว่า กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่และพัฒนาการทางสังคมการเลือกคบเพื่อน เทคนิคการปรับตัวความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นพี่-รุ่นน้อง การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาและความหลากหลายทางวัฒนธรรมเพราะนักศึกษาในวัยนี้เป็นวัยที่ต้องการสังคม ต้องการมีเพื่อน และต้องการความสัมพันธ์กับเพื่อนมากกว่าครอบครัว ดังนั้นด้านสังคมจะมีบทบาทต่อทัศนคติ สติปัญญา

2. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามเพศของครู โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ทุกคนไม่ว่าจะเป็นเพศชายหรือเพศหญิง เข้าใจและทราบเป้าหมายของโรงเรียนที่มุ่งส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาครูอาจารย์ทั้งด้านความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม ตามมาตรฐานวิชาชีพครู ยกมาตรฐานการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน โดยคำนึงถึงผลผลิต คือ นักเรียนเป็นสำคัญและส่งเสริมการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด โดยเน้นการพัฒนาโรงเรียน ครู ให้สามารถพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระบวนการเรียนรู้ สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ซึ่งโรงเรียนได้ดำเนินการจัดทำและปฏิบัติได้ตามเป้าหมายเป็นส่วนใหญ่ เช่น สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ อาคารเรียน ห้องเรียน รวมทั้งสื่อ วัสดุ อุปกรณ์การสอนต่าง ๆ สภาพอาคารสถานที่ที่มีความสะอาดสวยงาม เป็นระเบียบเรียบร้อย ถูกสุขลักษณะ มีความสะดวกสบาย มีการจัดตกแต่งให้สดชื่นด้วยสวนหย่อม รมไม้ โต๊ะ เก้าอี้สำหรับพักผ่อนหย่อนใจ มีโรงอาหาร สนามกีฬาที่สามารถรองรับการบริการของนักเรียนได้อย่างเพียงพอ ด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 มีกระบวนการจัดการเรียนการสอนและการสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้ความรู้และมีความสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ประกอบกับการจัดหลักสูตร พฤติกรรมการสอนของผู้สอน การนำสื่อการเรียนการสอนมาใช้ อย่างถูกต้องและเหมาะสม รวมถึงสัมพันธภาพระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนต้องปรับเปลี่ยน กระบวนการเรียนการสอนจากการเรียนรู้แบบเดิมมาเป็นการเรียนรู้ด้วยการกระทำจนเกิดทักษะ และประสบการณ์ที่สามารถนำไปใช้ได้อย่างยั่งยืน ส่วนสภาพแวดล้อมด้านการให้บริการผู้เรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ได้จัดให้ผู้เรียนได้จัดให้ ผู้เรียนได้รับความสะดวก ปลอดภัย และความสบาย ได้อย่างเท่าเทียมกัน เช่น บริการแนะแนว บริการสุขภาพ บริการด้านสวัสดิการ บริการห้องสมุด บริการด้านประชาสัมพันธ์ บริการด้านการจัดหางาน และบริการด้านอาชีพ ซึ่งจากเหตุผลดังกล่าวทำให้ครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ทั้งเพศชายและเพศหญิงต่างก็มีความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนของโรงเรียนไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของธนพันธ์ แก้วประทีป (2547, หน้า 57) ได้ศึกษา สภาพแวดล้อมทางการเรียน

โรงเรียนทัพพระยาพิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 ถึงอำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว พบว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียน โรงเรียนทัพพระยาพิทยา ตามความคิดเห็นของผู้เรียนเพศชายและเพศหญิง ทั้งโดยรวมและรายด้านเกือบทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ไพฑูรย์ กาญจนะประยูร (2548) ได้ศึกษา สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนเกาะโพธิ์ด้วยงามวิทยา จังหวัดชลบุรี พบว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนเกาะโพธิ์ด้วยงามวิทยา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พิทักษ์ สมาน (2547) ได้ศึกษา สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎ์ 2 จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า นักเรียนและนักเรียนหญิง มีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียน โดยรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สมศักดิ์ ค้วงเจริญ (2548, หน้า 64) ได้ศึกษา สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนโพธิ์สัมพันธ์พิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลบุรี เขต 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนโพธิ์สัมพันธ์พิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลบุรี เขต 3 จำแนกตามเพศของนักเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลบุรี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์สอน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่ง ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลบุรี เขต 1 ได้ถูกปลูกฝังทั้งในด้านคุณธรรม จริยธรรม การประพฤติปฏิบัติตนในโรงเรียน การดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างพี่กับน้อง เพื่อนกับเพื่อน ตลอดจนการปลูกฝังให้ทุกคนมีความรักต่อโรงเรียน รักท้องถิ่น ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมจัดการสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้น่าอยู่ มีบรรยากาศทางการเรียนที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ร่วมกันเป็นระเบียบเรียบร้อย ซึ่งเป็นไปตามนโยบายของโรงเรียน คือ มุ่งจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เร่งรัดรณรงค์ให้นักเรียนได้เข้ามาศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษามากขึ้น โดยเฉพาะนักเรียนในเขตพื้นที่บริการ นักเรียนมีฐานะยากจน และนักเรียนที่ขาดโอกาสทางการศึกษา พร้อมทั้งปรับปรุงพัฒนายกระดับมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนให้สูงขึ้นและเป็นที่ยอมรับของชุมชนและท้องถิ่น ด้วยการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน เร่งพัฒนาการเรียนการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นสำคัญ โดยเน้นปฏิบัติและสร้างผลงาน การมีส่วนร่วม กระบวนการกลุ่ม บรรยากาศการเรียนที่มีความสุข การเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยรูปแบบวิธีการ เนื้อหา สื่อและเทคโนโลยีที่หลากหลาย การปฏิบัติจากโรงเรียนมีความเท่าเทียมกันทำให้นักเรียนเกิดการรับรู้ มีความประทับใจต่อลักษณะสภาพแวดล้อมต่าง ๆ

ของโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นทั้งด้านบริหาร บรรยากาศการเรียนการสอน อาคารสถานที่ และการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับผู้ได้บังคับบัญชา ครูผู้สอนกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน และบุคลากรในกลุ่มอื่น ๆ ซึ่งมีอิทธิพลและผลกระทบต่อการเรียนรู้การสอนทั้งโดยตรงและทางอ้อม ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ที่มีประสบการณ์สอนต่างกัน มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนของโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ

สุวาวีโรจน์ จันลา (2547, หน้า 55) ได้ศึกษา สภาพการจัดสิ่งแวดล้อมโรงเรียน ประถมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า โรงเรียนที่จัดการศึกษา 2 ระดับ กับโรงเรียนที่จัดการศึกษา 3 ระดับ มีสภาพการจัดสิ่งแวดล้อมโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พิทักษ์ สมาน (2547) ได้ศึกษา สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎ์ 2 จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า นักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียน โดยรวมทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ไพฑูรย์ กาญจนะประยูร (2548, หน้า 54) ได้ศึกษา สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนเกาะโพธิ์ด้วยงามวิทยา จังหวัดชลบุรี พบว่า ระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อุทัยวรรณ อิศริยะวณิช (2548, หน้า 42) ได้ศึกษา สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนศิริเวสตรูปถัมภ์ จังหวัดตราด พบว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนศิริเวสตรูปถัมภ์ จังหวัดตราด ตามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อม ในการทำงานของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามระดับชั้นที่สอน โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูที่มีระดับชั้นที่สอนแตกต่างกัน มีความคาดหวังที่จะให้โรงเรียน ช่วยพัฒนาส่งเสริมครูในด้านต่าง ๆ คาดหวังให้โรงเรียนจัดกิจกรรมและบริการ การจัดสิ่งแวดล้อม และบรรยากาศในโรงเรียนให้ได้รับความรู้ ประสบการณ์อย่างเต็มที่และสามารถนำไปใช้ ในชีวิตการทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญกล้า ปลื้มอารมณ์ (2551, หน้า 58) ได้ศึกษา สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านวังวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามระดับชั้นเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณฐมนต์ ปัญญาวิณิน (2553,

หน้า 66) ได้ศึกษา สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านไร่จันดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านไร่จันดี จำแนกตามระดับชั้น โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยูวัลดี จำปาไชย (2555, หน้า 74) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านคลองยายเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามระดับชั้น ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลจากการศึกษาความพึงพอใจของครูต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลบุรี เขต 1 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ โรงเรียนควรจัดสถานที่ออกกำลังกาย การเล่นกีฬา ให้มีความเป็นระเบียบ
2. สภาพแวดล้อมด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โรงเรียนควรจัดสรรครูให้ครบตามกลุ่มสาระและเพียงพอต่อจำนวนนักเรียน
3. สภาพแวดล้อมด้านการให้บริการผู้เรียน โรงเรียนควรปรับปรุงเรื่องความสะอาดและถูกสุขลักษณะของโรงอาหารและห้องน้ำ ห้องส้วม
4. สภาพแวดล้อมด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน โรงเรียนควรส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าคิด กล้าแสดงออกอย่างเปิดเผยตามวิถีวัฒนธรรมไทยที่งดงาม
5. สภาพแวดล้อมด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน โรงเรียนควรจัดเวลาให้มีความเหมาะสมของช่วงเวลาที่จัดกิจกรรม
6. สภาพแวดล้อมด้านสังคมกลุ่มเพื่อน โรงเรียนควรสร้างความร่วมมือร่วมใจของครูในการรักษาชื่อเสียงและภาพพจน์ของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาแนวทางในการพัฒนาความพึงพอใจของครูด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลบุรี เขต 1
2. ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของครู โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลบุรี เขต 1

บรรณานุกรม

- เลิศศักดิ์ คำปลิว. (2551). การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- เอกรินทร์ สีมหาศาล. (2545). กระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาแนวคิดสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: บั๊กพอซท์.
- ไพฑูริย์ กาญจนะประยูร. (2548). การศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนเกาะโพธิ์อภัยงามวิทยา จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กมลธรรม์ บุญกว้าง. (2550). การจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- คำจันทร์ อัครรัตน์. (2542). บทบาทของผู้บริหารในการจัดสิ่งแวดล้อมที่สนับสนุนต่อการปฏิบัติงานของครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 9. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จิรายุ คุณสืบพงศ์พันธ์. (2554). ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดสภาพแวดล้อม ในโรงเรียนพงศ์สิริวิทยา จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จุฑารัตน์ ทองทิพย์. (2549). การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษา ในโรงเรียนเตรียมทหาร. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชุตินาถ อินทร์พวง. (2549). การศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณัฐมนต์ ปัญจวิณิน. (2553). สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านไร่จันดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- พรรณสินี วรหาคำ. (2554). การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของ
โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร.
ปริญญาโทศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธนุ มณีทิพย์. (2542). การจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาของครูผู้สอนในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธารนา รัตนะ. (2552). ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อม
ในโรงเรียนอนุบาลเซนต์จอห์น. วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น.
- นัฐญาพร คุชฎี. (2545). การศึกษาสภาพการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว. ปริญญาโทศึกษามหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นันทวัน มุสิกบุตร. (2553). ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียน
ของโรงเรียนสว่างบริบูรณ์วิทยา จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บรรหาร เทียมเมฆ. (2546). ศึกษาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา.
ปริญญาโทศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญกล้า ปลื้มอารมณ์. (2551). สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านวังวน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปฎิคม พงษ์ประเสริฐ. (2550). การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียน
เทศบาลสังกัดเทศบาลเมืองนครนายก. ปริญญาโทศึกษามหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประยูทธ ไทยธานี. (2550). บทที่ 9 สภาพที่เอื้อต่อการเรียนรู้. เข้าถึงได้จาก
<http://www.drprayut.com>

- ผ่องศรี นิภาเกษม. (2540). การประเมินการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาอำเภอเกาะ จังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พงศ์เทพ จิระโร. (2559). หลักการวิจัยทางการศึกษา. ชลบุรี: บัณฑิตเอกสาร.
- พรพจน์ พจน์พัฒนาพล. (2548). การจัดสภาพสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนวัดเทพนิมิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามะเข็ญตรา เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พันธณี วิหคโต. (2537). สภาพการเรียนการสอนกลุ่มทักษะภาษาไทย (ภาษาไทยและคณิตศาสตร์) ของครูดีเด่นระดับจังหวัดในโรงเรียนประถมศึกษา. วารสารการวิจัยทางการศึกษา, 24(4), 43 - 45.
- พิทักษ์ สมาน. (2547). การศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ 2 จังหวัดมะเข็ญตรา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พลศักดิ์ เผ่าภูรี. (2551). การจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลในจังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ยุวัลดี จำปาไชย. (2555). สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านคลองยายเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ราตรี ฤกษ์วงศ์. (2549). การศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิชาญ สุวรรณวงษ์. (2549). การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ 2 ตามการรับรู้ของครู. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- สมศักดิ์ ดีวงเจริญ. (2548). *การศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนโพธิสัมพันธ์พิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3*. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมาน ปรีชา. (2548). *การพัฒนาการปฏิบัติงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้โรงเรียนเมยวดีพิทยาคม อำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1. (2559). *ข้อมูลสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1*. เข้าถึงได้จาก <http://www.chon1go.th>
- สุนันท์ สุขสวัสดิ์. (2552). *สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลในทัศนะของนักศึกษาแพทย์*. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุพล อนามย์. (2549). *การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาพรบุรี เขต 1*. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุวาวโรจน์ จันลา. (2547). *สภาพการจัดสิ่งแวดล้อมโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1*. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อนุพูล เทศารินทร์. (2550). *การพัฒนาสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนเซกา อำเภอเซกา จังหวัดหนองคาย*. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อรรณพ คุณพันธ์. (2521). *การสร้างแบบสำรวจจำแนกสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทย*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิจัยการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- อรุณชัย กัณทกา. (2548). *การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน*
โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอชะอำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,
สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- อากม รุนสิงาม. (2550). *รายงานการวิจัยเรื่องศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน*
โรงเรียนคลองน้ำใสวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2.
วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์,
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อุทัยวรรณ อิศริยะวณิช. (2548). *การศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน*
โรงเรียนศรีเวสร์ตานุบาลณ์ จังหวัดตราด. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Aday, L. A., & Andersen, R. (1975). *Development of induces of access to medical care.*
Michigan Ann Arbor: Health Administration Press.
- Allen, D., & Fraser, B. J. (2002). *The science learning environment on achievemrnt.*
Retrived from <http://www.Enicfacility.net/servlet/com>
- Alonso, T. (2006). August. Learning and instruction. *Journal of Education Administration,*
16(4), 295 - 309.
- Astin, A. W. (1968). *The college environment.* New York: American Council on Education.
- Astin, A. W. (1971). *The college environment* (2nded.). New York: American Council
on Education.
- Astin, A. W. (1985). *Achieving education excellence.* San Francisco, CA: Josses - Bess.
- Brain, M. C. (1986). An investigation of the influence of class size upon academic attainment
and satisfaction. *Dissertation Abstracts International,* 32(3), 2066 - A.
- Brook, L. G. (1965). *The hover university.* London: Andre Deutsch.
- Brown, E. (1975). Student - parent evaluation of higher education purpose. *Dissertation*
Abstracts International, 35(1), 140 – A.
- Bursheim, J. M. G. (1993). *The relationship between cooperative learning school environment*
and productive school work cultures (effective school). Minnesota: University of
Minnesota.

- Chin, C. (1994). A study of environmental knowledge, attitude and behavior of secondary student pre and in service teachers in Taiwan. *Dissertation Abstracts International*, 36(11), 2970 - A.
- Cronbach, D. A. (1990). *Essentials of psychological testing* (5th ed.) New York: Harper Collins.
- Currid, M. (1982). A study of planning at the school county level in the state of West Virginia. *Dissertation Abstracts International*, (43), 28 - A.
- Decoster, D. A. (1971, May). Some effects of different classroom conditions upon interpersonal relationships for college freshman. *Dissertation Abstracts International*, 38, 5789 - A.
- Good, C. V. (1973). *Dictionary of education* (3rd ed.). New York: McGraw - Hall Book
- Harold, S. (1964). *A higher education: The council for national Academic Award and British higher education 1964 - 89*. Academic: Great Britain.
- Kijai, J. (1987). School effectiveness characteristics and school incentive reward. *Dissertation Abstracts International*, 48(4), 329 - A.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. M. (1970). Determining sample size for research activities. *Journal of Education and Psychology measurement*, 30(3), 607 - 610.
- Likert, J. V. (1961). *New patterns of management*. New York: McGraw - Hall Book.
- Mcvey, G. F. (1989). *Learning environment in the international encyclopedia of educational teaching*. Oxford: Pergamon Press.
- Person, J. L. (1993). An Examination of the Relationship Between Participative Management and Perceived Institution Effectiveness in North Carolina Community Colleges. *Dissertation Abstracts International*, 53(9), 3071 - A.
- Peterson, J. S. (1966). Some observation on superior student. *Journal of Education Sociology* 35(1), 172.
- Romine, S. (1974). Student and faculty perceptions of an effective university instructional Climates. *The Journal of Education Research*, 68(6), 139 - 143.
- Ruhl, M. L. (1986). The development of a school effectiveness. *Dissertation Abstracts International*, 46(11), 3216 - A.

Scidel, G. B. (1970). A study of educationl activities of the high school in North Carolina.

Dissertation Abstracts International, 28(8), 426 - A.

Secord, P. F., & Backman, C. W. (1964). *Social psychology*. New York: McGraw - Hall Book.

Wallbery, H. J. (1987). *Psychological environment in the international encyclopedia teaching
And teacher education*. Oxford: Pergamon Press.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตรวจความเที่ยงของเครื่องมือในการวิจัย
- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ
- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

(สำเนา)

ที่ ศธ 6218.8/ว. 289

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

3 มีนาคม พ.ศ. 2560

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. คำโครงการวิจัย
2. เครื่องมือในการวิจัย

ด้วย ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้มีความเห็นชอบ
ให้นิสิตรดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยบูรพา ทำงานนิพนธ์ ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย
ดังรายนามต่อไปนี้

นางสาวสุพรรณิ จันท์สำโรง รหัส 58990106

งานนิพนธ์เรื่อง ความพึงพอใจของครูต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครู
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

โดยมี ดร.สถาพร พงษ์พิบูล เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

ภาควิชาการบริหารการศึกษา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ในเรื่องดังกล่าว
เป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือของนิสิต
ในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

สุเมธ งามกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร. 0 - 3810 -2052

โทรสาร 0 - 3874 - 581

(สำเนา)

ที่ ศธ 6218.8/ว. 290

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

6 มีนาคม พ.ศ. 2560

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ

เรียน

ด้วย ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้มีความเห็นชอบ
ให้นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยบูรพา ทำงานนิพนธ์ ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหา
คุณภาพเครื่องมือ ดังรายนามต่อไปนี้

นางสาวสุพรรณิ จันท์สำโรง รหัส 58990106

งานนิพนธ์เรื่อง ความพึงพอใจของครูต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครู
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

โดยมี ดร.สถาพร พงษ์พิบูล เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

ภาควิชาการบริหารการศึกษา มีความประสงค์จะขอความอนุเคราะห์จากท่าน
เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

สุเมธ งามกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร. 0 - 3810 -2052

โทรสาร 0 - 3874 - 581

(สำเนา)

ที่ ศธ 6218.8/ว. 291

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

8 มีนาคม พ.ศ. 2560

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน

ด้วย ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้มีความเห็นชอบ
ให้นิสิตรดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยบูรพา ทำงานนิพนธ์ ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย
ดังรายนามต่อไปนี้

นางสาวสุพรรณิ จันท์สำโรง รหัส 58990106

งานนิพนธ์เรื่อง ความพึงพอใจของครูต่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของครู
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลชลบุรี เขต 1

โดยมี ดร.สถาพร พงษ์พิบูล เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

ภาควิชาการบริหารการศึกษา มีความประสงค์จะขอความอนุเคราะห์จากท่าน
เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

สุเมธ งามกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร. 0 - 3810 -2052

โทรสาร 0 - 3874 - 581

ภาคผนวก ข

- ตรวจสอบความเที่ยงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบ
- ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ

ตารางที่ 21 ตรวจสอบความเที่ยงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของแบบทดสอบจาก
ผู้ทรงคุณวุฒิ

ข้อ	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่			IOC	แปลผล	ข้อ	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่			IOC	แปลผล
	1	2	3				1	2	3		
1	1	1	1	1.00	ใช้ได้	26	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1.00	ใช้ได้	27	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3	1	0	1	0.66	ใช้ได้	28	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	1.00	ใช้ได้	29	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5	1	1	1	1.00	ใช้ได้	30	1	1	1	1.00	ใช้ได้
6	1	1	1	1.00	ใช้ได้	31	1	1	1	1.00	ใช้ได้
7	1	1	1	1.00	ใช้ได้	32	1	1	1	1.00	ใช้ได้
8	1	1	1	1.00	ใช้ได้	33	1	1	1	1.00	ใช้ได้
9	1	1	1	1.00	ใช้ได้	34	1	1	1	1.00	ใช้ได้
10	1	1	1	1.00	ใช้ได้	35	1	1	1	1.00	ใช้ได้
11	1	1	1	1.00	ใช้ได้	36	1	1	1	1.00	ใช้ได้
12	1	1	1	1.00	ใช้ได้	37	1	1	1	1.00	ใช้ได้
13	1	1	1	1.00	ใช้ได้	38	1	1	1	1.00	ใช้ได้
14	1	1	1	1.00	ใช้ได้	39	1	1	1	1.00	ใช้ได้
15	1	1	1	1.00	ใช้ได้	40	1	1	1	1.00	ใช้ได้
16	1	1	1	1.00	ใช้ได้	41	1	1	1	1.00	ใช้ได้
17	1	1	1	1.00	ใช้ได้	42	1	1	1	1.00	ใช้ได้
18	1	1	1	1.00	ใช้ได้	43	1	1	1	1.00	ใช้ได้
19	1	1	1	1.00	ใช้ได้	44	1	1	1	1.00	ใช้ได้
20	1	1	1	1.00	ใช้ได้	45	1	1	1	1.00	ใช้ได้
21	1	1	1	1.00	ใช้ได้	46	1	1	1	1.00	ใช้ได้
22	1	1	1	1.00	ใช้ได้	47	1	1	1	1.00	ใช้ได้
23	1	1	1	1.00	ใช้ได้	48	1	1	1	1.00	ใช้ได้
24	1	1	1	1.00	ใช้ได้	49	1	1	1	1.00	ใช้ได้
25	1	1	1	1.00	ใช้ได้	50	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ตารางที่ 21 (ต่อ)

ข้อ	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่			IOC	แปลผล	ข้อ	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่			IOC	แปลผล
	1	2	3				1	2	3		
51	1	1	1	1.00	ใช้ได้	55	1	1	1	1.00	ใช้ได้
52	1	1	1	1.00	ใช้ได้	56	1	1	1	1.00	ใช้ได้
53	1	1	1	1.00	ใช้ได้	57	1	1	1	1.00	ใช้ได้
54	1	1	1	1.00	ใช้ได้						

ตารางที่ 22 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1.	0.59	21.	0.72	41.	0.47
2.	0.66	22.	0.67	42.	0.49
3.	0.55	23.	0.72	43.	0.59
4.	0.67	24.	0.28	44.	0.62
5.	0.60	25.	0.63	45.	0.55
6.	0.74	26.	0.64	46.	0.47
7.	0.64	27.	0.74	47.	0.54
8.	0.69	28.	0.72	48.	0.77
9.	0.55	29.	0.78	49.	0.72
10.	0.71	30.	0.62	50.	0.43
11.	0.52	31.	0.74	51.	0.27
12.	0.68	32.	0.60	52.	0.38
13.	0.61	33.	0.70	53.	0.59
14.	0.75	34.	0.72	54.	0.39
15.	0.65	35.	0.79	55.	0.40
16.	0.67	36.	0.82	56.	0.50
17.	0.64	37.	0.71	57.	0.51
18.	0.64	38.	0.63		
19.	0.51	39.	0.80		
20.	0.63	40.	0.79		

หมายเหตุ: ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ = .90